

NUHU, IBRAHIMI, MUSAI DHE ISAI NË KURAN

(Nuhu-Noah, Ibrahim-Abraham, Musai-Moisiu-Moses dhe Isai-Jesus)

përmbledhi dhe shqipëroi

Ridvan Bunjaku

nëntor 2020

Nga parathënia e përkthyesit në anglisht

Veçori stilistike

Një nga veçoritë e dukshme të Kuranit është përdorja e kalimeve gramatike nga një përemër vetor në një tjetër (p.sh. nga veta e tretë tek e dyta tek e para e folësit; nga njëjës në shumës të madhështisë), dhe në kohët e foljeve. Kjo është praktikë e pranuar retorike në arabisht, e ngjashme me veçoritë e përdorura në disa letërsi evropiane.

Çështje të interpretimit

Interpretimi komplikohet [tutje] nga stili tepër i ngjeshur i Kuranit. Një varg mund t'i përmbajë disa fjali shkurtimisht, stil proverbial, me referenca përemërore që i ndërlidhin ato me kontekst më të gjerë. Për më tepër formulimet proverbiale mund të nxirren nga teksti dhe të përdoren më vete, të izoluara nga konteksti i vet dhe të paudhëzuara nga referenca të tjera në Kuran që do të mund të ofronin shpjegim të mëtejshëm. Edhe jo-myslimanët e etur për ta kritikuar Islamin edhe disa ekstremistë islamikë e kanë përdorur historikisht këtë teknikë për t'i arsyetuar pikëpamjet e veta.

(Abdel Haleem në parathënie)

Shënim i shqipëruesit për metodologjinë

Janë nxjerrë paragrafet ku përmendet i dërguari, me search (kërkim në Word), nga fillimi deri në fund. Kërkimi dhe nxjerrja është bërë nga përkthimi i Abdel Haleem. Prej aty është nxjerrë komplet paragrafi ku është përmendur i dërguari. Në pjesën shqip janë pjesët ku është përmendur i dërguari.

Në fund është lista e të gjithë paragrafeve. Pjesët në prozë janë nga përkthimi i Abdel Haleem, ndërsa pjesët në poezi nga përkthimet e Thomas Cleary-t.

Nuhu-Noah

3:

33-37

³³ **Allahu** e zgjodhi Ademin, Nuhun, familjen e Ibrahimit^a, dhe familjen e ‘Imranit, mbi të gjithë njerëzit e tjerë, ³⁴ në një vijë të pasardhësve – **Allahu** i dëgjon dhe i di të gjitha. ³⁵ Gruaja e ‘Imranit tha: ‘Zot, atë që po rritet në barkun tim ta kam kushtuar plotësisht Ty; pra pranoje këtë nga unë. Ti je Ai që i dëgjon dhe i di të gjitha,’ ³⁶ por kur ajo lindi, tha: ‘Zoti im! Unë kam lindur vajzë’ – **Allahu** e dinte më së miri se çka ka lindur ajo: mashkulli nuk është si femra – ‘Po ia lë emrin Merjeme asaj dhe e lë atë dhe pasardhësit e saj në besim në mbrojtjen Tënde nga Satani i refuzuar.’ ³⁷ Zoti i saj e pranoi dashamirësisht atë dhe e bëri të rritet në mirësi, dhe ia besoi atë përgjegjësisë së Zekirjasë.

4:

163-169

163. Ne ta kemi dërguar shpalljen [Profet],
siç ia kemi dërguar Nuhut
dhe profetëve pas tij,
Ibrahimit dhe Ismailit dhe Is’hakut
dhe Jakubit dhe Fiseve
dhe Isait dhe Ejupit
dhe Junusit dhe Harunit
dhe Sulejmanit;
dhe Ne ia dhamë Dautit
librin [e Psalmeve, Zeburin] –

---

^a Kjo domethënë familjen në kuptimin më të gjerë të termit.

164. dhe të dërguarve të tjerë
të cilët Ne t'i kemi përmendur
dhe disa të dërguarve të cilët
nuk t'i kemi përmendur.
Dhe Musait **Allahu** i foli drejtpërdrejt.
165. Ka pasur të dërguar
që sollën lajme të gëzuara
dhe që paralajmëruan,
që njerëzimi të mos ketë arsyetim
para **Allahut**
pasi kishin ardhur të dërguarit.
Dhe **Allahu** është më i fuqishmi, më i urti.
166. Por **Allahu** Vetë dëshmon
për atë që Ai ta ka zbritur –
Ai e zbriti atë
me dijen e Vet të plotë –
dhe engjëjt dëshmojnë,
megjithëse **Allahu**
është dëshmitar i mjaftueshëm.

¹⁶⁷ Ata që nuk kanë besuar dhe i kanë ndaluar të tjerët nga rruga e **Allahut** kanë devijuar larg; ¹⁶⁸ **Allahu** nuk do t'i falë ata që nuk kanë besuar dhe bëjnë keq, as nuk do t'i udhëzojë ata në ndonjë rrugë ¹⁶⁹ pos asaj të Ferrit, ku do të mbesin përgjithmonë – kjo është e lehtë për **Allahun**.

6:

84-90

⁸⁴ Ne ia dhamë atij Isakun dhe Jakubin, ku secilin e udhëzuar, siç e patëm udhëzuar Nuhun më parë, dhe ndër pasardhësit e tij ishin Daudi, Sulejmani, Ejubi, Jusufi, Musai dhe Haruni – kështu i shpërblejmë ata që bëjnë mirë – ⁸⁵ Zekerijai, Jahjai, Isai dhe Iljazi – secili nga ta ishte i drejtë – ⁸⁶ Ismaili, Eljesai, Junusi dhe Luti. Ne i favorizuar secilin nga ta mbi njerëzit e tjerë, ⁸⁷ dhe po ashtu edhe disa nga paraardhësit e tyre, pasardhësit e tyre dhe vëllezërit e tyre: Ne i zgjodhëm ata dhe i udhëzuar në rrugë të drejtë. ⁸⁸ I tillë është udhëzimi i **Allahut**, me të cilin Ai i udhëzon cilëtdo shërbyes të Vet që do t'i udhëzojë. Po të kishin asociuar zota të tjerë me Të, të gjitha veprat e tyre do të ktheheshin në asgjë. ⁸⁹ Këta janë ata të cilëve Ne ua dhamë Shkrimin e Shenjtë, urtinë dhe profetësinë. Edhe nëse këta njerëz tani nuk besojnë në ta, Ne ua kemi besuar ata atyre që nuk kanë mosbesim. ⁹⁰ Ata ishin njerëzit që **Allahu** i udhëzoi: '[Profet,] ndiqe udhëzimin që e pranuan ata.' Thuaj: 'Nuk kërkoj asnjë shpërblim për të nga ju: është mësim për të gjithë njerëzit.'

7:

59-72

⁵⁹ Ne e dërguar Nuhun te populli i vet. Ai tha: 'Populli im, shërbeni **Allahut**: nuk keni zot tjetër pos Tij. I druham për ju dënimit të një Dite të frikshme!' ⁶⁰ por udhëheqësit e shquar të popullit të tij thanë: 'Besojmë se ke devijuar shumë.' ⁶¹ Ai u përgjigj: 'Populli im, nuk ka asgjë të devijuar në lidhje me mua! Përkundrazi, unë jam i dërguar nga Zoti i të gjitha Botëve: ⁶² po jua përcjelli mesazhet e Zotit tim dhe po ju jap këshillë të sinqertë. Unë di gjëra nga **Allahu** që ju nuk i dini. ⁶³ A ju duket kaq e çuditshme që një mesazh do të vinte nga Zoti juaj – përmes një njeriu në mesin tuaj – që t'ju paralajmërojë dhe t'ju bëjë të vetëdijshëm për **Allahun** ashtu që të mund t'ju jepet mëshirë a?' ⁶⁴ por ata e quajtën gënjeshtar. Ne e shpëtuam atë, dhe ata që ishin me të, në Arkë dhe i përmbytëm ata që i mohuan shpalljet Tona – ata ishin të verbër me dashje.

⁶⁵ Popullit të Adit Ne ua dërguar vëllanë e vet, Hudin. Ai tha: 'Populli im, shërbeni **Allahut**: nuk keni zot tjetër pos Tij. A nuk do të jeni të vëmendshëm a?' ⁶⁶ por udhëheqësit mosbesimtarë të popullit të vet thanë: 'Besojmë se je budalla', dhe 'Mendojmë se je gënjeshtar.' ⁶⁷ Ai tha: 'Populli im, nuk ka asgjë budalake në lidhje me mua! Përkundrazi, unë jam i dërguar nga Zoti i të gjitha Botëve: ⁶⁸ po jua përcjelli

mesazhet e Zotit tim. Jam këshillues i juaji i sinqertë dhe i ndershëm.⁶⁹ A ju duket kaq e çuditshme që një mesazh do të vinte nga Zoti juaj, përmes një njeriu në mesin tuaj, që t'ju paralajmërojë a? Kujtojeni se si Ai ju bëri trashëgues pas popullit të Nuhut, dhe jua ka rritur shkallën e zhvillimit: kujtoni dhuratat e **Allahut**, që të mund të përparoni.’⁷⁰ Ata thanë: ‘A vërtet ke ardhur të na thuash t’i shërbejmë vetëm **Allahut** dhe ta braktisim atë të cilës i shërbyen paraardhësit tanë a? Nëse ajo që po e thua është e vërtetë, na e sill dënimin me të cilin po kërcënon.’⁷¹ Ai tha: ‘Tashmë e keni bërë veten për ta marrë neverinë dhe zemërimin e Zotit tuaj. A po grindeni me mua për emra të thjeshtë që i shpikët ju dhe paraardhësit tuaj, emra për të cilët **Allahu** nuk ka dhënë asnjë autoritet a? Vetëm pritni; edhe unë po pres.’⁷² Ne e shpëtuam atë dhe ata që ishin me të, përmes mëshirës Sonë; Ne i shkatërruam ata që i mohuan shpalljet Tona dhe që nuk do të besonin.

9:

70

⁷⁰ A nuk i kanë dëgjuar ata kurrë rrëfimet për paraardhësit e vet, popujt e Nuhut, Adit, Themudit, Ibrahimit, Medjenit dhe të qyteteve të shkatërruara a? Të dërguarit e vet u erdhën me dëshmi të qarta për të vërtetën: **Allahu** nuk do t’i mashtronte; ata e mashtruan veten.

10:

71-73

⁷¹ Tregojua rrëfimin e Nuhut. Ai i tha popullit të vet: ‘Populli im, nëse prezenca ime në mesin tuaj dhe kjo që po jua kujtoj shenjat e **Allahut** është tepër për ju, atëherë e vendosi besimin tim në **Allahun**. Pajtohuni për drejtimin tuaj të veprimit, ju dhe zot-partnerët tuaj – mos jini ngurrues apo të fshehtë për këtë – pastaj zbatojeni vendimin tuaj në mua dhe mos më jepni shtyrje të afatit.’⁷² Por nëse largoheni, nuk kam kërkuar shpërblim nga ju; shpërblimi im është vetëm me **Allahun**, dhe jam urdhëruar të jem një nga ata që ia kushtojnë veten Atij.’⁷³ Por ata e refuzuan. Ne e shpëtuam atë dhe ata që ishin me të në Arkë dhe i lamë të mbesin gjallë; dhe Ne i fundosëm ata që i refuzuan shpalljet Tona – shih çfarë ishte fundi i atyre që ishin paralajmëruar!

11:

25-49

²⁵ Ne e dërguam Nuhun te populli i vet të thotë: ‘Kam ardhur te ju për të dhënë paralajmërim të qartë: ²⁶ mos e adhuroni askënd pos **Allahut**. Kam frikë se do të keni torturë në një Ditë të vështirë.’ ²⁷ Por pabesimtarët e spikatur në popullin e vet thanë: ‘Mund ta shohim se s’je asgjë pos vdekatar si ne, dhe shihet qartë se të ndjekin vetëm më të pamoralshmit nga ne. Nuk mund ta shohim se si je më i mirë se ç’jemi ne. Në fakt, mendojmë se je rrenacak.’ ²⁸ Ai tha: ‘Populli im, mendoni: po të kisha pasur shenjë të qartë nga Zoti im, dhe po të më kishte thënë Ai mirësi nga e Vetja, megjithëse do të ishte e fshehur nga ju, a do të mund t’ju detyronim ta pranoni kundër vullnetit tuaj?’ ²⁹ Populli im, nuk kërkoj asnjë shpërblim për të nga ju; shpërblimi im vjen veç nga **Allahu**. Nuk do t’i largoj nga vetja besimtarët: është e sigurt se do ta takojnë Zotin e vet. Mund ta shoh se jeni budallenj. ³⁰ Populli im, kush do të mund të më ndihmonte kundër **Allahut** po t’i largoja besimtarët nga vetja? A nuk do të jeni të vëmendshëm a? ³¹ Nuk po ju them se kam thesare të **Allahut**, apo se di ndonjë njohuri të asaj që është e fshehur, apo se jam engjëll. As s’po them se Zoti nuk do t’u dhurojë asnjë të mirë atyre që janë të përbuzur në sytë tuaj: Vetë **Allahu** e di më së miri se ç’ka në shpirtrat e tyre. Po ta bëja këtë do të isha një nga keqbërësit.’ ³² Ata thanë: ‘Nuh! Je grindur me neve tepër gjatë. Na e sill dënimin me të cilin po na kërcënon, nëse po e tregon të vërtetën.’ ³³ Ai tha: ‘Është **Allahu** që do ta sjellë, nëse Ai do, dhe nuk do të jeni në gjendje të shpëtoni. ³⁴ Këshilla ime nuk do t’ju hyjë në punë nëse **Allahu** dëshiron t’ju lërë me deluzionet tuaja: Ai është Zoti juaj dhe tek Ai do t’ju kthejnë.’

³⁵ Nëse [këta pabesimtarë]^a thonë: ‘Ai [Muhamedi] e ka shpikur këtë’, thauj [Muhamed]: ‘Nëse e kam shpikur këtë, jam përgjegjës për krimin tim, por jam i pafajshëm për krimet që i bëni ju.’

³⁶ Nuhut i ishte shpallur: ‘Asnjë nga populli yt nuk do të besojnë, pos ata që tashmë kanë besuar, kështu që mos u tensiono me atë që e bëjnë.’ ³⁷ Ndërtoje Arkën nën sytë Tanë [vigjilues] dhe me frymëzimin Tonë. Mos m’u lut Mua me kërkesa për ata që kanë bërë keq – ata do të përmbysten.’ ³⁸ Kështu ai nisi ta ndërtojë Arkën, dhe kurdo që kalonin udhëheqësit e popullit të vet, qeshnin me të. Ai tha: ‘Mund të na përbuzni tash, por ne do të vijmë të ju përbuzim juve: ³⁹ do ta zbuloni se kush do të marrë dënim poshtërues, dhe mbi kë do të zbresë vuajtje e gjatë.’ ⁴⁰ Kur erdhi urdhri

---

^a Në Meka

Ynë, dhe uji gufoi përpjetë^a nga toka, Ne thamë: ‘Vendosi në këtë Arkë nga një çift të secilit lloj, dhe familjen tënde – përveç atyre ndaj të cilëve është shqiptuar dënimi tashmë – dhe ata që kanë besuar’, edhe pse vetëm pak nga ta besuan me të. ⁴¹ Ai tha: ‘Hipni në Arkë. Në emrin e **Allahut** ajo do të lundrojë dhe do të ankorohet. **Allahu** im është më falësi dhe mëshirëploti.’ ⁴² Ajo lundroi me ta mbi valë si male, dhe Nuhu i thirri të birit, që nuk erdhi: ‘Eja në anije me ne, biri im, mos rri me pabesimtarët.’ ⁴³ Por ai u përgjigj: ‘Do të kërkoj strehim në një mal për të më shpëtuar nga uji.’ Nuhu tha: ‘Sot nuk ka strehim nga urdhri i **Allahut**, pos për ata mbi të cilët Ai ka mëshirë.’ Valët i ndanë nga njëri-tjetri dhe ai ishte nga të përmbyturit.

⁴⁴ Pastaj është thënë: ‘Tokë, gëlltite ujin tënd, dhe qiell, frenohu’, dhe uji u tërhoq – urdhri ishte përmbushur. Arka u ndal në Malin Xhudij, dhe është thënë: ‘Të shkuar janë ata njerëz keqbërës!’ ⁴⁵ Nuhu i thirri Zotit të vet, duke thënë: ‘Zoti im, biri im ishte një nga familja ime, edhe pse premtimi^b Yt është i vërtetë, dhe Ti je më i drejti nga të gjithë gjykatësit.’ ⁴⁶ **Allahu** tha: ‘Nuh, ai nuk ishte një nga familja jote. Ajo që e bëri nuk ishte e drejtë. Mos kërko nga Unë gjëra për të cilat ti nuk di asgjë. Po të paralajmëroj të mos jesh budalla.’ ⁴⁷ Ai tha: ‘Zoti im, marr strehim me Ty nga kërkimi i gjërave për të cilat nuk di asgjë. Nëse Ti nuk më fal, dhe nuk ke mëshirë mbi mua, do të jem një nga humbësit.’ ⁴⁸ Dhe është thënë: ‘Nuh, zbrit në paqe nga Ne, me bekime mbi ty dhe mbi disa nga komunitetet që do të burojnë nga ata që janë me ty. Do të ketë të tjerë që Ne do t’i lejojmë ta shijojnë jetën për një kohë, por pastaj do ta vuajnë një dënim të dhembshëm nga Ne.’ ⁴⁹ Këto përskrime janë pjesë e asaj që ishte përtej njohurisë sate [Muhamed]. Ne t’i zbuluam. As ti as populli yt nuk i keni ditur para të tashmes, pra ji i durueshëm: e ardhmja u përket atyre që janë të vetëdijshëm për **Allahun**.

84-90

⁸⁴ Dhe Medjen-ëve, Ne ua dërguam vëllain e vet Shuajbin. Ai tha: ‘Populli im, adhurojeni **Allahun**. Nuk keni zot tjetër pos Tij. Mos mashtroni në matje të gjatësisë as të peshës. E shoh se po përparoni, por kam frikë se do të keni torturë në një Ditë tronditëse. ⁸⁵ Populli im, bëni drejtësisht matje të plotë të gjatësisë e të peshës. Mos ua hani hakun njerëzve, dhe mos shpërndani korrupsion në tokë. ⁸⁶ Ajo që zgjat me **Allahun** është më e mira për ju, nëse jeni besimtarë: unë nuk jam kujdestari juaj.’ ⁸⁷ Ata thanë: ‘Shuajb, a të tregon lutja jote se duhet t’i braktisim ato që i kanë adhuruar stërgjyshërit tanë dhe të përmbahemi e të mos bëjmë çka të duam me pronën tonë a?’

^a Fjalë për fjalë: ‘stufa e derdhte ujin nga ena duke vuar’

^b Për ta shpëtuar familjen e Nuhut; shih vargun 40

Në të vërtetë ti je njeri tolerant dhe i arsyeshëm.’⁸⁸ Ai u përgjigj: ‘Populli im, a s’mund ta shihni a? Çka nëse po veproj sipas provës së qartë nga Zoti im? Ai Vetë më ka dhënë furnizim të mirë: nuk dua të bëj çka po ju ndaloj juve të bëni, veç po dua t’i rregulloj gjërat për aq sa mundem. Nuk mund t’ia dal pa ndihmën e **Allahut**: besoj në Të, dhe gjithmonë i kthehem Atij.’⁸⁹ Populli im, mos e lejoni kundërshtinë tuaj ndaj meje të sjellë mbi ju fat të ngjashëm me popujt e Nuhut a të Hudit a të Salihut; populli i Lutit nuk janë shumë larg nga ju.’⁹⁰ Kërkoni falje nga Zoti juaj, dhe kthehjuni Atij në pendim: Zoti im është mëshirëplotë dhe më i përzemërti.’

14:

9-12

⁹ A nuk keni dëgjuar për ata që shkuan para jush, për popullin e Nuhut, të Adit, të Themudit, dhe për ata që jetuan pas tyre, të njohur veç për **Allahun**? Të dërguarit e tyre u erdhën me dëshmi të qartë, por ata u munduan t’ua mbyllnin gojën^b, duke thënë: ‘Nuk e besojmë mesazhin me të cilin jeni dërguar. Kemi dyshime shqetësuese për atë që po kërkoni ta bëjmë.’¹⁰ Të dërguarit e tyre u përgjigjën: ‘A mund të ketë ndonjë dyshim për **Allahun**, Krijuesin e qiejve dhe të tokës? Ai ju fton tek Ai në mënyrë që t’ua falë mëkatet tuaja dhe t’ju lërë ta shijoni jetën tuaj deri në orën e caktuar.’ Por ata thanë: ‘Ju jeni veç njerëz si ne. Dëshironi të na largoni nga ajo që paraardhësit tanë e kishin zakon ta adhuronin. Na sillni dëshmi të qartë pra, [nëse mundeni].’¹¹ Të dërguarit e tyre u përgjigjën: ‘E vërtetë, ne jemi veç njerëz si ju, por **Allahu** i favorizon cilëtdo nga shërbyesit e Vet që Ai i zgjedh. Nuk mund t’jua sjellim asnjë dëshmi pa e autorizuar **Allahu**, prandaj le ta mbështesin besimtarët tërë besimin e vet në Të –¹² pse të mos e mbështesnim besimin tonë në **Allahun** kur Ai është Ai që na ka udhëzuar në këtë rrugë që e ndjekim? Sigurisht që do ta durojmë në mënyrë të patundur çfarëdo dëmi që na e shkaktoni. Kushdo që ka besim, le të besojë në **Allahun**.’

^a Në kohë apo vend. Shih 7: 85; 7: 93.

^b Fjalë për fjalë 'ua futën duart në gojët e profetëve'.

17:

1-3

¹ Lavdet për Atë që e bëri shërbyesin e Vet të udhëtojë natën nga vendi i shenjtë i adhurimit në vendin më të largët të adhurimit, ambientet e të cilit Ne i kemi bekuar, për t'ia treguar atij disa nga shenjat Tona: vetëm Ai është Gjithë-Dëgjuesi, Gjithë-Pamësi. ² Ne po ashtu ia dhamë Musait Shkrimin e Shenjtë, dhe e bëmë atë udhëzues për Fëmijët e Izraelit. 'Mos ia besoni veten askujt pos Meje, ³ ju pasardhës të atyre që Ne i bartëm me Nuhun: ai ishte vërtet shërbyes falënderues.'

15-21

¹⁵ Kushdo që e pranon udhëzimin e bën këtë për të mirën e vet; kushdo që devijon e bën në rrezik të vetin. Asnjë shpirt nuk do ta bartë barrën e tjetrit, as nuk dënojmë [Ne] deri kur ta kemi çuar një të dërguar. ¹⁶ Kur Ne vendosim ta shkatërrojmë një qytet, i urdhërojmë ata që janë korruptuar me pasuri [për t'u reformuar], por ata rrinë [duke këmbëngulur] në mos-bindjen [e vet]; vendimi Y në dënues përmbushet dhe Ne i shkatërrojmë plotësisht. ¹⁷ Sa shumë breza i kemi shkatërruar Ne që nga Nuhu! Zoti yt i njeh dhe i vëzhgon mëkatet e shërbyesve të Vet fare mirë. ¹⁸ Nëse dikush e ka merak [vetëm] jetën që kalon shpejt, Ne shpejtojmë çkado që shpejtojmë në të, për këdo që duam Ne; në fund Ne e kemi përgatitur Ferrin për të që të digjet në të, i çnderuar e i refuzuar. ¹⁹ Por nëse dikush e ka merak jetën vijuese dhe përpiket për të si duhet, si besimtar i vërtetë, përpjekja e tij do të marrë falënderim. ²⁰ Edhe këtyre të dytëve edhe atyre të parëve, Ne ua japim ca nga mirësitë e Zotit tënd. [Profet,] mirësia e Zotit tënd nuk është e kufizuar – ²¹ shih si Ne u kemi dhënë disave më shumë se të tjerëve – por E Përtejma mban grada më të larta dhe favore më të mëdha.

19:

58

⁵⁸ Këta ishin profetët që i bekoi **Allahu** – nga fara e Adem, nga ata që Ne i bartëm në Arkë me Nuhun, nga fara e Ibrahimit dhe Izraelit – dhe ata që Ne i udhëzuam e i

zgjodhëm. Kur u recitoheshin shpalljet e Zotit të Mëshirës, ata binin në gjunj dhe qanin.

21:

76-77

⁷⁶ Shumë kohë para kësaj, Ne iu përgjigjëm Nuhut kur na thirri: Ne e shpëtuan atë dhe familjen e vet nga fatkeqësia e madhe ⁷⁷ dhe Ne i ndihmuam kundër njerëzve që i refuzuan shenjat Tona – ata ishin popull i keq, kështu që Ne i fundosëm të gjithë.

22:

42-44

⁴² Nëse ata të refuzojnë [Profet], po kështu bënë edhe populli i Nuhut para tyre, dhe ata të Adit, Themudit, ⁴³ Ibrahimit, Lutit, ⁴⁴ Medjenit. Edhe Musai u quajt gënjeshtar. Unë u dhashë kohë mosbesimtarëve, por në fund i dënova ata. Sa ashpër i gjykova Unë ata!

23:

23-30

²³ Ne e dërguam Nuhun te populli i vet. Ai tha: ‘Populli im, shërbeni **Allahu**, se Ai është zoti juaj i vetëm. A nuk do të jeni të vëmendshëm për Të a?’ ²⁴ Por mosbesimtarët udhëheqës në popullin e tij thanë: ‘Ky është thjesht vdekatar si ju, duke u munduar të fitojë ca superioritet mbi ju. **Allahu** do t’i kishte zbritur engjëjt po të donte; përveç kësaj, kurrë s’kemi dëgjuar diçka të tillë nga paraardhësit tanë. ²⁵ Ai është veç një i çmendur, pra le të presim dhe ta shohim se çka po ndodh me të.’ ²⁶ Nuhu tha: ‘Zoti im, më ndihmo! Ata më quajnë gënjeshtar’, ²⁷ dhe kështu Ne i shpallëm atij: ‘Ndërtoje Arkën nën syrin Tonë vigjilent dhe sipas shpalljes Sonë. Kur të vijë urdhri Ynë dhe uji gufon nga toka, merr çifte nga çdo specie në anije, dhe familjen tënde, përveç atyre për të cilët është marrë vendimi dënues – mos m’u lut për keqbërësit: ata do të fundosen – ²⁸ dhe kur ti dhe shoqëruesit e tu të jeni sistemuar në Arkë, thuaj: “Lâvdi qoftë për **Allahun**, që na çliroi nga populli i lig” ²⁹ dhe thuaj: ‘Zoti

im, më lejo të zbarkoj me bekimin Tënd: je Ti që i ofron zbarkimet më të mira”.³⁰
Ka shenja në tërë këtë: Ne gjithmonë [i] kemi vënë [njerëzit] në sprovë.

25:

37-39

³⁷ Edhe populli i Nuhut: kur i refuzuan të dërguarit e vet, Ne i fundosëm dhe i bëmë shembull për tërë popujt. Ne kemi përgatitur torturë të dhembshme për keqbërësit,
³⁸ siç kemi bërë për popujt e Adit, Themudit dhe al-Ras-it dhe shumë breza ndërmjet.
³⁹ Secilit prej tyre Ne u dhamë paralajmërime dhe secilin nga ta Ne e shkatërruam plotësisht.

26:

105-122

¹⁰⁵ Edhe populli i Nuhut i quajti gënjeshtarë të dërguarit. ¹⁰⁶ Vëllai i tyre Nuhu u tha: ‘A s’do të jeni të vëmendshëm për **Allahun** a?’ ¹⁰⁷ Unë jam i dërguar i besuar i çuar te ju: ¹⁰⁸ jini të vëmendshëm për **Allahun** dhe bindmuni. ¹⁰⁹ Nuk kërkoj asnjë shpërblim nga ju, se shpërblimi im i vetëm është me Zotin e Botëve: ¹¹⁰ jini të vëmendshëm për **Allahun** dhe bindmuni.’ ¹¹¹ Ata u përgjigjën: ‘Pse duhet të të besojmë kur ty të ndjek lloji më i keq i njerëzve?’ ¹¹² Ai tha: ‘Çfarë njohurie kam se çka kanë bërë ata dikur?’ ¹¹³ Është çështje veç e Zotit tim që t’u kërkojë llogari – veç sikur ta shihnit – ¹¹⁴ nuk do t’i dëboj besimtarët. ¹¹⁵ Këtu jam veç për t’u dhënë njerëzve paralajmërim të qartë.’ ¹¹⁶ Kështu ata thanë: ‘Nuh, nëse nuk e ndal këtë, do të gurëzohesh.’ ¹¹⁷ Ai tha: ‘Zoti im, populli im më kanë refuzuar, ¹¹⁸ pra gjyko vendosmërisht ndërmjet meje dhe tyre dhe më shpëto mua dhe ndjekësit e mi besimtarë.’ ¹¹⁹ Kështu Ne e shpëtuan atë dhe ndjekësit e tij në anijen e ngarkuar plotësisht ¹²⁰ dhe i fundosëm të tjerët. ¹²¹ Vërtet ka shenjë në këtë, megjithëse shumica nga ta nuk besojnë: ¹²² veç Zoti yt është i Gjithë-fuqishmi, Mëshirëploti.

29:

14-15

¹⁴ Ne e çuam Nuhun te populli i vet. Ai jetoj në mesin e tyre pesëdhjetë vite pa u bërë njëmijë por kur i mori Përmbytja, ata ende po bënin keq. ¹⁵ Ne e shpëtuan atë dhe ata që ishin në Arkë me të. Ne e bëmë këtë shenjë për të gjithë njerëzit.

33:

7-8

⁷ Ne morëm premtim solemn nga profetët – nga ti [Muhamed], nga Nuhu, nga Ibrahim, nga Musai, nga Isai, i biri i Merjemes – Ne morëm premtim solemn nga të gjithë ata: ⁸ **Allahu** do t'i marrë në pyetje [madje] edhe të çiltërit për sinqeritetin e vet, dhe për ata që e refuzojnë të vërtetën Ai ka përgatitur torturë të dhembshme.

37:

75-82

⁷⁵ Nuhu na thirri Neve dhe sa e shkëlqyeshme ishte përgjigjja jonë! ⁷⁶ Ne e shpëtuan atë dhe popullin e vet nga ankthi i madh, ⁷⁷ Ne i lamë pasardhësit e tij të mbesin në tokë, ⁷⁸ Ne e lamë atë të lavdërohet nga brezat e mëvonshëm: ⁷⁹ 'Paqja qoftë mbi Nuhun ndër të gjitha kombet' ⁸⁰ Kështu i shpërblejmë Ne ata që bëjnë mirë: ⁸¹ ai ishte vërtet njëri nga shërbyesit Tanë besnikë. ⁸² Ne i fundosëm të tjerët.

38:

8-17

⁸ (...) Në fakt ata e vënë në dyshim paralajmërimin Tim; në fakt ata nuk e kanë shijuar dënimin Tim ende. ⁹ A i posedojnë thesaret e Zotit tënd, Të Fuqishmit, Gjithë-Dhuresit a? ¹⁰ A i kontrollojnë qiejt dhe tokën dhe gjithçka ndërmjet? Le të ngjiten litareve të veta: ¹¹ aleanca e tyre e armatosur është e dobët dhe do të shkatërrohet. ¹² Popujt e Nuhut, Adit dhe Faraonit të mbështetur fort i refuzuan profetët e vet para tyre. ¹³ Themudi, populli i Lutit dhe Banorët e Pyllit secili formoi opozitë [kundër të vetëve]. ¹⁴ Ata të gjithë i refuzuan të dërguarit dhe u goditën me meritë nga dënimi Im: ¹⁵ krejt çka po presin mosbesimtarët këtu është një shpërthim të vetëm që nuk

mund të shtyhet.¹⁶ Thonë: ‘Zoti ynë! Na e ngut hisen tonë të dënimit para Ditës së Llogarisë!’¹⁷ Ki durim me fjalët e tyre [Profet]. (...)

40:

2-6

² Ky Shkrim i Shenjtë është zbritur nga **Allahu**, i Gjithë-fuqishmi, i Gjithë-Dijshmi, ³ Falësi i mëkateve dhe Pranuesi i pendimit, i ashpër në dënim, i pafund në mirësi. Nuk ka zot pos Tij; tek Ai është kthimi vendimtar. ⁴ Veç mosbesimtarët janë ata që i kundërshtojnë shpalljet e Zotit. [Profet,] mos u mahnit nga lëvizjet e tyre andej-këndeje nëpër vend. ⁵ Para tyre populli i Nuhut e refuzoi të vërtetën dhe po kështu bënë edhe ata që formuan kundërshti pas tyre: secili komunitet planifikoi fshehtas për ta shkatërruar të dërguarin e vet dhe u përpoqën ta hedhin poshtë të vërtetën me falsitet; por isha Unë që i shkatërrova ata. Sa i tmershëm që ishte dënimi Im! ⁶ Në këtë mënyrë vendimi gjykues i Zotit tënd ishte marrë kundër mosbesimtarëve që ata të ishin banorë të Zjarrit.

30-34

³⁰ Besimtari tha: ‘Populli im, kam frikë se fati juaj do të jetë fati i atyre të tjerëve që [i] kundështuan [profetët e vet]: ³¹ fati i popujve të Nuhut, Adit, Themudit dhe të atyre që erdhën pas tyre – Zoti nuk dëshiron kurrë padrejtësi mbi krijesat e Veta. ³² Populli im, kam frikë për ju në Ditën që do t’i thirrni njëri-tjetrit, ³³ Ditën që do të turreni të ikni pa askë t’ju mbrojnë nga **Allahu**! Kushdo që **Allahu** e lë të devijojë nuk do ta ketë askë ta udhëzojë. ³⁴ Jusufi ju erdhi më parë me shenja të qarta, por ju kurrë nuk e ndalët dyshimin për mesazhin që jua solli. Kur vdiq, thatë: “Zoti nuk do të çojë të dërguar tjetër.”’

42:

13

¹³ Në çështjet e besimit, Ai e ka deklaruar për ju [njerëz] urdhëresën e njëjtë që ia dha Nuhut, të cilën Ne ta kemi shpallur ty [Muhamed] dhe të cilën Ne ia kemi

urdhëruar Ibrahimit dhe Musait dhe Isait: ‘Mbajeni besimin dhe mos u ndani në fraksione brenda tij’ – ajo që ti [Profet] u bën thirrje idhujtarëve të bëjnë është e vështirë për ta; **Allahu** e zgjedh kë të dojë për Vetën dhe i udhëzon kah Vetja ata që kthehen kah Ai.

46:

35

³⁵ Ji i qëndrueshëm [Muhamed], sikur ata të dërguarit me vendosmëri të patundur.^a
(...)

50:

12-14

¹² Populli i Nuhut nuk besoi shumë kohë para këtyre mosbesimtarëve, siç bënë edhe populli i Resit, i Themudit,¹³ i Adit, i Faraonit, i Lutit,¹⁴ i Banorëve të Pyllit, e i Tubba-s: të gjithë këta popuj nuk u besuan të dërguarve të vet, dhe kështu paralajmërimi Im u realizua.

51:

46-49

⁴⁶ Para kësaj Ne e shkatërruam popullin e Nuhut. Ata ishin vërtet popull mëkatar!
⁴⁷ Ne i ndërtuam qiejt me fuqinë Tonë dhe i bëmë të stërmëdhenj,⁴⁸ Ne e shtrimë tokën – sa mirë që e lëmuam Ne atë! –⁴⁹ dhe Ne krijuam çifte të të gjitha gjërave që ju [njerëz] të mund të bëheni të vetëdijshëm.

---

^a Nuhu, Ibrahim, Musai, Isai-Jezusi dhe Muhamedi tradicionalisht quhen ‘të dërguarit me vendosmëri të patundur’ për qëndrueshmërinë e tyre në predikimin e mesazhit të Zotit.

53:

33-55

³³ [Profet,] konsideroje atë njeri që u largua: ³⁴ ai dha vetëm pak dhe pastaj u ndal. ³⁵ A ka ai njohuri për të Paparën? A mund të shohë [Të Përtejmen]? ³⁶ A s'i është thënë se çka ishte e shkruar në Shkrimet e Shenjta të Musait ³⁷ dhe të Ibrahimit, i cili e përmbushi detyrën e vet: ³⁸ se asnjë shpirt nuk do ta mbajë barrën e tjetrit; ³⁹ se njeriu do ta ketë vetëm atë për të cilën ka punuar; ⁴⁰ se munda i tij do të shihet ⁴¹ dhe se në fund do të shpaguhet plotësisht për të; ⁴² se qëllimi përfundimtar është Zoti yt; ⁴³ se është Ai që i bën njerëzit të qeshin e të qajnë; ⁴⁴ se është Ai që jep vdekje dhe jetë; ⁴⁵ se Ai Vetë i krijoi dy gjinitë, mashkull e femër, ⁴⁶ nga një pikë e gufuar e spermës; ⁴⁷ se Ai do ta marrë përsipër Krijimin e dytë; ⁴⁸ se është Ai që jep pasuri e pronë; ⁴⁹ se Ai është Zoti i Siriusit; ⁵⁰ se ishte Ai që i shkatërroi, plotësisht, Adin e lashtë ⁵¹ dhe Themudin, ⁵² dhe para tyre popullin e Nuhut që ishin edhe më të padrejtë e të paturp; ⁵³ se ishte Ai që i rrëzoi qytetet e rrënuara ⁵⁴ dhe i mbështolli në dënimin që e urdhëroi për ta? ⁵⁵ Pra cilin nga bekimet e Zotit tënd po e mohon ti^a?

54:

9-17

⁹ Populli i Nuhut e refuzuan të vërtetën para tyre: e refuzuan shërbyesin Tonë, duke thënë: 'Ai është i çmendur!' Nuhun e qortuan, ¹⁰ dhe kështu ai i thirri Zotit të vet: 'Më mundën: më ndihmo!' ¹¹ Kështu Ne i hapëm portat e qiellit me ujë të rrëmbyeshëm, ¹² e shpërthyem tokën me burime gufuese: ujërat u takuan për një qëllim të paracaktuar. ¹³ Ne e bartëm atë mbi një anije nga dërrasat e gozhdat ¹⁴ që pluskonte nën syrin Tonë vigjilent, shpërblim për atë që ishte refuzuar. ¹⁵ Ne e kemi lënë këtë si shenjë: a do të jetë i vëmendshëm ndokush? ¹⁶ Sa [i tmerrshëm] ishte

---

^a Njeriu që u largua (vargu 33).

dënimi Im dhe [përmbushja për] paralajmërimet e Mija! ¹⁷ Ne e kemi bërë të lehtë të mësohen mësimet nga Kurani: a do të jetë i vëmendshëm ndokush?

57:

26-29

²⁶ Ne e dërguam Nuhun dhe Ibrahimin, dhe u dhamë pasardhësve të tyre profetësi dhe shkrime të shenjta: ndër ta ishin disa që ishin të udhëzuar si duhet, por shumë nga ta ishin shkelës të ligjit. ²⁷ Ne çuam të dërguar të tjerë t'i ndiqnin gjurmët e tyre. Pas tyre Ne e dërguam Isain, të birin e Merjemes: Ne ia thamë Ungjillin dhe vumë dhembshuri e mëshirë në zemrat e ndjekësve të tij. Por murgëria ishte diçka që e shpikën ata – Ne nuk e kemi urdhëruar për ta – vetëm të kërkohet^a kënaqësia e **Allahut**, dhe megjithatë, nuk e kanë zbatuar siç duhet. Kështu Ne u dhamë shpërblim atyre – nga ta – që besuan, por shumë nga ta qenë shkelës të ligjit. ²⁸ Besimtarë, jini të vetëdijshëm për **Allahun** dhe kini besim në Të Dërguarin e Tij: Ai do t'ju japë hise të dyfishtë nga mëshira e Vet; Ai do të japë dritë për t'ju ndihmuar të ecni; Ai do t'ju falë – **Allahu** është më falësi, më mëshirëploti. ²⁹ Njerëzit e Librit do të duhej ta dinë se nuk kanë fuqi ndaj ndonjë mirësie të **Allahut** dhe se mirësia është vetëm në dorën e **Allahut**: Ai ia jep atë kujtdo që do t'ia japë. Mirësia e **Allahut** është vërtet gjigante.

66:

9-12

⁹ Profet, përpigu fort kundër mosbesimtarëve dhe hipokritëve. Trajtoji ashpër. Ferri do të jetë shtëpia e tyre, destinacion i keq! ¹⁰ **Allahu** ka dhënë shembuj të mosbesimtarëve: gratë e Nuhut dhe të Lutit që u martuan me dy nga shërbyesit Tanë të drejtë por i tradhtuan ata. Burrat e tyre nuk mundën t'u ndihmojnë kundër **Allahut** – ishte thënë: 'Të dyja hyni në Zjarr me të tjerët.' ¹¹ **Allahu** ka dhënë edhe shembuj të besimtarëve – gruaja e Faraonit, që tha: 'Zot, ma ndërto një shtëpi afër Teje në Kopsht. Më shpëto nga Faraoni dhe veprimet e tij; më shpëto nga keqbërësit', ¹² dhe Merjemja, e bija e Imranit. Ajo e ruajti dëlirësinë e vet, kështu që Ne frymë brenda saj

---

^a Alternativisht, 'vetëm që do të duhej ta kërkonin'

nga shpirti Ynë. Ajo e pranoi të vërtetën e fjalëve dhe Shkrimeve të Shenjta të Zotit të vet: ishte vërtet e përkushtuar.

71:

1-28

¹ Ne e dërguam Nuhun te populli i vet: ‘Paralajmëroje popullin tënd, para se t’u vijë një dënim i dhembshëm.’ ² Dhe kështu ai tha: ‘Populli im, jam këtu t’ju paralajmëroj qartë. ³ Shërbeni **Allahut**, jini të vetëdijshëm për Të dhe bindmuni. ⁴ Ai do t’jua falë mëkatet dhe do t’ju kursejë deri në kohën tuaj të caktuar – kur vjen koha e caktuar nuk mund të shtyhet. Veç po ta kuptonit!’

⁵ Ai tha: ‘Zoti im, e kam thirrur popullin tim natë e ditë, ⁶ por sa më shumë që i thërras, aq më larg ikin: ⁷ sa herë që i thirri, që Ti të mund t’i falësh, ata i fusin gishtat e vet në veshë, i mbulojnë kokat me rrobat e veta, këmbëngulin në refuzimin e vet dhe bëhen më të pafytyrë e arrogantë. ⁸ Jam përpjekur t’i thërras haptas. ⁹ Jam përpjekur t’u predikoj publikisht dhe t’u flas privatisht. ¹⁰ Thashë: “Kërkoni falje nga Zoti juaj: Ai është gjithmonë-falës. ¹¹ Ai do të zbresë shi të bollshëm nga qielli për ju; ¹² Ai do t’ju japë pasuri e fëmijë; Ai do t’ju furnizojë me kopshte e lumenj. ¹³ Si është puna me ju? Pse nuk do t’ia keni frikën madhështisë së **Allahut**, ¹⁴ kur Ai ju ka krijuar fazë pas faze? ¹⁵ A jeni çuditur ndonjëherë se si **Allahu** i krijoi shtatë qiejt, njërin mbi tjetrin, ¹⁶ e vuri hënë në dritë në ta dhe diellin si llampë, ¹⁷ si **Allahu** ju bëri të dilni nga toka si bimë, ¹⁸ si Ai do t’ju kthejë në të e pastaj t’ju nxjerrë përsëri ¹⁹ dhe si Ai e shtriu Tokën për ju ²⁰ të ecni nëpër shtigjet e saj të gjera?”’

²¹ Nuhu tha: ‘Zoti im, ata nuk m’u bindën dhe i ndoqën ata të cilëve pasuritë dhe fëmijët veç sa ua rrisin rrënimin; ²² që kanë bërë plan të madh, ²³ duke thënë: “Mos hiqni dorë nga zotat tanë! ²⁴ Mos hiqni dorë nga Vedd-i, Suvai, Jeguthi, Jauka apo Nesri” Ata kanë devijuar shumë njerëz. Zoti, mos zbrit asgjë pos shkatërrimit mbi keqbërësit!’

²⁵ Ata u fundosën dhe u dërguan në Ferr për keqbërjet e veta: nuk e gjetën askë t’u ndihmojë kundër Zotit. ²⁶ Dhe Nuhu tha: ‘Zot, mos e lë asnjë nga mosbesimtarët në tokë – ²⁷ nëse i lë, ata do t’i devijojnë shërbyesit e Tu dhe do të lindin veç mëkatarë dhe mosbesimtarë – ²⁸ Zot, më fal mua, prindërit e mi, dhe këdo që hyn në shtëpinë time si besimtar. Fali burrat e gratë besimtare por mos zbrit asgjë veç shkatërrimit mbi keqbërësit!’

Bibliografia

1. *The Qur'an, A new translation* by M. A. S. Abdel Haleem, Oxford world's classics (Oxford University Press), originally published: 2004.
2. *The essential Koran: the heart of Islam: an introductory selection of readings from the Qur'an.* Cleary, Thomas F., HarperCollins, 1993
3. *Kurani i madhërishëm*, përktheu kuptimet e tij nga gjuha arabe: Prof. Hasan I. Nahi, përgatiti për botim: Instituti Shqiptar i Mendimit dhe i Qytetërimit Islam, Tiranë, 2006
4. *quran.com* (për krahasime të disa vargjeve)
5. Punimet e mëhershme të shqipëruesit:
  - *Profetët dhe lajmëtarët në Kuran*, referencë për përdorim personal
  - Musai-Moisiu në Kuran
  - Isai-Jezusi në Kuran
  - *Kaptina 2. Lopa*
  - *Kaptina 3. Familja E 'Imranit*
  - *Kaptina 4. Gratë*
  - *Kaptina 5. Tavalina e gostisë*
  - *Kaptina 6. Bagëtitë*
  - *Kaptina 11. Hudi*
  - *Kaptina 12. Jusufi*
  - *Kaptina 14. Ibrahim*
  - *Kaptina 15. Hixhra – Terreni shkëmbor*
  - *Kaptina 16. Bleta*
  - *Kaptina 57. Hekuri*
  - *Kaptina 87. Më i Larti*

Licensimi

Ky botim lëshohet nën licensën

Attribution-NonCommercial-ShareAlike

CC BY-NC-SA

This license lets others remix, tweak, and build upon your work non-commercially, as long as they credit you and license their new creations under the identical terms.

që nënkupton se i lejon të tjerët ta shkarkojnë dhe ta shpërndajnë te të tjerët, ta ndryshojnë punën në mënyrë jokomerciale, përderisa e përmendin burimin dhe i licencojnë krijimet e reja nën terma identike. Për më tepër, shih:

<http://creativecommons.org/licenses/>

Online

<https://botimetr.b.wordpress.com/>

Ibrahimi-Abraham

2:

122-141

¹²² Fëmijë të Izraelit, kujtojeni se si ju bekova Unë dhe ju favorizova ndaj popujve të tjerë, ¹²³ dhe kini kujdes nga një Ditë kur asnjë shpirt nuk mund ta bëjë punën e një shpirti tjetër. As një kompensim nuk do të pranohet, as ndërmjetësimi nuk do të jetë i dobishëm, dhe askush nuk do të ndihmohet. ¹²⁴ Kur Zoti i Ibrahimit e sprovoi me urdhëresën të caktuar, të cilat ai i plotësoi, Ai tha: ‘Unë do të të bëj udhëheqës të popullit.’ Ibrahim pyeti: ‘Dhe a do të bësh Ti udhëheqës edhe nga pasardhësit e mi?’ **Allahu** u përgjigj: ‘Premtimi Im nuk vlen për ata që bëjnë keq.’

¹²⁵ Ne e bëmë Shtëpinë^a vend-pushim dhe të shenjtë për njerëzit, duke thënë: ‘Merreni pikën ku qëndroi Ibrahim si vendin tuaj të lutjeve.’ Ne e urdhëruam Ibrahimin dhe Ismailin: ‘Pastrojeni Shtëpinë Time për ata që ecin përreth saj, për ata që rrinë aty, dhe për ata që përkulen dhe gjunjëzohen në adhurim.’ ¹²⁶ Ibrahim tha: ‘Zoti im, bëje këtë tokë të sigurt dhe furnizoj me prodhime ata nga populli i vet që besojnë në **Allahun** dhe në Ditën e Fundit.’ **Allahu** tha: ‘Sa për ata që nuk besojnë, do t’u dhuroj kënaqësi për një kohë të shkurtër dhe pastaj do t’i nënshtroj në torturën e Zjarrit – një destinacion i keq.’

¹²⁷ Gjersa Ibrahim dhe Ismaili i ndërtonin themelet e Shtëpisë, [u lutën]: ‘Zoti ynë, prano[je këtë] nga ne. Ti je Gjithë-Dëgjuesi, i Gjithë-Dituri. ¹²⁸ Zoti ynë, na bëj të përkushtuar^b ndaj Teje; bëji pasardhësit tanë komunitet të përkushtuar ndaj Teje. Na trego si të adhurojmë dhe pranoje pendimin tonë, se Ti je I Gjithë-Buti, Më Mëshirëploti. ¹²⁹ Zoti ynë, bëje një të dërguar të tyrin të ngritet nga mesi i tyre, që t’ua recitojë shpalljet e Tua, t’ua mësojë Shkrimin e Shenjtë dhe urtinë, dhe t’i pastrojë ata: Ti je I Fuqishmi, I Urti.’

¹³⁰ Kush pos një budalla do ta braktiste religjionin e Ibrahimit? Ne e kemi zgjedhur atë në këtë botë dhe ai do të renditet ndër të drejtët në Të Përtejmen. ¹³¹ Zoti i vet i tha atij: ‘Përkushtoma veten Mua.’ Ibrahim u përgjigj: ‘Ia përkushtoj veten Zotit të Gjithësisë’, ¹³² dhe i urdhëroi bijtë e vet ta bëjnë të njëjtën, siç bëri Jakubi: ‘Bijtë e mi, **Allahu** e ka zgjedhur religjionin [tuaj] për ju, prandaj sigurohuni t’ia përkushtoni veten Atij, deri në momentin tuaj të vdekjes.’

^a Qaben në Mekë.

^b *Aslama* këtu e ka kuptimin ta përkushtosh veten ndaj **Allahut** që është një i vetëm, ashtu që Ibrahim do të vijë te Zoti i vet me zemrën e vet plotësisht të përkushtuar ndaj Tij: 3: 64; 26: 89; 37: 84.

¹³³ A ishit ju [hebrenj] aty të shihni kur i erdhi vdekja Jakubit? Kur ai u tha bijve të vet: ‘Çka do të adhuroni pasi të kem shkuar?’ ata u përgjigjën: ‘Do ta adhurojmë **Allahun** tënd dhe **Allahun** e etërve tu: Ibrahimit, Ismailit dhe Is’hakut, një **Allah** i vetëm: ne ia përkushtojmë veten Atij.’^a ¹³⁴ Ai komunitet vdiq. Ajo që e kanë fituar u përket atyre, dhe ajo që e fitoni ju – ju përket juve: ju nuk do të jeni të përgjegjshëm për veprat e tyre.

¹³⁵ Ata thonë: ‘Bëhuni hebrenj apo të krishterë, dhe do të jeni të udhëzuar si duhet.’ Thuaj [Profet]: ‘Jo, [i yni është] religjioni i Ibrahimit, të drejtit, që nuk adhuroi asnjë zot pos **Allahut**.’

136. Pra [ju besimtarë] thoni:

‘Ne besojmë në **Allahun**,
dhe në atë që na është zbritur neve,
dhe në atë që i është zbritur Ibrahimit dhe Ismailit
dhe Is’hakut dhe Jakubit dhe Fiseve
dhe në atë që i është dhënë Musait dhe Isait,
dhe në atë që i është dhënë profetëve
nga Zoti i vet.
Dhe nuk bëjmë ndonjë dallim
në mes të individëve ndër ta,
se i përkushtohemi Atij.’

¹³⁷ Pra nëse besojnë siç bëni ju, ata do të jenë të udhëzuar drejt. Por nëse e kthejnë shpinën, atëherë do të jenë të fiksuar në kundërshtim. **Allahu** do të ju mbrojë nga ta: Ai është Gjithë-Dëgjuesi, I Gjithë-Dituri. Dhe thoni [besimtarë]: ¹³⁸ ‘[Jeta jonë] e merr ngjyrën e vet nga **Allahu**, dhe kush jep ngjyrë më të mirë se **Allahu**? Është Ai – Ai që e adhurojmë.’

¹³⁹ Thuaj [Profet] [hebrenjve dhe të krishterëve]: ‘Si mund të kundërshtoheni me ne për **Allahun** kur Ai është Zoti ynë dhe Zoti juaj? Veprat tona na përkasin neve, dhe tuajat juve. Ne ia përkushtojmë veten plotësisht Atij. ¹⁴⁰ Ose a po thoni se Ibrahim, Ismaili, Is’haku, Jakubi dhe Fiset ishin hebrenj apo të krishterë a?’ [Profet], pyeti: ‘Kush di më mirë: ju apo **Allahu**? Kush do të mund të ishte më i ligë se ata që e fshehin një pohim [që e pranuan] nga **Allahu**? **Allahu** nuk është i pavëmendshëm për

---

^a ‘Një **Zot** i vetëm’ e përforcon interpretimin e *islam*-it si ‘përkushtim’, një kuptim i *aslama* (al-Mu`jam al-Wasit).

atë që e bëni.’¹⁴¹ Ai komunitet vdiq: ajo që e kanë fituar u përket atyre, dhe ajo që e fitoni ju – ju përket juve. Ju nuk do të jeni të përgjegjshëm për veprat e tyre.

258-260

²⁵⁸ [Profet], a nuk ke menduar për njeriun që u grind me Ibrahimin për Zotin e tij, sepse **Allahu** i pat dhënë atij fuqi për të sunduar? Kur Ibrahim tha: ‘Është Zoti im që jep jetë dhe vdekje’, ai tha: ‘Edhe unë jap jetë dhe vdekje.’ Kështu Ibrahim tha: ‘**Allahu** e sjell diellin nga lindja; pra ti sille nga perëndimi.’ Jobsimtari u shtang pa fjalë: **Allahu** nuk i udhëzon ata që bëjnë keq.

²⁵⁹ Apo shih për shembull atë që kaloi nëpër një qytezë të rrënuar. Ai tha: ‘Si do t’i japë **Allahu** jetë kësaj kur ka vdekur?’ Kështu **Allahu** e bëri atë të vdesë për njëqind vjet, dhe pastaj e ringjalli, duke thënë: ‘Sa kohë ke qëndruar ashtu?’ Ai u përgjigj: ‘Një ditë, apo një pjesë të ditës.’ **Allahu** tha: ‘Jo, ke qëndruar ashtu për njëqind vjet. Shikoje ushqimin dhe pijen tënde: nuk janë prishur. Shikoje gomarin tënd – Ne do të të bëjmë ty shenjë për njerëzit – shikoji eshtrat: shih si i bashkojmë Ne dhe i mveshim me mish!’ Kur gjithçka u bë e qartë për të, ai tha: ‘Tash e di se **Allahu** ka fuqi mbi gjithçka.’

²⁶⁰ Dhe kur Ibrahim tha: ‘Zoti im, më trego se si Ti u jep jetë të vdekurve’, Ai tha: ‘Pra a s’po beson a?’ ‘Po’, tha Ibrahim, ‘por veç për ta qetësuar zemrën time.’ Kështu **Allahu** tha: ‘Merri katër zogj dhe stërviti ata të kthehen te ti. Pastaj vendosi në maje të kodrave të ndara,^a thirri të kthehen, dhe ata do të vijnë duke fluturuar te ti: dije se **Allahu** është i gjithëfuqishëm dhe i urtë.’

3:

33-37

³³ **Allahu** e zgjodhi Ademin, Nuhun, familjen e Ibrahimit^b, dhe familjen e ‘Imranit, mbi të gjithë njerëzit e tjerë,³⁴ në një vijë të pasardhësve – **Allahu** i dëgjon dhe i di të gjitha.³⁵ Gruaja e ‘Imranit tha: ‘Zot, atë që po rritet në barkun tim ta kam

^a Shumica e komentuesve klasikë e kanë qëndrimin që Ibrahim do t’i duhej t’i priste zogjtë së pari nëse ata vërtet do të ngriheshin nga të vdekurit, duke e përkthyer këtë frazë: ‘pastaj vendosi ndaras në maje të kodrave’. Mirëpo, Ebu Muslimi mendonte se pjesa e rëndësishme e imazhit ishte se është po aq lehtë për shpirtat të kthehen në trup sa ç’ishte për zogjtë të kthehen tek Ibrahim (Razi). Krahaso me: ‘Tek Ai do të ktheheni’, në shumë vende, p.sh. 2: 245 dhe 285.

^b Kjo domethënë familjen në kuptimin më të gjerë të termit.

kushtuar plotësisht Ty; pra pranoje këtë nga unë. Ti je Ai që i dëgjon dhe i di të gjitha,’³⁶ por kur ajo lindi, tha: ‘Zoti im! Unë kam lindur vajzë’ – **Allahu** e dinte më së miri se çka ka lindur ajo: mashkulli nuk është si femra – ‘Po ia lë emrin Merjeme asaj dhe e lë atë dhe pasardhësit e saj në besim në mbrojtjen Tënde nga Satani i refuzuar.’³⁷ Zoti i saj e pranoi dashamirësisht atë dhe e bëri të rritet në mirësi, dhe ia besoi atë përgjegjësisë së Zekirjasë.

65-68

⁶⁵ Njerëz të Librit, pse grindeni për Ibrahimin kur Teurati dhe Ungjijtë nuk u shpallën deri pas kohës së tij? A nuk po kuptoni a? ⁶⁶ Grindeni për ca gjëra për të cilat keni ca njohuri, por pse grindeni për gjëra për të cilat nuk dini asgjë? **Allahu** di e ju jo. ⁶⁷ Ibrahim i nuk ishte as hebre as i krishterë. Ai ishte i drejtë dhe i përkushtuar ndaj **Allahut**, kurrë idhujtar, ⁶⁸ dhe njerëzit që janë më së afërmi tij janë ata që vërtet i ndjekin rrugët e tij, këtë Profet, dhe besimtarët [e vërtetë] – **Allahu** është afër besimtarëve [të vërtetë].

84-99

84. Thuaj [Muhamed]:

“Ne [myslimanët] besojmë në **Allahun**
dhe në atë që na e zbriti Ai,
dhe në atë që ia zbuloi Ibrahimit dhe Ismailit
dhe Is’hakut dhe Jakubit dhe Fiseve,
dhe në atë që u ishte dhënë
Musait dhe Isait dhe Profetëve
nga Zoti i vet.
Ne nuk bëjmë dallime ndërmjet
individëve ndër ta;
ne i dorëzohemi **Allahut**.”

⁸⁵ Nëse dikush kërkon fe tjetër përveç [*islamit*] përkushtimit të plotë ndaj **Allahut**, ajo nuk do t'i pranohet: ai do të jetë një nga humbësit në Të Përtejmen. ⁸⁶ Pse do t'i udhëzonte **Allahu** njerëzit që e mohojnë të vërtetën, pasi kanë besuar dhe e kanë pranuar se I Dërguari është i vërtetë, dhe pasi u janë treguar prova të qarta? **Allahu** nuk i udhëzon keqbërësit: ⁸⁷ njerëzit e tillë do të shpërblehen me refuzim nga **Allahu**, nga engjëjt, nga tërë njerëzit, ⁸⁸ dhe ashtu do të mbesin, pa asnjë lehtësim a pushim për vuajtjet e veta. ⁸⁹ Por jo ata që më pas pendohen dhe i rregullojnë rrugët e veta – **Allahu** është më falësi dhe mëshirëploti – ⁹⁰ [edhe pse] pendimi i atyre që, pasi besuan, pastaj e rrisin mosbesimin e vet, nuk do të pranohet. Ata janë të tillët që kanë devijuar [larg]: ⁹¹ ata që nuk besojnë dhe vdesin mosbesimtarë nuk do të shpëtohen edhe nëse ofrojnë mjaft ar për ta mbushur tërë tokën. Ata i pret tortura me vuajtje, dhe nuk do të ketë kush t'u ndihmojë. ⁹² Askush nga ju [besimtarë] nuk do ta arrijë përkushtimin e vërtetë pos nëse jepni nga ato që i doni fort: çkado që jepni, **Allahu** e di për të fare mirë.

⁹³ Përveç asaj që Izraeli e bëri të paligjshme për veten, të gjitha ushqimet ishin të ligjshme për Fëmijët e Izraelit para se të shpallej Teurati.^a Thuaj: 'Silleni Teuratin dhe lexojeni me zë [pasazhin përkatës] nëse po e thoni të vërtetën. ⁹⁴ Ata që vazhdojnë në trillimin e gënjeshtreve dhe atribuimin e tyre **Allahut** pas kësaj janë keqbërësit.' ⁹⁵ [Profet,] thuaj: '**Allahu** e flet të vërtetën, pra ndiqeni fenë e Ibrahimit: ai kishte besim të vërtetë dhe nuk ishte kurrë idhujtar.' ⁹⁶ E para Shtëpi [e adhurimit] që do të ndërtohej për njerëzit ishte ajo në Meka.^b Ajo është vend i bekuar; burim i udhëzimit për tërë njerëzit; ⁹⁷ ka shenja të qarta në të; është vendi ku Ibrahim qëndronte për t'u lutur; kushdo që hyn në të është i sigurt. Haxhi te Shtëpia është detyrë që ia kanë borxh **Allahut** njerëzit që janë të aftë ta ndërmarrin atë. Ata që e refuzojnë këtë [duhet ta dinë se] **Allahu** nuk ka nevojë për askë. ⁹⁸ Thuaj: 'Njerëz të Librit, pse i refuzoni shpalljet e **Allahut**? **Allahu** është dëshmitar i gjithçkaje që e bëni.' ⁹⁹ Thuaj: 'Njerëz të Librit, pse i largoni besimtarët nga rruga e **Allahut** dhe provoni ta dredhoni atë, kur ju vetë [do të duhej të jeni] dëshmitarë [të të vërtetës]? **Allahu** nuk është i pavëmendshëm për asgjë që bëni.'

^a Komentuesit shpjegojnë se Izraeli/Jakubi (nipi i Ibrahimit) u zotua të heqë dorë nga mishi i devesë dhe qumështi i devesë nëse do të çlirohej nga dhimbja e nervit shiatik, dhe hebrenjtë në Medina i argumentuan Muhamedit: 'Ti pretendon se po e ndjek fenë e Ibrahimit. Po të ishte kështu ti nuk do të haje mish të devesë dhe ta pije qumështin e saj, meqë këto janë të ndaluara në fenë e Ibrahimit.' Ky varg i përgjigjet këtij argumenti (Razi).

^b Në origjinal shkruan *Bakka*, që ishte emër i vjetër për Meka-n.

4:

47-57

⁴⁷ Njerëz të Librit, besoni në atë që Ne e kemi zbritur për ta vërtetuar atë që e keni tashmë para se ta shlyejmë [sensin tuaj për] drejtimin,^a t'ju kthejmë prapa, apo t'ju refuzojmë, siç i kemi refuzuar ata që e shkelën Sabathin: vullneti i **Allahut** bëhet gjithmonë.

48. **Allahu** nuk e fal

t'i bëni partnerë Atij
por fal gjithçka tjetër
për këdo, përmes vullnetit hyjnor.
Dhe kushdo që i atribuon
partnerë **Allahut**
ka shpikur gabim serioz.

49. [Profet,] a s'i ke vërejtur

ata që pretendojnë pastërti për veten?
Allahu, përkundrazi,
e pastron këdo që do ta pastrojë:
dhe askush nuk do të trajtohet padrejtësisht
as në shkallën më të vogël.

50. Shih se si shpikin

gënjeshtra për **Allahun**;
dhe kjo është e vetëmjaftueshme
për të qenë gabim i rëndë.

51. A nuk i ke vërejtur

ata të cilëve iu dha
një pjesë e Shkrimit të Shenjtë?
Ata besojnë në idhuj dhe hyjni të rreme,
dhe u thonë mosbesimtarëve
se ata janë më mirë të udhëzuar në një rrugë
sesa ata që besojnë.^b

^a Fjalë për fjalë 't'jua fshijmë fytyrat'. Një kuptim tjetër i *wujuh* (fytyrat) është 'drejtimet' (Razi).

^b Kjo është marrë se i referohet një ngjarjeje aktuale në të cilën një grup i mekasve mosbesimtarë shkuan te dy figura eminente hebreje për t'u këshilluar mbi të vërtetën e mësimëve të Muhamedit dhe ata u thanë se paganët ishin më të drejtë se muslimanët.

52. Ata janë ata që i ka refuzuar **Allahu**.

Dhe për ata që i ka refuzuar **Allahu**
ti [Profet] nuk do të gjesh ndihmë.

53. A kanë ata hise në atë që e posedon Ai?

Epo pra, shihni –

Ata nuk u japin njerëzve asgjë.

⁵⁴ A i kanë ata zili njerëzit [e tjerë] për dhuratën bujare^a që **Allahu** ua ka dhënë a? Ne ua dhamë pasardhësve të Ibrahimit Shkrimit të Shenjtë dhe urtinë – dhe Ne u dhamë mbretëri të madhe – ⁵⁵ por disa nga ta besuan në të^b dhe disa u larguan nga ai. Ferri ndizet mjaft ashpër. ⁵⁶ Ne do t'i dërgojmë te Zjarri ata që i refuzojnë shpalljet Tona. Kur lëkurat e tyre të jenë djegur, Ne do t'i zëvendësojmë ato me të reja që ata të mund të vazhdojnë ta ndiejnë dhembjen: **Allahu** është i fuqishëm dhe i urtë. ⁵⁷ Sa për ata që besojnë dhe bëjnë vepra të mira, Ne do t'i pranojmë në Kopshte të hijeshuara me lumenj rrjedhës dhe aty do të mbesin përgjithmonë. Ata do të kenë bashkëshortë të pastër aty, dhe Ne do t'i lejojmë nën hije të këndshme freskuese.

116-126

¹¹⁶ **Allahu** nuk e fal adhurimin e të tjerëve përveç Tij – megjithëse Ai e fal këdo që do ta falë për mëkate më të vogla – se kushdo që e bën këtë ka devijuar shumë, shumë larg. ¹¹⁷ Në vend të Tij idhujtarët thërrasin vetëm femra,^c dhe Satanin, rebelin ¹¹⁸ që **Allahu** e refuzoi, i cili tha: 'Sigurisht që do ta marr hisen time të shërbyesve të Tu; ¹¹⁹ do t'i çorientoj dhe do të nxis merake të kota në ta; do t'i urdhëroj t'ua presin veshët bagëtive;^d do t'i urdhëroj të ngatërrohen me krijimin e **Allahut**.' Kushdo që e zgjedh Satanin si mbrojtës në vend të **Allahut** është i shkatërruar plotësisht: ¹²⁰ ai u bën atyre premtime dhe u krijon shpresa të rreme, por premtimet e Satanit s'janë gjë pos deluzion. ¹²¹ Njerëzit e tillë do ta kenë Ferrin si vater të veten dhe nuk do të gjejnë shpëtim nga ai, ¹²² por Ne do t'i pranojmë ata që besojnë dhe bëjnë vepra të mira në Kopshte të hijeshuara me lumenj rrjedhës, për të mbetur aty përgjithmonë – premtim

^a d.m.th. Profetësinë që i është dhënë Muhamedit.

^b Përemri *hi* këtu i referohet (i) Shkrimit të Shenjtë ose (ii) Ibrahimit.

^c Shih edhe 53: 19-20 (në lidhje me hyjneshat pagane arabe — shënim i kompiluesit nga fusnota e 53:20)

^d Një shembull i praktikave pagane besëtyte: ata e kishin zakon t'ia kushtonin bagëtitë zotrave të vet duke ua prerë veshët.

i vërtetë nga **Allahu**. Kush flet më vërtet se **Allahu**? ¹²³ Nuk do të ndodhë sipas shpresave tuaja apo të atyre të Njerëzve të Librit: kushdo që bën keq do t'i merret haku për të dhe nuk do ta gjejë askë që ta mbrojë apo t'i ndihmojë kundër **Allahut**;

124. cilido, mashkull a femër,
që bën vepra të mira
dhe është besimtar-e
do të hyjë në Parajsë
dhe nuk do të dëmtohet
as sa një gropëz
në bërthamën e hurmës.

125. E kush është më mirë në fe
se ata që ia dorëzojnë
qenien e vet plotësisht **Allahut**
dhe bëjnë mirë
dhe e ndjekin fenë e Ibrahimit,
që ishte i vërtetë në besim
[e kërkonte të vërtetën]?
Se **Allahu** e mori Ibrahimin
si një mik.

126. Dhe **Allahut** i përket
gjithçka në qiej
dhe gjithçka në tokë;
dhe **Allahu** është plotësisht i informuar për të gjitha.

163-169

163. Ne ta kemi dërguar shpalljen [Profet],
 siç ia kemi dërguar Nuhut
 dhe profetëve pas tij,
 Ibrahimit dhe Ismailit dhe Is'hakut
 dhe Jakubit dhe Fiseve
 dhe Isait dhe Ejupit
 dhe Junusit dhe Harunit
 dhe Sulejmanit;
 dhe Ne ia dhamë Dautit
 librin [e Psalmeve, Zeburin] –
164. dhe të dërguarve të tjerë
 të cilët Ne t'i kemi përmendur
 dhe disa të dërguarve të cilët
 nuk t'i kemi përmendur.
 Dhe Musait **Allahu** i foli drejtpërdrejt.
165. Ka pasur të dërguar
 që sollën lajme të gëzuara
 dhe që paralajmëruan,
 që njerëzimi të mos ketë arsyetim
 para **Allahut**
 pasi kishin ardhur të dërguarit.
 Dhe **Allahu** është më i fuqishmi, më i urti.
166. Por **Allahu** Vetë dëshmon
 për atë që Ai ta ka zbritur –
 Ai e zbriti atë
 me dijen e Vet të plotë –
 dhe engjëjt dëshmojnë,
 megjithëse **Allahu**
 është dëshmitar i mjaftueshëm.

¹⁶⁷ Ata që nuk kanë besuar dhe i kanë ndaluar të tjerët nga rruga e **Allahut** kanë devijuar larg; ¹⁶⁸ **Allahu** nuk do t'i falë ata që nuk kanë besuar dhe bëjnë keq, as nuk do t'i udhëzojë ata në ndonjë rrugë ¹⁶⁹ pos asaj të Ferrit, ku do të mbesin përgjithmonë – kjo është e lehtë për **Allahun**.

6:

74-83

⁷⁴ Kujtoje kur Ibrahim i tha të atit, Azerit: 'Si mund t'i marrësh idhujt si zota? E shoh që ti dhe populli yt keni devijuar qartas.' ⁷⁵ Kështu Ne ia treguam Ibrahimit sundimin e fuqishëm [të **Allahut**] ndaj qiejve dhe tokës, që ai të mund të jetë besimtar i vendosur. ⁷⁶ Kur nata u errësua rreth tij ai e pa një yll dhe tha: 'Ky është Zoti im', por kur perëndoi, ai tha: 'Nuk më pëlqejnë gjërat që perëndojnë.' ⁷⁷ Dhe kur e pa hënën të lindte ai tha: 'Kjo është Zotja ime' por kur edhe ajo perëndoi, tha: 'Nëse Zoti im nuk më udhëzon, do të jem nga ata që devijojnë.' ⁷⁸ Pastaj e pa diellin të lindte dhe bërtiti: 'Ky është Zoti im! Ky është më i madh.' Por kur dielli perëndoi, ai tha: 'Populli im, unë distancohem nga të gjitha ato që i adhuron ju përkrah **Allahut**.' ⁷⁹ E kam kthyer fytyrën time si besimtar i vërtetë kah Ai që i krijoi qiejt dhe tokën. Nuk jam një nga politeistët.'

⁸⁰ Populli i tij u grindën me të, dhe ai tha: 'Si mund të grindeni me mua për **Allahun** kur Ai më ka udhëzuar? Nuk i frikësohem asgjëje që e asocioni me Të: [asgjë nuk mund të ndodhë] pos nëse Zoti im do. Zoti im përfshin gjithçka në dijen e Tij. Si mund të mos e keni mendjen? ⁸¹ Pse do të duhej të kem frikë nga ajo që e asocioni me Të? Pse nuk keni frikë ju të asocioni me të gjëra për të cilat Ai nuk ju ka dërguar kurrfarë autoriteti? Më tregoni, nëse e dini përgjigjen, se cila anë ka më shumë të drejtë të ndihet e sigurt? ⁸² Janë ata që kanë besim, dhe nuk e përziejnë besimin e vet me idhujtari^a – ata që do të jenë të sigurt, dhe të tillët janë ata që udhëzohen si duhet.' ⁸³ I tillë ishte argumenti që Ne ia dhamë Ibrahimit kundër popullit të vet – Ne e ngrisim në gradë këdo që do ta ngrisim – Zoti yt është i gjith'urtë, i gjithë-dijshëm.

---

^a Profeti e shpjegoi se *zulm* (keqbërja) këtu është *shirk* (idhujtari), duke iu referuar 31: 13.

159-165

159. Sa për ata që e përçanë fenë e vet
dhe u ndanë në fraksione,
ti [Profet] s'ke të bësh fare me ta.
Çështja e tyre varet vetëm nga **Allahu**:
me kohë Ai do t'u tregojë
për veprat e veta.
160. Kushdo që e ka bërë^a
një vepër të mirë
do ta ketë dhjetëfish më shumë
në llogarinë e vet,
por kushdo që ka bërë vepër të keqe
do të shpaguhet
veç me barasvlerën e saj –
nuk do t'u bëhet e padrejtë.

¹⁶¹ Thuaj: 'Zoti im më ka udhëzuar në rrugë të drejtë, në fe të ndershme, fenë e Ibrahimit – njeri i besimit të pastër. Ai nuk ishte politeist.'

162. Thuaj:
"Vërtet lutjet dhe flijimi im i plotë
dhe jeta ime dhe vdekja ime
janë për **Allahun**,
Zotin e të gjitha Botëve;
163. "Ai nuk ka partner:
kështu jam urdhëruar,
dhe jam i pari^b
që i kushtohem Atij."

^a Fjalë për fjalë: Kushdo që e *sjell*, dmth. në Gjykim

^b I pari 'nga ju': krahaso me vargun 14 dhe shumë të tjerë.

164. Thuaj:

“A do të kërkoj Zot
tjetër pos **Allahut**,
kur ai është Zoti i të gjitha gjërave a?”
Dhe secili shpirt është përgjegjës
për veprimet e veta;
asnjë shpirt nuk do ta bartë barrën e tjetrit.
Ju të gjithë do të ktheheni
te Zoti juaj në fund,
dhe Ai do t’jua tregojë
të vërtetën për dallimet tuaja.”

¹⁶⁵ Është Ai që ju bëri pasardhës^a [të njëri-tjetrit] në tokë dhe i ngrit në rang disa nga ju mbi të tjerët, t’ju sprovtojë përmes asaj që jua jep. [Profet,] Zoti yt është i shpejtë në ndëshkim, e megjithatë Ai është më falësi dhe mëshirëploti.

9:

70

70 A nuk i kanë dëgjuar ata kurrë rrëfimet për para-ardhësit e vet, popujt e Nuhut, Adit, Themudit, Ibrahimit, Medjenit dhe të qyteteve të shkatërruara a? Të dërguarit e vet u erdhën me dëshmi të qarta për të vërtetën: Zoti nuk do t’i mashtronte; ata e mashtruan veten.

114

114 Ibrahim kërkoj falje për babanë e vet sepse ia kishte dhënë një premtim atij, por posa e kuptoi se babai i vet ishte armik i Zotit, hoqi dorë nga ai. Ibrahim ishte zemërbutë dhe i durueshëm.

---

^a Termi *khalifa* normalisht përkthehet si ‘mëkëmbës’ (qeverisës në emër të dikujt) apo ‘zëvendësues’. Gjersa ky është një kuptim i termit, kuptimi i tij themelor është ‘pas-ardhës’ – Kurani flet shpesh për gjeneratat dhe individët që janë pas-ardhës të njëri-tjetrit, krahaso me 2: 30, 7: 129, etj. – apo ‘kujdestar’ të cilit i jepet përkohësisht një përgjegjësi, krahaso Musain (Moses) dhe Harunin (Aaron), 7: 142.

11:

69-76

⁶⁹ Ibrahimit i sollën lajm të mirë të dërguarit Tanë. Ata thanë: ‘Paqe.’ Ai u përgjigj: ‘Paqe’, dhe pa vonesë e solli një viç të pjekur. ⁷⁰ Kur e pa se duart e tyre nuk u zgjatën kah ushqimi, kjo iu duk e çuditshme dhe nisi të frikësohej nga ta. Por ata thanë: ‘Mos ki frikë. Jemi dërguar kundër popullit të Lutit.’ ⁷¹ Gruaja e tij po rrinte [afër] dhe qeshi. Ne i dhamë asaj lajmin e mirë për Is’hakun dhe, pas tij, për Jakubin. ⁷² Ajo tha: ‘E mjera unë! Si do të lind fëmijë kur jam grua e vjetër, dhe burri im këtu është burrë i vjetër? Kjo do të ishte gjë e pazakonshme!’ ⁷³ Ata thanë: ‘A jeni të mahnitur me atë që e urdhëron **Allahu**? Mirësia e **Allahut** dhe bekimet e Tij qofshin mbi ju, njerëz të kësaj shtëpie! Se Ai është i denjë për tërë lândin dhe admirimin.’ ⁷⁴ Pastaj, kur Ibrahimit iu largua frika dhe i erdhi lajmi i mirë, na u lut Neve për popullin e Lutit, ⁷⁵ se Ibrahim i ishte i durueshëm, zemër-dhembshur dhe i devotshëm. ⁷⁶ ‘Ibrahim, ndale lutjen tënde: ajo çka ka urdhëruar Zoti yt ka ndodhur; po u vjen dënimi, që nuk mund të kthehet mbrapsht.’

12:

3-6

³ Ne ta tregojmë ty [Profet] më të mirën nga historitë përmes asaj që ta kemi frymëzuar në këtë Kuran^a. Para kësaj^b ishte nga të pavetëdijshmit. ⁴ Jusufi i tha të atit, ‘Baba, i pashë në ëndërr njëmbëdhjetë planete dhe diellin dhe hënën: i pashë të gjithë tek përkuleshin para meje,’ ⁵ dhe ai u përgjigj, ‘Biri im, mos u trego vëllezërve tu asgjë për këtë ëndërr, ndryshe mund të komplotojnë për të të dëmtuar—djalli është qartë armik i betuar i njeriut. ⁶ Kjo ka të bëjë me atë se si Zoti yt të ka zgjedhur, dhe të mëson t’i shpjegosh ëndrrat, dhe e përsos bekimin e Tij mbi ty dhe mbi pasardhësit e Jakubit, ashtu siç e ka përsosur më herët mbi të parët e tu Ibrahimin dhe Is’hakun: Zoti yt është I Gjithëdijshëm dhe I Urtë.’

^a Shumë përkthyes e shtojnë ‘ndonëse’ (‘...ta kemi frymëzuar në këtë Kuran, ndonëse para kësaj...’), duke menduar se *in* është kushtëzues, kur në fakt këtu është për të vënë theks, siç konfirmohet edhe nga *lam* vijues theksues.

^b Krahaso me 11: 49 dhe 42: 52.

37-42

³⁷ Ai tha, ‘Mund të ju them se çka domethënë kjo para se të arrijë ndonjë racion i ushqimit: kjo është pjesë e asaj që ma ka mësuar Zoti im. E flaka besimin e atyre që nuk besojnë në **Allah** dhe e mohojnë jetën tjetër, ³⁸ dhe e ndjek besimin e të parëve të mi Ibrahimit, Is’hakut, dhe Jakubit. Për shkak të dashamirësisë së **Allahut** ndaj nesh dhe tërë njerëzimit, nuk do ta adhuronim askë pos **Allahun**, por shumica e njerëzve nuk janë mirënjohës. ³⁹ O miq të qelisë, a janë shumë zota të lloj-llojshëm më të mirë se **Allahu** që është Një, i Gjithëdijshmi? [Jo, në fakt!] ⁴⁰ Të gjithë ata që i adhuroni në vend të Tij janë thjesht emra që i keni shpikur ju dhe të parët tuaj, emra për të cilët **Allahu** nuk ka zbritur kurrfarë leje. Autoriteti i takon **Allahut** dhe vetëm atij, dhe Ai urdhëroi të mos i shërbeni askujt pos Tij: ky është besimi i vërtetë, edhe pse shumica e njerëzve nuk e dinë. ⁴¹ Miq të qelisë, njëri nga ju do ta shërbejë padronin e tij me verë, ndërsa tjetri do të kryqëzohet dhe zogjtë do të hanë nga koka e tij. Ky është konkluzioni i çështjes për të cilën ma kërkua mendimin.’ ⁴² Dhe i tha atij që ia merrte mendja se do të shpëtonte, ‘Përmendmë te padroni yt,’ por djalli e bëri të harrojë t’ia përmendë padronit, dhe kështu Jusufi mbeti në burg edhe për disa vite.

14:

35-41

³⁵ Kujtojeni kur Ibrahim tha: ‘Zot, bëje të sigurt këtë qytet! Mbromë mua dhe pasardhësit e mi nga idhujtaria, ³⁶ Zot, [idhujt] kanë devijuar shumë njerëz! Kushdo që më ndjek është me mua, por sa i përket kujtdo që nuk më bindet — Ti je sigurisht falës dhe mëshirëplotë. ³⁷ Zoti Ynë, i kam vendosur disa nga pasardhësit e mi në një luginë të papunuar, afër Shtëpisë Sate të Shenjtë, Zot, ashtu që të mund të vazhdojnë të falen. Bëri zemrat e njerëzve të kthehen kah ata, dhe furnizoji me produkte, ashtu që të mund të jenë falënderues. ³⁸ Zoti Ynë, Ti e di mirë se çka fshehim dhe çka shfaqim: asgjë prej gjëje nuk është e fshehur nga **Allahu**, as në tokë as në qiell. ³⁹ Admirimi qoftë për **Allahun**, që ma ka dhuruar Ismailin dhe Is’hakun në pleqërinë time: Zoti im i dëgjon të gjitha lutjet! ⁴⁰ Zot, bëj që unë dhe pasardhësit e mi të mund të falemi vazhdimisht. Zoti ynë, pranoje lutjen time. ⁴¹ Zoti ynë, më fal mua, prindërit e mi dhe besimtarët në Ditën e Vlerësimit.’

15:

51-60

⁵¹ Tregoju edhe për mysafirët e Ibrahimit: ⁵² kur ata i erdhën dhe i thanë: ‘Paqe,’ ai tha: ‘Po ua kemi frikën’. ⁵³ ‘Mos u frikëso,’ thanë ata: ‘Të sjellim lajme të mira për një djalë që do të ketë dije të madhe.’ ⁵⁴ Ai tha: ‘Si mund të më jepni kësi lajmi kur më ka ardhur pleqëria? Çfarë lloj lajmi është ky?’ ⁵⁵ Ata thanë: ‘Ne ta kemi treguar të vërtetën, prandaj mos i humb shpresat.’ ⁵⁶ Ai tha: ‘Kush pos të keq-udhëzuarve i humb shpresat për mëshirën e Zotit të vet?’ ⁵⁷ dhe pastaj pyeti: ‘Të dërguar, cila është porosia juaj?’ ⁵⁸ Ata u përgjigjën: ‘Jemi dërguar te një popull që janë fajtorë.’ ⁵⁹ Por Ne do ta shpëtojmë familjen e Lutit, ⁶⁰ të gjithë pos gruas së vet: Ne kemi dhënë urdhër që ajo do të jetë ndër ata që mbesin prapa.

16:

120-124

¹²⁰ Ibrahim ishte vërtet shembull: i bindur devotshmërisht ndaj **Allahut** dhe i sinqertë në besim. Nuk ishte idhujtar; ¹²¹ ishte falënderues për bekimet e **Allahut** i cili e zgjodhi dhe e udhëzoi në rrugë të drejtë. ¹²² Ne i dhamë bekime në këtë botë, dhe është ndër të drejtët në Të Përtejmen. ¹²³ Pastaj Ne të shpallëm [Muhamed]: ‘Ndiqe mënyrën e besimit të Ibrahimit, njeri i besimit të pastër që nuk ishte idhujtar.’ ¹²⁴ E Shtuna ishte bërë e detyrueshme vetëm për ata që kishin dallime rreth saj. Në Ditën e Ringjalljes Zoti juaj do të gjykojë ndërmjet tyre në lidhje me dallimet e tyre.

19:

41-49

⁴¹ Përmende në Kuran edhe rrëfimin e Ibrahimit. Ai ishte njeri i së vërtetës, profet. ⁴² Ai i tha babait të vet: ‘Baba, pse po adhuron diçka që as s’mund të dëgjojë as të shohë as të jetë i dobishëm për ty në asnjë mënyrë?’ ⁴³ Baba, dija që nuk të ka arritur ty më ka ardhur mua, pra ndiqmë: unë do të të udhëzoj në një rrugë të drejtë. ⁴⁴ Baba, mos e adhuro Satanin – Satani është rebeluar kundër Zotit të Mëshirës. ⁴⁵ Baba, ia kam frikën se mund të të godasë një dënim nga Zoti i Mëshirës dhe se mund të bëhesh shoqëruar i Satanit [në Ferr].^a ⁴⁶ Babai i vet u përgjigj: ‘Ibrahim, a i refuzon zotat e mi a? Do të të gurëzoj nëse nuk e ndal këtë. Lëshoma rrugën dhe lërmë rehat!’ ⁴⁷ Ibrahim tha: ‘Paqja qoftë me ty: do ta lus Zotin tim të të falë – Ai është gjithmonë dashamirës me mua – ⁴⁸ por tani për tani do të ju lë juve dhe idhujt të cilëve i luteni ju të gjithë, dhe do t’i lutem Zotit tim dhe besoj se lutja ime nuk do të shkojë kot.’ ⁴⁹ Kur ai e la popullin e vet dhe idhujt të cilëve u shërbenin pos Zotit, Ne ia dhuruam atij Is’hakun dhe Jakubin dhe i bëmë profetë që të dy: ⁵⁰ Ne ua dhuruam mirësinë Tonë të gjithë atyre dhe u dhamë reputacion fisnik.

58

⁵⁸ Këta ishin profetët që i bekoi **Allahu** – nga fara e Ademit, nga ata që Ne i bartëm në Arkë me Nuhun, nga fara e Ibrahimit dhe Izraelit – dhe ata që Ne i udhëzuam e i zgjodhëm. Kur u recitoheshin shpalljet e Zotit të Mëshirës, ata binin në gjunj dhe qanin.

21:

51-73

⁵¹ Kohë më parë Ne i dhuruam Ibrahimit aftësi për të gjykuar drejt dhe e njihnim mirë. ⁵² Ai i tha babait të vet dhe popullit të vet: ‘Çka janë këto imazhe ndaj të cilave jeni kaq të përkushtuar?’ ⁵³ Ata u përgjigjën: ‘I kemi gjetur etërit tanë duke i adhuruar ato.’ ⁵⁴ Ai tha: ‘Ju dhe etërit tuaj keni devijuar qartë.’ ⁵⁵ Ata pyetën: ‘A na e ke sjellë të vërtetën a veç po luan?’ ⁵⁶ Ai tha: ‘Dëgjoni! Zoti juaj i vërtetë është Zoti i qiejve dhe i tokës, Ai që i krijoi ato, dhe unë jam dëshmitar i kësaj. ⁵⁷ Pasha **Allahun** unë me siguri

---

^a Apo ‘se do të jesh përkrahës i Satanit’.

do të komplotoj kundër idhujve tuaj posa ta keni kthyer shpinën!’⁵⁸ Ai i theu të gjithë ata copë e grimë, por e la më të madhin nga ta që ata t’i kthehen.⁵⁹ Ata thanë: ‘Kush ia ka bërë këtë zotave tanë? Sa i ligë duhet të jetë ai!’⁶⁰ Disa thanë: ‘E kemi dëgjuar një djalë të ri të quajtur Ibrahim duke folur për ta.’⁶¹ Thanë: ‘Silleni para syve të popullit, që të mund të jenë dëshmitarë [të gjyqit të tij].’⁶² E pyetën: ‘A ishe ti, Ibrahim, që ia bërë këtë zotave tanë?’⁶³ Ai tha: ‘Jo, kjo u bë nga më i madhi i tyre – ky. Pyetini, nëse mund të flasin.’⁶⁴ Ata u kthyen kah njëri-tjetri, duke thënë: ‘Jeni ju që e keni gabim’,⁶⁵ por pastaj gabuan përsëri dhe thanë: ‘Ti e di fare mirë se këta zota s’mund të flasin.’⁶⁶ Ibrahim tha: ‘Si mund të adhuroni diçka që as nuk mund t’ju sjellë dobi as dëm, në vend të **Allahut**?’⁶⁷ Turp për ju dhe për gjërat që i adhuroni në vend të **Allahut**. A s’keni mend a?’⁶⁸ Ata thanë: ‘Digjeni dhe hakmerruni për zotat tuaj, nëse do ta bëni gjënë e duhur.’⁶⁹ Por Ne thamë: ‘Zjarr, ji i ftohtë dhe i sigurt për Ibrahimin.’⁷⁰ Ata planifikuan ta dëmtojnë, por Ne i bëmë ta vuajnë humbjen më të madhe.⁷¹ Ne e shpëtuam atë dhe Lutin [dhe i dërguam] në tokën që Ne e bekuam për të gjithë njerëzit,⁷² dhe Ne ia dhamë atij Is’hakun dhe Jakubin si dhuratë shtesë, dhe i bëmë secilin nga ta të drejtë.⁷³ Ne i bëmë ata të gjithë udhëheqës, duke i udhëzuar të tjerët sipas urdhrit Tonë, dhe Ne i frymëzuam të bëjnë vepra të mira, të falen rregullisht, dhe t’i japin bamirësitë: ata ishin adhurues Tanët të vërtetë.

22:

26-30

²⁶ Ne ia treguam Ibrahimit lokacionin e Shtëpisë, duke thënë: ‘Mos më bëj partnerë Mua. Pastroje Shtëpinë Time për ata që sillen rreth saj, ata që luten në këmbë dhe ata që përkulen dhe bien në gjunj.’²⁷ Shpalle Haxhin (Pelegrinazhin) për të gjithë njerëzit. Ata do të vijnë te ti në këmbë dhe në çdo lloj përpjetëze të shpejtë, që del nga çdo kalim i thellë malor²⁸ për t’i arritur përfitimet dhe për ta festuar emrin e **Allahut**, në ditët e caktuara, mbi bagëtitë që Ai i ka furnizuar për ta – ushqejeni veten dhe të varfrit dhe të mjerët –²⁹ pra le t’i kryejnë pelegrinët veprat e veta të pastrimit, le t’i përmbushin zotimet e veta dhe le të sillen rreth Shtëpisë së Lashtë.’³⁰ Gjithë kjo [është përcaktuar nga **Allahu**]: kushdo që i nderon urdhëresat e shenjta të **Allahut** do të ketë shpërblime të mira nga Zoti i vet.

(...)

42-44

⁴² Nëse ata të refuzojnë [Profet], po kështu bënë edhe populli i Nuhut para tyre, dhe ata të Adit, Themudit, ⁴³ Ibrahimit, Lutit, ⁴⁴ Medjenit. Edhe Musai u quajt gënjeshtar. Unë u dhashë kohë mosbesimtarëve, por në fund i dënova ata. Sa ashpër i gjykova Unë ata!

78

⁷⁸ Përpiquni fort për **Allahun** siç i takon Atij: Ai ju zgjodhi dhe nuk vuri asnjë vështirësi në fenë tuaj, fenë e para-ardhësit tuaj Ibrahimit. Zoti ju quajti Muslimanë – edhe në të shkuarën edhe në këtë [mesazh] – ashtu që I Dërguari të mund të dëshmojë për ju dhe që ju të mund të dëshmoni për njerëzit e tjerë. Pra faluni vazhdimisht, jepni bamirësitë e përcaktuara dhe kërkoni strehë te **Allahu**: Ai është mbrojtësi juaj – mbrojtës i shkëlqyeshëm dhe ndihmues i shkëlqyeshëm.

26:

69-89

⁶⁹ Tregojua rrëfimin e Ibrahimit, ⁷⁰ kur e pyeti babanë e vet dhe popullin e vet: ‘Çka adhuron ju?’ ⁷¹ Ata thanë: ‘Ne i adhurojmë idhujt dhe vazhdimisht u bindemi dëshirave të tyre.’ ⁷² Ai pyeti: ‘Si ju dëgjojnë ata kur i thirrni?’ ⁷³ A ju ndihmojnë apo ju dëmtojnë?’ ⁷⁴ Ata u përgjigjën: ‘Jo, por kjo është ajo çka kemi parë se po bëjnë etërit tanë.’ ⁷⁵ Ibrahim tha: ‘Ata idhuj që i keni adhuruar, ⁷⁶ ju dhe para-ardhësit tuaj, ⁷⁷ janë armiq të mi; e jo Zoti i Botëve, ⁷⁸ që më krijoi. Është Ai që më udhëzon; ⁷⁹ Ai që më jep ushqim dhe pije; ⁸⁰ Ai që më shëron kur jam i sëmurë; ⁸¹ Ai që do të më bëjë të vdes dhe pastaj do të më japë jetë përsëri; ⁸² dhe Ai që, shpresoj, do të m’i falë gabimet e mi në Ditën e Gjykimit. ⁸³ Zoti im, më jep urti; më bashko me të drejtët; ⁸⁴ më jep emër të mirë ndër brezat e ardhshëm; ⁸⁵ më bëj nga ata që u jepet Kopshti i Lumturisë – ⁸⁶ fale babanë tim, se është nga ata që kanë devijuar – ⁸⁷ dhe mos më turpëro në Ditën kur të gjithë njerëzit ringjallen: ⁸⁸ në Ditën kur as pasuria as fëmijët s’mund të ndihmojnë, ⁸⁹ kur i vetmi që do të shpëtohet është ai që vjen para **Allahut** me zemër të përkushtuar Atij.’

29:

16-18

¹⁶ Ne e dërguam edhe Ibrahimin. Ai i tha popullit të vet: ‘Shërbeni **Allahut** dhe jini të vetëdijshëm për Të: kjo është më e mirë për ju, vetëm po ta dinit.’ ¹⁷ Ata që i adhuronin në vend të **Allahut** janë idhuj të thjeshtë; ajo që e shpikni është asgjë pos falsitet. Ata të cilëve u shërbeni në vend të **Allahut** nuk kanë fuqi t’ju japin furnizime, pra kërkoni furnizime nga **Allahu**, shërbeni Atij dhe jepni falënderime Atij. ¹⁸ Nëse thoni se kjo është gënjeshtër, [jini të paralajmëruar se] komunitetet e tjera para jush e thanë të njëjtën. Detyra e vetme e të dërguarit është të japë paralajmërim të qartë.’

24-35

²⁴ E vetmja përgjigje që e dha populli i Ibrahimit ishte: ‘Vriteni apo digjeni!’ por **Allahu** e shpëtoi nga Zjarri: vërtet ka shenja në këtë për njerëzit që besojnë. ²⁵ Ibrahim u tha: ‘Ju keni zgjedhur idhuj në vend të **Allahut** por dashuria juaj për ta do të zgjasë vetëm gjatë jetës së tanishme: në Ditën e Ringjalljes, do ta mohoni dhe refuzoni njëri-tjetrin. Ferri do të jetë shtëpia juaj dhe askush s’do t’ju ndihmojë.’ ²⁶ Luti i besoi dhe tha: ‘Unë do të nxitoj te Zoti im: Ai është i Gjithë-fuqishmi, i Gjithë-Urti.’ ²⁷ Ne ia dhamë Ibrahimit Is’hakun dhe Jakubin dhe dhamë profeci dhe Shkrim të Shenjtë ndër pasardhësit e tij. Ne ia dhamë atij shpërblimet në këtë botë dhe në jetën e ardhshme ai do të jetë ndër të drejtët.

²⁸ Dhe Luti: kur i tha popullit të vet: ‘Ju praktikoni veprime të egra që asnjë popull para jush nuk i ka kryer kurrë. ²⁹ Si mund të keni epsh për burra, për udhëtarë të rrugës dhe të bëni ligësi në tubimet tuaja?’ përgjigja e vetme që ia dha populli i vet ishte: ‘Na e zbrit dënimin e **Allahut** mbi ne, nëse ajo që po e thua është e vërtetë.’ ³⁰ Kështu ai u lut: ‘Zoti im, më ndihmo kundër këtyre njerëzve që përhapin korrupsion.’ ³¹ Kur të dërguarit Tanë ia sollën Ibrahimit lajmin e mirë [të lindjes së një djali],^a ata i thanë: ‘Së shpejti do ta shkatërrojmë popullin e atij qyteti. Ata janë keqbërës.’ ³² Ibrahim tha: ‘Por Luti jeton aty.’ Ata u përgjigjën: ‘E dimë se kush jeton aty më mirë se ti. Do ta shpëtojmë atë dhe familjen e vet, pos gruas së tij: ajo do të jetë nga ata që rrinë prapa.’ ³³ Kur të dërguarit Tanë erdhën te Luti, ai ishte i trazuar dhe i dëshpëruar për ta. Ata thanë: ‘Mos ki frikë as pikëllim: ne sigurisht që do të të shpëtojmë ty dhe familjen tënde, përveç gruas sate – ajo do të jetë nga ata që rrinë prapa – ³⁴ dhe do ta zbresim një dënim nga qielli mbi njerëzit e këtij qyteti sepse bëjnë shkelje [të rendit të **Allahut**]. ³⁵ Ne lamë ca [nga qyteti] aty si shenjë të qartë për ata që e përdorin arsyen.

33:

---

^a Krahaso p.sh. me 51:28

7-8

⁷ Ne morëm premtim solemn nga profetët — nga ti [Muhamed], nga Nuhu, nga Ibrahim, nga Musai, nga Isai, i biri i Merjemes — Ne morëm premtim solemn nga të gjithë ata: ⁸ **Allahu** do t'i marrë në pyetje [madje] edhe të çiltërit për sinqeritetin e vet, dhe për ata që e refuzojnë të vërtetën Ai ka përgatitur torturë të dhembshme.

37:

83-113

⁸³ Ibrahim ishte i besimit të njëjtë: ⁸⁴ ai erdhi te Zoti i vet me zemër të përkushtuar. ⁸⁵ I tha babait të vet dhe popullit të vet: 'Çka jeni duke adhuruar?' ⁸⁶ Si mund të zgjedhni zota të rremë në vend të **Allahut** të vërtetë? ⁸⁷ Pra cili është opinioni juaj për Zotin e të gjitha Botëve?' ⁸⁸ mandej shikoi lart kah yjet. ⁸⁹ Tha: 'Jam i sëmurë.' ⁹⁰ Kështu [populli i vet] u larguan nga ai dhe shkuan. ⁹¹ Ai u kthye kah zotat e tyre dhe tha: ⁹² 'A nuk hani ju a? Pse nuk flisni?' ⁹³ pastaj u kthye dhe i goditi me krahun e vet të djathtë. ⁹⁴ Populli i tij nxituan kah ai, ⁹⁵ por ai tha: 'Si mund të adhuroni gjëra që i gdhendni me duart tuaja, ⁹⁶ kur është **Allahu** që ju ka krijuar juve dhe tërë punëdoren tuaj.' ⁹⁷ Ata thanë: 'Ndërtojeni një turrë të druve dhe hidheni atë në zjarrin flakëruës.' ⁹⁸ Ata deshën ta dëmtonin, por Ne i poshtëruam. ⁹⁹ Ai tha: 'Unë do të shkoj te Zoti im: Ai sigurisht që do të më udhëzojë. ¹⁰⁰ Zot, ma dhuro një djalë të drejtë', ¹⁰¹ dhe kështu Ne ia dhamë lajmin e mirë se ai do ta kishte një djalë të durueshëm. ¹⁰² Kur djali ishte mjaft i vjetër të punonte me babanë e vet, Ibrahim tha: 'Biri im, e kam parë veten duke të flijuar në një ëndërr. Çka po ta merr mendja?' Ai tha: 'Baba, bëj siç je urdhëruar dhe, dhashtë **Allahu**, do ta shohësh se jam i qëndrueshëm.' ¹⁰³ Kur të dytë u ishin dorëzuar Zotit dhe ai e kishte shtrirë të birin anash fytyrës së vet, ¹⁰⁴ Ne i thirrëm atij: 'Ibrahim, ¹⁰⁵ e ke përmbushur ëndrrën.' Kështu i shpërblejmë Ne ata që bëjnë mirë – ¹⁰⁶ ajo ishte sprovë për ta vërtetuar [karakterin e tyre të vërtetë] – ¹⁰⁷ Ne e shpenguam birin e tij me një flijim shumë të rëndësishëm, ¹⁰⁸ dhe Ne e lejuam të lavdërohet nga brezat vijues: ¹⁰⁹ 'Paqja qoftë mbi Ibrahimin!' ¹¹⁰ Kështu i shpërblejmë Ne ata që bëjnë mirë: ¹¹¹ vërtet ai ishte nga shërbyesit Tanë besimplotë.

¹¹² Ne ia dhamë Ibrahimit lajmin e mirë të Is'hakut – profet dhe njeri i drejtë – dhe e bekuam edhe atë edhe Is'hakun: disa nga pasardhësit e tyre ishin të mirë, por disa e dëmtuan veten qartë.

38:

45-49

⁴⁵ Kujtoji shërbyesit Tanë: Ibrahimin, Is'hakun dhe Jakubin, të gjithë burra të fuqishëm e vizionarë. ⁴⁶ Ne bëmë që ata të jenë të përkushtuar ndaj Nesh^a përmes përkujtimit të tyre të singertë të Shtëpisë së Fundit: ⁴⁷ me Ne ata do të jenë ndër të zgjedhurit, ata që janë vërtet të mirë. ⁴⁸ Dhe mbani mend shërbyesit Tanë: Ismailin, Elisha-n dhe Dhu'l-Kifl-in^b, secili nga ta vërtet i mirë. ⁴⁹ Ky është mësim.

(...)

42:

13

¹³ Në çështjet e besimit, Ai e ka deklaruar për ju [njerëz] urdhëresën e njëjtë që ia dha Nuhut, të cilën Ne ta kemi shpallur ty [Muhamed] dhe të cilën Ne ia kemi urdhëruar Ibrahimit dhe Musait dhe Isait: 'Mbajeni besimin dhe mos u ndani në fraksione brenda tij' — ajo që ti [Profet] u bën thirrje idhujtarëve të bëjnë është e vështirë për ta; **Allahu** e zgjedh kë të dojë për Vetën dhe i udhëzon kah Vetja ata që kthehen kah Ai.

43:

20-28

²⁰ Ata thonë: 'Po të donte Zoti i Mëshirës, ne nuk do t'i kishim adhuruar ata', por nuk e dinë se: a veç po hamendësojnë — ²¹ apo mbase Ne ua kemi dhënë një libër para këtij, tek i cili mbahen fort? ²² Jo në fakt! Thonë: 'Ne i kemi parë etërit tanë duke e ndjekur këtë traditë; jemi të udhëzuar nga gjurmët e tyre.' ²³ Kurdo që Ne e kemi çuar një të dërguar para teje për ta paralajmëruar një vendbanim, ata që ishin të korruptuar me pasuri thoshin, në të njëjtën mënyrë: 'Ne i pamë etërit tanë duke e ndjekur këtë traditë; veç po i ndjekim gjurmët e tyre.' ²⁴ I dërguari thoshte: 'Edhe pse jua sjell një fe më të vërtetë se sa ajo që e keni parë ta ndjekin etërit tuaj a?' dhe ata përgjigjeshin: 'Por ne nuk e besojmë mesazhin që e sjell ti.' ²⁵ Ne i dënuam ata: mendoni për atë se si ndërrojnë jetë ata që e refuzuan Të Vërtetën. ²⁶ Ibrahim i tha babait të vet dhe

^a Alternativisht: 'Ne i bëmë ata të pastër'.

^b Disa komentues sugjerojnë se kjo i referohet profetit Ezekiel. Shih *Encyclopaedia of Islam te Dhu'l-Kifl*.

popullit të vet: ‘Unë heq dorë nga ajo që e adhuroni ju.’²⁷ Unë e adhuroj vetëm Atë që më krijoi dhe është Ai që do të më udhëzojë’,²⁸ dhe ua la trashëgim këto fjalë pasardhësve të vet që të mund të kthehen [te Zoti].

46:

35

³⁵ Ji i qëndrueshëm [Muhamed], sikur ata të dërguarit me vendosmëri të patundur.^a
(...)

51:

24-37

²⁴ [Muhamed,] a e ke dëgjuar rrëfimin e mysafirëve të nderuar të Ibrahimit?²⁵ Ata shkuan ta vizitonin dhe thanë: ‘Paqe.’ ‘Paqe’, tha ai, [duke shtuar me vete] ‘Këta njerëz janë të huaj.’²⁶ U kthye shpejt në shtëpinë e vet, e nxori një viç të majmë²⁷ dhe e vuri para tyre. ‘A s’do të hani a?’ tha,²⁸ duke nisë të ketë frikë nga ta, por ata thanë: ‘Mos ki frikë.’ I dhanë lajm të mirë të një djali që do t’i dhurohej dije.²⁹ Gruaja e tij pastaj hyri me klithmë të fortë, e goditi fytyrën e vet^b dhe tha: ‘Një plakë shterpe a?’^c
³⁰ por ata thanë: ‘Do të jetë ashtu. Kjo është çka ka thënë Zoti yt, dhe Ai është I Urti, i Gjithë-Dijshmi.’³¹ Ibrahim tha: ‘Cila është porosia juaj, të dërguar?’³² Ata thanë: ‘Ne jemi dërguar te një popull i humbur në mëkat,³³ për të zbritur shkëmbinj prej balte,³⁴ të shenjuara nga Zoti juaj për ata që i tejkalojnë të gjithë kufijtë.’³⁵ Ne i nxorëm besimtarët e tillë që ishin atje –³⁶ Ne e gjetëm vetëm një shtëpi të përkushtuar Zotit –³⁷ dhe e lamë qytetin të jetë shenjë për ata që i frikësohen dënimit të dhembshëm.

53:

^a Nuhu, Ibrahim, Musai, Isai-Jezusi dhe Muhamedi tradicionalisht quhen ‘të dërguarit me vendosmëri të patundur’ për qëndrueshmërinë e tyre në predikimin e mesazhit të Zotit.

^b Me mosbesim dhe siklet

^c Shih 11:72

33-55

³³ [Profet,] konsideroje atë njeri që u largua: ³⁴ ai dha vetëm pak dhe pastaj u ndal. ³⁵ A ka ai njohuri për të Paparën? A mund të shohë [Të Përtejmen]? ³⁶ A s'i është thënë se çka ishte e shkruar në Shkrimet e Shenjta të Musait ³⁷ dhe të Ibrahimit, i cili e përmbushi detyrën e vet: ³⁸ se asnjë shpirt nuk do ta mbajë barrën e tjetrit; ³⁹ se njeriu do ta ketë vetëm atë për të cilën ka punuar; ⁴⁰ se munda i tij do të shihet ⁴¹ dhe se në fund do të shpaguehet plotësisht për të; ⁴² se qëllimi përfundimtar është Zoti yt; ⁴³ se është Ai që i bën njerëzit të qeshin e të qajnë; ⁴⁴ se është Ai që jep vdekje dhe jetë; ⁴⁵ se Ai Vetë i krijoi dy gjinitë, mashkull e femër, ⁴⁶ nga një pikë e gufuar e spermës; ⁴⁷ se Ai do ta marrë përsipër Krijimin e dytë; ⁴⁸ se është Ai që jep pasuri e pronë; ⁴⁹ se Ai është Zoti i Siriusit; ⁵⁰ se ishte Ai që i shkatërroi, plotësisht, Adin e lashtë ⁵¹ dhe Themudin, ⁵² dhe para tyre popullin e Nuhut që ishin edhe më të padrejtë e të paturp; ⁵³ se ishte Ai që i rrëzoi qytetet e rrënuara ⁵⁴ dhe i mbështolli në dënimin që e urdhëroi për ta? ⁵⁵ Pra cilin nga bekimet e Zotit tënd po e mohon ti^a?

57:

26-29

²⁶ Ne e dërguam Nuhun dhe Ibrahimin, dhe u dhamë pasardhësve të tyre profetësi dhe shkrime të shenjta: ndër ta qenë disa që ishin të udhëzuar si duhet, por shumë nga ta ishin shkelës të ligjit. ²⁷ Ne çuam të dërguar të tjerë t'i ndiqnin gjurmët e tyre. Pas tyre Ne e dërguam Isain, të birin e Merjemes: Ne ia thamë Ungjillin dhe vumë dhembshuri e mëshirë në zemrat e ndjekësve të tij. Por murgëria ishte diçka që e shpikën ata – Ne nuk e kemi urdhëruar për ta – vetëm të kërkohet^b kënaqësia e **Allahut**, dhe megjithatë, nuk e kanë zbatuar siç duhet. Kështu Ne u dhamë shpërblim atyre – nga ta – që besuan, por shumë nga ta qenë shkelës të ligjit. ²⁸ Besimtarë, jini të vetëdijshëm për **Allahun** dhe kini besim në Të Dërguarin e Tij: Ai do t'ju japë hise të dyfishtë nga mëshira e Vet; Ai do të japë dritë për t'ju ndihmuar të ecni; Ai do t'ju falë – **Allahu** është më falësi, më mëshirëploti. ²⁹ Njerëzit e Librit do të duhej ta dinë se nuk kanë fuqi ndaj ndonjë mirësie të **Allahut** dhe se mirësia është vetëm në dorën e **Allahut**: Ai ia jep atë kujt do që do t'ia japë. Mirësia e **Allahut** është vërtet gjigante.

60:

^a Njeriu që u largua (vargu 33).

^b Alternativisht, 'vetëm që do të duhej ta kërkonin'

3-6

³ As familja juaj as fëmijët tuaj nuk do t'ju hyjnë në punë në Ditën e Ringjalljes: Ai do t'ju ndajë. Zoti sheh gjithçka që bëni. ⁴ E keni një shembull të mirë tek Ibrahim dhe shokët e tij, kur i thanë popullit të vet: 'Ne ju mohojmë juve dhe ata që i adhuroni përveç **Allahut**! Ne heqim dorë nga ju! Deri kur të besoni veç në **Allahun**, armiqësia dhe urrejtja që ka lindur mes nesh do të vazhdojë!' — përveç kur Ibrahim i tha babait të vet: 'Do të lutem për falje për ty edhe pse nuk mund të të mbroj nga **Allahu**' — [ata u lutën] ⁵ 'Zot, ne e kemi mbështetur besimin tonë në Ty; ne të kthehemi Ty; Ti je destinacioni ynë përfundimtar. Zot, mos na ekspozo ndaj keqtrajtimit [në duar] të mosbesimtarëve. Falna, Zot, se Ti je I Gjithë-Fuqishmi, I Gjithë-Urti.' ⁶ Vërtet, ata janë shembull i mirë për ju [besimtarë] për t'i ndjekur, shembull i mirë për ata që ia kanë frikën **Allahut** dhe Ditës së Fundit. Nëse ndokush largohet, [mbaje mend se] **Allahu** është i vetë-mjaftueshëm dhe i denjë për të gjitha lavdet.

85:

1-4

¹ Pasha qiellin me yjësitë e tij të stërlarta, ² pasha Ditën e premtuar, ³ pasha Dëshmitarin dhe atë që dëshmohet, ⁴ të mallkuar ishin prodhuesit e hendekut,^a prodhuesit e zjarrit të ndezur me lëndë djegëse!

87:

1-19

Në emrin e **Allahut**, Dashamirësit, Mëshirëplotit

---

^a Janë dhënë sugjerime të ndryshme se kush ishin këta prodhues të hendekut, ndër të tjera, se ishin ata që u urdhëruan për ta bërë një hendek – nga një sundimtar hebre i Jemenit të shekullit të gjashtë për t'i torturuar të krishterët, gjithashtu se pasazhi do të mund t'i referohej trajtimit të Nimrodit ndaj Ibrahimit (Razi).

¹ [Profet,] lavdoje emrin e Zotit Tënd – Më Të Lartit, ² që [i] krijoi [të gjitha gjërat] në përpjesëtimin e duhur; ³ që i përcaktoi fatet e tyre dhe i udhëzoi ato; ⁴ që e nxori kullotën e gjelbër ⁵ pastaj e bëri copëza të errëta ⁶ [Profet], Ne do të të mësojmë [Kuranin] dhe ti nuk do të harrosh — ⁷ pos nëse **Allahu** do; Ai e di edhe çka është e dukshme edhe çka është e fshehur — ⁸ Ne do të ta tregojmë mënyrën e lehtë.^a ⁹ Pra përkujtoji, nëse përkujtimi do të ndihmojë.^b ¹⁰ Ata që kanë frikë-respekt për **Allahun** do të jenë të vëmendshëm ndaj përkujtuesit, ¹¹ por ai do të injorohet nga më të ligët, ¹² që do të hyjnë në Zjarrin e Madh, ¹³ ku as s'do të vdesin as s'do të jetojnë.^c ¹⁴ Të përparuar janë ata që pastrohen, ¹⁵ e kujtojnë emrin e Zotit të vet, dhe falen. ¹⁶ E megjithatë ju [njerëz] e preferoni jetën e kësaj bote, ¹⁷ edhe pse E Përtejmeja është më e mirë dhe më e gjatë. ¹⁸ Tërë kjo është në shkrimet e shenjta të mëhershme, ¹⁹ shkrimet e shenjta të Ibrahimit dhe të Musait.

---

^a Ose 'Ne do t'i bëjmë gjërat të lehta për ty'. Fjalë për fjalë: 'Ne do të ta lehtësojmë kah lehtësia.'

^b Razi citon shumë raste në Kuran ku kjo strukturë e përcjell kuptimin 'paralajmëro [të gjithë], pavarësisht a do të ndihmojë paralajmërimi [apo jo]'.
^c As nuk do t'u jepet afati i vdekjes, as nuk do të jenë në gjendje ta shijojnë gjendjen e tyre të vazhduar të jetës (Razi).

Bibliografia

1. *The Qur'an, A new translation* by M. A. S. Abdel Haleem, Oxford world's classics (Oxford University Press), originally published: 2004.
2. *The essential Koran: the heart of Islam: an introductory selection of readings from the Qur'an.* Cleary, Thomas F., HarperCollins, 1993
3. *Kurani i madhërishëm*, përktheu kuptimet e tij nga gjuha arabe: Prof. Hasan I. Nahi, përgatiti për botim: Instituti Shqiptar i Mendimit dhe i Qytetërimit Islam, Tiranë, 2006
4. *quran.com* (për krahasime të disa vargjeve)
5. Punimet e mëhershme të shqipëruesit:
  - *Profetët dhe lajmëtarët në Kuran*, referencë për përdorim personal
  - *Musai-Moisiu në Kuran*
  - *Isai-Jezusi në Kuran*
  - *Kaptina 2. Lopa*
  - *Kaptina 3. Familja E Imranit*
  - *Kaptina 4. Gratë*
  - *Kaptina 5. Tavolina e gostisë*
  - *Kaptina 6. Bagëtitë*
  - *Kaptina 11. Hudi*
  - *Kaptina 12. Jusufi*
  - *Kaptina 14. Ibrahim*
  - *Kaptina 15. Hixhra – Terreni shkëmbor*
  - *Kaptina 16. Bleta*
  - *Kaptina 57. Hekuri*
  - *Kaptina 87. Më i Larti*

Licensimi

Ky botim lëshohet nën licensën

Attribution-NonCommercial-ShareAlike

CC BY-NC-SA

This license lets others remix, tweak, and build upon your work non-commercially, as long as they credit you and license their new creations under the identical terms.

që nënkupton se i lejon të tjerët ta shkarkojnë dhe ta shpërndajnë te të tjerët, ta ndryshojnë punën në mënyrë jokomerciale, përderisa e përmendin burimin dhe i licencojnë krijimet e reja nën terma identike. Për më tepër, shih:

<http://creativecommons.org/licenses/>

Online

<https://botimetr.b.wordpress.com/>

Musai-Moisiu-Moses

2:

47-74

⁴⁷ Fëmijë të Izraelit, kujtojeni si ju kam bekuar Unë dhe si ju kam favorizuar ndaj popujve të tjerë.

48. Dhe jini syçelë për një Ditë

kur asnjë shpirt nuk mund ta kompensojë

fare një shpirt tjetër,

dhe asnjë ndërmjetësim nuk pranohet për të,

dhe asnjë çmim për çlirim nuk merret për të,

dhe nuk do t'iu ndihmohet atyre.

⁴⁹ Kujtojeni kur Ne ju shpëtuam nga populli i Faraonit, që ju nënshtuan me torturë të tmerrshme, duke jua vrarë djemtë brutalisht e duke jua kursyer vetëm gratë — kjo ishte sprovë e madhe nga Zoti juaj — ⁵⁰ dhe kur Ne e ndamë detin mëdysh për ju, duke ju shpëtuar kështu dhe duke e fundosur popullin e Faraonit mu para syve tuaj. ⁵¹ Ne i caktuam dyzet net për Musain [në Malin Sinai] dhe pastaj, gjersa ai ishte larg, ju nisët ta adhuronit viçin — gabim i tmerrshëm. ⁵² Madje edhe atëherë Ne ju falëm, që të mund të ishit falënderues.

⁵³ Kujtojeni kur Ne ia dhamë Musait Shkrimin e Shenjtë, dhe mënyrën për të dalluar [të drejtën dhe të gabuarën], ashtu që të mund të ishit të udhëzuar. ⁵⁴ Musai i tha popullit të vet: ‘Populli im, e keni dëmtuar veten duke e adhuruar viçin, kështu që pendohuni te Bërësi juaj dhe vritni [fajtorët ndërmjet] jush. Kjo është më e mira që mund ta bëni në sytë e Bërësit tuaj.’ Ai e pranoi pendimin tuaj: Ai është I Gjithmonë-Dhembshuri dhe Më Mëshirëploti. ⁵⁵ Kujtojeni kur thatë: ‘Musa, nuk do të të besojmë deri kur ta shohim **Allahun** ballë për ballë.’ Për shkak të kësaj, ju goditën rrufe gjersa vështronit. ⁵⁶ Pastaj Ne ju ringjallëm pas vdekjes suaj, që të mund të ishit falënderues. ⁵⁷ Ne i bëmë retë t’ju mbulojnë me hije, dhe zbritëm mana dhe thëllëza, duke thënë: ‘Hani gjërat e mira që Ne i kemi furnizuar për ju.’ Nuk ishim Ne të dëmtuarit; ata e dëmtuan veten.

⁵⁸ Kujtojeni kur Ne thamë: ‘Hyni në këtë qytet dhe hani lirshëm aty si t’jua ketë ëndja, por hyni në portën e tij me modesti dhe thoni: “Na lehtëso!” Pastaj Ne do t’jua falim mëkatet tuaja dhe do t’i rrisim shpërblimet e atyre që bëjnë mirë.’ ⁵⁹ Por

keqbërësit e ndërruan me një fjalë ndryshe nga ajo që u ishte dhënë. Prandaj, meqë vazhdimisht ishin në mosbindje, Ne e zbritëm një murtajë nga qiejt mbi keqbërësit.

⁶⁰ Kujtojeni kur Musai lutej për ujë për popullin e vet dhe Ne i thamë: ‘Godite shkëmbin me shkopin tënd.’ Dymbëdhjetë burime shpërthyen, dhe secili grup e dinte vendin e vet të pirjes. ‘Hajeni dhe pijeni ushqimin jetik që e ka furnizuar **Allahu** dhe mos shkaktoni korrupsion në vend.’ ⁶¹ Kujtojeni kur thatë: ‘Musa, nuk mund të durojmë të hamë vetëm një lloj të ushqimit, prandaj lutju Zotit tënd t’i sjellë për ne disa nga prodhimet e tokës, bimët dhe trangujt e saj, hudhrat, bishtajat dhe qepët e saj.’ Ai tha: ‘A do ta shkëmbenit atë që është më e mirë për atë që është më e keqe? Shkoni në Egjipt dhe atje do të gjeni ç’keni kërkuar.’ Ata qenë goditur me poshtërim e mjerim, dhe e pësuan zemërimin e **Allahut** sepse vazhdimisht i refuzuan mesazhet e Tij dhe vranë profetë në kundërshtim me çdo të drejtë. E tërë kjo ndodhi sepse nuk u bindën dhe qenë shkelës të ligjit.

⁶² Qofshin myslimanë, hebrenj,
të krishterë a sabianë^a,
ata që besojnë në **Allahun** dhe në Ditën e Fundit
dhe që bëjnë mirë
e kanë shpërblimin e vet me Zotin e vet.
S’ka frikë për ta,
dhe nuk do të pikëllohen.

⁶³ Kujtojeni kur Ne e morëm premtimin tuaj, dhe e bëmë kullën e malit lart mbi ju, dhe thamë: ‘Mbahuni fort për atë që Ne ua kemi dhënë dhe mbajeni në mend përmbajtjen e saj, ashtu që të mund të jeni të vetëdijshëm për **Allahun**.’ ⁶⁴ Madje edhe pas kësaj u larguat. Po të mos kish qenë mirësia dhe mëshira e **Allahut** mbi ju, sigurisht që do të ishit të humbur. ⁶⁵ Ju e dini për ata nga ju që e prishën Të Shtunën e shenjtë, dhe kështu Ne u thamë atyre: ‘Jini si majmunë!^b Jini të dëbuar!’ ⁶⁶ Ne e bëmë këtë shembull për ata njerëz që ishin aty në atë kohë dhe për ata që erdhën pas tyre, dhe mësim për të gjithë ata që janë të vetëdijshëm për **Allahun**.

^a Sabianët ishin komunitet religjioz monoteist. Shih M. Asad, *The Message of the Qur’an* (Gibraltar: Dar al-Andalus, 1997), 40 n. 49. (A.H.)

^b Kjo kuptohet nga disa si ‘fizikisht kthehuni në majmunë’ por në fakt është figurë e ligjëratës — struktura ‘jini majmunë’ është si ‘jini shkëmbinj/hekur’ te 17:50. Siç i përshkruan Kurani jobesimtarët si të verbër, të shurdhër dhe memecë, këtu shkelësit janë majmunë.

⁶⁷ Kujtojeni kur Musai i tha popullit të vet: ‘**Allahu** ju urdhëron ta flijoni një lopë.’ Ata thanë: ‘A po tallesh me ne a?’ Ai u përgjigj: ‘**Allahu** më ruajttë të mos jem kaq i paditur!’ ⁶⁸ Ata thanë: ‘Thirre Zotin tënd për ne, të na tregojë se çfarë lloj lope duhet të jetë.’ Ai u përgjigj: ‘**Allahu** thotë se nuk duhet të jetë as tepër e vjetër as tepër e re, por mesatare, pra veproni siç ju urdhërohet.’ ⁶⁹ Ata thanë: ‘Thirre Zotin tënd për ne, të na tregojë se çfarë ngjyre duhet të jetë.’ Ai u përgjigj: ‘**Allahu** thotë se duhet të jetë lopë e verdhë e ndritshme, e këndshme për syrin.’ ⁷⁰ Ata thanë: ‘Thirre Zotin tënd për ne, të na tregojë [saktësisht] se si është: të gjitha lopët janë pak a shumë të ngjashme për ne. Me vullnetin e **Allahut**, do të udhëzohemi.’ ⁷¹ Ai u përgjigj: ‘Është lopë e përsosur dhe pa asnjë njollë, e pamësuar në punët e tokës apo në ujitjen e fushave.’ Ata thanë: ‘Tash e ke sjellë të vërtetën’, dhe kështu e prenë atë, edhe pse pothuajse dështuan ta bëjnë këtë. ⁷² Pastaj, kur ju [Izraelitët] e vratë dikë dhe nisët ta fajësonit njëri-tjetrin — edhe pse **Allahu** do ta qitte në dritë atë që e patët fshehur — ⁷³ Ne thamë: ‘Godite [trupin] me një pjesë [të lopës]’: kështu **Allahu** i sjell të vdekurit në jetë dhe i tregon shenjat e Tij që të mund të kuptoni. ⁷⁴ Edhe pas kësaj, zemrat tuaja u bënë të forta si shkëmbinj, apo edhe më të forta, se ka shkëmbinj nga të cilët gufojnë burime, dhe disa nga të cilët del uji kur çahen mëdysh, dhe të tjerë që bien poshtë në respekt të thellë për **Allahun**: Ai nuk është i painformuar për atë që e bëni.

87-92

⁸⁷ Ne ia dhamë Musait Librin,
dhe çuam të dërguar të vijojnë pas tij.
Dhe Ne i dhamë dëshmi të qarta
Isait, të birit të Merjemes,
dhe Ne e fuqizuam
me Shpirtin e Shenjtë.
A s’jeni mendjemëdhenj e arrogantë
kurdo që ju vjen një i dërguar
me diçka që vetë nuk e keni merak?
Disa i keni damkosur si gënjeshtarë,
të tjerë i keni vrarë.

⁸⁸ Ata thonë: ‘Zemrat tona janë të mbështjella në mënyrë të padepërtueshme [nga çkadoqoftë që thoni]’, por **Allahu** i ka refuzuar^a ata për shkak të mosbesimit të tyre: ata kanë besim pak. ⁸⁹ Kur iu erdhi një Shkrim i Shenjtë nga **Allahu** duke e vërtetuar atë që tashmë e kishin, dhe kur ata po luteshin për fitore ndaj jobesimtarëve, madje edhe kur atyre iu erdhi diçka që e dinin [se është e vërtetë], ata patën mosbesim në të: **Allahu** i refuzon ata që kanë mosbesim.

⁹⁰ E pështirë është ajo për të cilën
e kanë shitur veten,
që të mohojnë çka ka zbritur **Allahu**
nga zilia që Ai
i dhuron nga mirësia e Vet
kujtdo nga shërbyesit e Vet
që Ai vendos.
Prandaj i kanë shkaktuar vetes
zemëratë pas zemërate;
dhe për jobesimtarët
ka vuajtje turpëruese.

⁹¹ Kur iu thuhet: ‘Besoni në shpalljet e **Allahut**’, ata përgjigjen: ‘Ne besojmë në atë që na është shpallur neve’, por ata nuk besojnë në atë që erdhi më pas, edhe pse është e vërteta që e konfirmon atë që ata e kanë tashmë. Thuaj [Muhamed]: ‘Pse i keni vrarë profetët e **Allahut** në të shkuarën nëse keni qenë besimtarë të vërtetë?’ ⁹² Musai ju solli shenja të qarta, por pastaj, gjersa ishte larg, vendosët ta adhuronit viçin — keni gabuar.’

104-110

¹⁰⁸ A dëshironi të kërkoni nga i dërguari juaj diçka të ngjashme me atë që ishte kërkuar nga Musai a?^b Kushdo që e ndërron besimin me mosbesim ka devijuar larg nga rruga e duhur.

135-138

¹³⁶ Pra [ju besimtarë] thoni:

^a *La'ana* në fjalorët arabë e jep kuptimin e *tarada*: ‘të refuzosh’, ‘të largosh’ e jo ‘të mallkosh’.

^b Shih 2: 55 dhe 4: 153.

‘Ne besojmë në **Allahun**,
dhe në atë që na është zbritur neve,
dhe në atë që i është zbritur Ibrahimit dhe Ismailit
dhe Is’hakut dhe Jakubit dhe Fiseve
dhe në atë që i është dhënë Musait dhe Isait,
dhe në atë që i është dhënë profetëve
nga Zoti i vet.
Dhe nuk bëjmë ndonjë dallim
në mes të individëve ndër ta,
se i përkushtohemi Atij.’

246-248

²⁴⁶ [Profet], konsideroju udhëheqësit e Fëmijëve të Izraelit që erdhën pas Musait, kur i thanë njërit nga profetët e vet: ‘Na e cakto një mbret dhe ne do të luftojmë për çështjen e **Allahut**.’ Ai tha: ‘Por a mund të ndodhë që nuk do të luftonit, po t’ju urdhërohej?’ Ata thanë: ‘Si nuk do të luftonim për çështjen e **Allahut** kur ne dhe fëmijët tanë jemi dëbuar nga atdheu ynë?’ E prapë kur u urdhëruan të luftojnë, të gjithë pos disa nga ta u larguan: **Allahu** ka njohuri të plotë për ata që bëjnë gabim. ²⁴⁷ Profeti i tyre iu tha: ‘**Allahu** tash e ka caktuar Talutin^a të jetë mbreti juaj’, por ata thanë: ‘Si mund të jetë ai mbret mbi ne kur ne kemi më shumë të drejtë për të sunduar se ai? Ai madje nuk ka as pasuri të madhe.’ Ai tha: ‘**Allahu** e ka zgjedhur atë mbi ju, dhe i ka dhënë njohuri të madhe dhe shtat të madh. **Allahu** ia jep autoritetin E Vet kujt të dojë: **Allahu** është madhështor, i gjithëdijshtëm.’ ²⁴⁸ Profeti i tyre iu tha: ‘Shenja e autoritetit të tij do të jetë se Arka [e Besëlidhjes] do të vijë te ju. Në të do të jetë [dhurata e] qetësisë nga Zoti juaj dhe reliktet e ndjekësve të Musait dhe të Harunit, të bartura nga engjëjt. Është një shenjë në këtë për ju nëse besoni.’

3:

10-11

¹⁰ As pasuritë e tyre as fëmijët e tyre nuk do t’u hyjnë në punë mosbesimtarëve kundër **Allahut**. Mosbesimtarët do të jenë lëndë djegëse për Zjarrin, ¹¹ mu sikur njerëzit e Faraonit dhe paraardhësit e tyre që i mohuan shpalljet Tona, dhe **Allahu** i dënoi për mëkatet e veta: **Allahu** është i ashpër në ndëshkim.

---

^a Emri arab për Saul.

84-92

⁸⁴ Thuaj [Muhamed]:

“Ne [myslimanët] besojmë në **Allahun**
dhe në atë që na e zbriti Ai,
dhe në atë që ia zbuloi Ibrahimit dhe Ismailit
dhe Isakut dhe Jakubit dhe Fiseve,
dhe në atë që u ishte dhënë
Musait dhe Isait dhe Profetëve
nga Zoti i vet.
Ne nuk bëjmë dallime ndërmjet
individëve ndër ta;
ne i dorëzohemi **Allahut**.”

4:

153-154

¹⁵³ Njerëzit e Librit kërkojnë që ti [Profet] të bësh që një libër të zbresë fizikisht poshtë te ta nga qielli, por ata kërkuan edhe më shumë se kjo nga Musai kur thanë: ‘Na e shfaq **Allahun** ballë për ballë’, dhe ishin goditur nga rrufeja për teprimin e tyre. Madje edhe pasi iu patën zbritur shpallje të qarta, ata e morën vërejtjen si objekt të adhurimit, e prapë Ne ua falëm dënimin për këtë, dhe i dhamë Musait autoritet të qartë; ¹⁵⁴ Ne e bëmë kullën e malit lart mbi ta me rastin e premtimit të tyre; Ne u thamë: ‘Hyni në portë me përrulësi’, dhe ‘Mos e shkelni Sabathin’ dhe morëm premtim solemn nga ta.

163-164

¹⁶³ Ne ta kemi dërguar shpalljen [Profet],
siç ia kemi dërguar Nuhut
dhe profetëve pas tij,
Ibrahimit dhe Ismailit dhe Is’hakut
dhe Jakubit dhe Fiseve
dhe Isait dhe Ejupit
dhe Junusit dhe Harunit
dhe Sulejmanit;
dhe Ne ia dhamë Dautit
librin [e Psalmeve, Zeburin] –

164 dhe të dërguarve të tjerë
të cilët Ne t'i kemi përmendur
dhe disa të dërguarve të cilët
nuk t'i kemi përmendur.
Dhe Musait **Allahu** i foli drejtpërdrejt.

5:

20-26

²⁰ Musai i tha popullit të vet: 'Populli im, kujtojeni bekimin e **Allahut** mbi ju: si ngriti Ai profetë midis jush dhe caktoi mbretër për ju dhe jua dha atë që nuk ia kishte dhënë asnjë populli tjetër. ²¹ Populli im, shkoni në tokën e shenjtë të cilën e ka caktuar **Allahu** për ju – mos e ktheni shpinën përndryshe do të jeni humbësit.' ²² Ata thanë: 'Musa, është një popull i frikshëm në atë tokë. Nuk do të shkojmë atje deri kur të largohen ata. Nëse largohen, atëherë do të hyjmë.' ²³ Megjithatë dy burra të cilët **Allahu** i kishte bekuar midis atyre që kishin frikë thanë: 'Hyni te ta përmes portës dhe kur të hyni do t'i mposhtni ata. Nëse jeni besimtarë të vërtetë, kijeni besimin tuaj në **Allahun**.' ²⁴ Ata thanë: 'Musa, ne kurrë nuk do të hyjmë gjersa ata janë ende aty, kështu që ti dhe Zoti yt futuni dhe luftoni, dhe ne do të rrimë këtu.' ²⁵ Ai tha: 'Zot, unë nuk kam autoritet ndaj askujt pos vetes dhe vëllait tim: gjyko ndërmjet neve dyve dhe këtyre njerëzve të pabindur.' ²⁶ **Allahu** tha: 'Atyre u është ndaluar vendi për dyzet vite: ata do të bredhin nëpër tokë pa drejtim. Mos u pikëlloni për ata që janë të pabindur.'

6:

84-87

⁸⁴ Ne ia dhamë atij Isakun dhe Jakubin, ku secilin e udhëzuam, siç e patëm udhëzuar Nuhun më parë, dhe ndër pasardhësit e tij ishin Daudi, Sulejmani, Ejubi, Jusufi, Musai dhe Haruni — kështu i shpërblejmë ata që bëjnë mirë — ⁸⁵ Zekerijai, Jahjai, Isai dhe Iljazi — secili nga ta ishte i drejtë — ⁸⁶ Ismaili, Eljesai, Junusi dhe Luti. Ne i favorizuam secilin nga ta mbi njerëzit e tjerë, ⁸⁷ dhe po ashtu edhe disa nga paraardhësit e tyre, pasardhësit e tyre dhe vëllezërit e tyre: Ne i zgjodhëm ata dhe i udhëzuam në rrugë të drejtë.

91

⁹¹ Ata nuk e kanë kuptuar fare masën e vërtetë të **Allahut** kur thonë: ‘**Allahu** nuk i ka zbritur asgjë një vdekatarit të thjeshtë.’ Thuaj: ‘Kush ishte ai që e zbriti Shkrimin e Shenjtë, të cilin Musai e sollti si dritë dhe udhëzim për njerëzit, të cilën e shndërruat në fleta të veçanta, duke i treguar disa por duke fshehur shumë nga to? Juve ju ishin mësuar gjëra që as ju as paraardhësit tuaj nuk i keni ditur.’ Thuaj: ‘**Allahu** [e zbriti]’, pastaj lëri të preokupuar plotësisht me fjalimin e tyre të kotë.

154

¹⁵⁴ Edhe një herë:^a Ne ia dhamë Musait Shkrimin e Shenjtë, duke [e] përsosur [favorin Tonë] për ata që bëjnë mirë, duke shpjeguar gjithçka qartë, si udhëzim e mëshirë, ashtu që ata të mund të besojnë në takimin me Zotin e vet.

7:

103-162

¹⁰³ Pas këtyre, Ne e dërguam Musain me shenjat Tona te Faraoni dhe mbështetësit e tij udhëheqës, por ata i refuzuan ato. Shiheni fatin e atyre që dikur përhapnin korrupsion. ¹⁰⁴ Musai tha: ‘Faraon, unë jam i dërguar nga Zoti i të gjitha Botëve, ¹⁰⁵ i obliguar ta them për **Allahun** vetëm të vërtetën dhe asgjë tjetër, dhe ta kam sjellë një shenjë të qartë nga Zoti yt. Lëri të vijnë me mua Fëmijët e Izraelit.’ ¹⁰⁶ Ai tha: ‘Prodhoje këtë shenjë që e ke sjellë, nëse po e tregon të vërtetën.’ ¹⁰⁷ Kështu, Musai e hodhi shkopin e tij dhe — shih sa çudi! — ishte gjarpër, i qartë për të gjithë, ¹⁰⁸ dhe pastaj e nxori dorën e vet the — shih sa çudi! — ishte e bardhë që ta shohin të gjithë. ¹⁰⁹ Udhëheqësit në mesin e njerëzve të Faraonit thanë: ‘Ky njeri është magjistar i ditur!’ ¹¹⁰ Ai synon të të dëbojë nga vendi yt!’ Faraoni tha: ‘Çka po sugjeroni?’ ¹¹¹ Ata thanë: ‘Mbaje atë dhe vëllanë e vet për ca kohë, dhe ço të dërguar në të gjitha qytetet ¹¹² për ta thirrur çdo magjistar të ditur te ti.’

¹¹³ Magjistarët erdhën te Faraoni dhe thanë: ‘A do të shpërblehemi nëse fitojmë?’ ¹¹⁴ dhe ai u përgjigj: ‘Po, dhe do t’i bashkoheni oborrit tim të brendshëm.’ ¹¹⁵ Kështu ata thanë: ‘Musa, a do të hedhësh ti i pari apo të hedhim ne?’ ¹¹⁶ Ai tha: ‘Hidhni ju’, dhe ata e bënë këtë, duke i magjepsur sytë e njerëzve, duke gjuajtur frikë në ta, dhe duke shkaktuar magji të madhe. ¹¹⁷ Pastaj Ne e frymëzuam Musain: ‘Hidhe shkopin tënd’, dhe — shih sa çudi! — ai i gëlltiti falsitetet e tyre. ¹¹⁸ E vërteta ishte konfirmuar dhe ajo që e kishin prodhuar ata u kthye në asgjë: ¹¹⁹ ata ishin të mundur aty dhe

---

^a Kjo e përsërit deklaratën në vargjet 91-3 si përgjigje ndaj mohimit të tyre se **Allahu** ka zbritur shpallje ndonjëherë.

plotësisht të turpëruar.¹²⁰ Magjistarët ranë në gjunjë¹²¹ dhe thanë: ‘Ne besojmë në Zotin e Botëve,¹²² Zotin e Musait dhe të Harunit!’¹²³ por Faraoni tha: ‘Si guxoni të besoni në Të para se t’ua kem dhënë lejen unë? Ky është komplot që e keni kurdisur për t’i dëbuar njerëzit nga ky qytet! Tash do ta shihni:¹²⁴ do t’ua pres duart dhe shputat tuaja alternative^a dhe pastaj do t’ju kryqëzoj të gjithëve!’¹²⁵ Ata thanë: ‘Dhe kështu ne do të kthehemi te Zoti ynë —¹²⁶ ankesa jote e vetme kundër nesh është se ne besuam në shenjat e Zotit tonë kur ato erdhën te ne. Zoti ynë, na mbush me qëndrueshmëri dhe na lejo të vdesim të përkushtuar ndaj Teje.’

¹²⁷ Udhëheqësit ndër njerëzit e Faraonit i thanë atij: ‘Por a do ta lejosh Musain dhe popullin e vet të përhapin korrupsion në vend dhe të të braktisin ty dhe zotat e tu a?’ Ai u përgjigj: ‘Ne do t’i vrasim fëmijët e tyre meshkuj, duke i kursyer vetëm femrat: ne kemi pushtet të plotë ndaj tyre.’¹²⁸ Musai i tha popullit të vet: ‘Kthehuni **Allahut** për ndihmë dhe jini të qëndrueshëm: toka i përket **Allahut** — Ai ia jep atë si pronë të veten cilëvedo shërbyes të Vet që Ai i zgjedh — dhe e ardhmja e lumtur u përket atyre që janë të vetëdijshëm për Të’,¹²⁹ dhe ata u përgjigjën: ‘Neve na kanë përndjekur shumë kohë para se ti të vije te ne, dhe edhe që nga ajo kohë.’ Ai tha: ‘Zoti juaj mund ta shkatërrojë fare mirë armikun tuaj dhe t’ju bëjë juve pasardhës në vend për ta parë se si silleni.’

¹³⁰ Ne sollëm vite të thatësirës dhe dështimit të të korrave në popullin e Faraonit, që të mund të jenë të vëmendshëm,¹³¹ pastaj, kur u vinte diçka e mirë, ata thoshin: ‘Kjo është për shkakun tonë!’. Kur vinte diçka e keqe, ia atribuonin ogurit të zi të Musait dhe të atyre që ishin me të, por ‘oguri’ i tyre ‘i zi’ ishte realisht nga **Allahu**, megjithëse shumica nga ta nuk e kuptonin.¹³² Ata thanë: ‘Ne nuk do të besojmë në ty, pavarësisht se çfarë shenja prodhon për të na bërë magji’,¹³³ dhe kështu Ne lejuam mbi ta lirshëm përmytje, karkaleca, morra, bretkosa, gjak — të gjitha shenja të qarta. Ata ishin njerëz arrogantë, të ligë.¹³⁴ Ata do të thoshin, sa herë që i godiste një fatkeqësi: ‘Musa, lutju Zotit tënd për ne duke u thirrur në premtimin që Ai ta ka dhënë: nëse na çliron nga fatkeqësia, ne do të të besojmë dhe do t’i lejojmë Fëmijët e Izraelit të vijnë me ty’,¹³⁵ por kur Ne i çlironim nga fatkeqësia dhe u jepnim periudhë të caktuar [në të cilën do ta përmbushnin premtimin e vet] — shih sa çudi! — e shkelnin atë.¹³⁶ Dhe kështu, meqë i refuzuan shenjat Tona dhe nuk u kushtuan vëmendje fare, Ne ua nxorëm ndëshkimin: i përmytëm në det¹³⁷ dhe i bëmë ata që ishin të shtypur të kenë sukses edhe në lindje edhe në perëndim të tokës që e patëm bekuar. Premtimi i mirë i Zotit tuaj për Fëmijët e Izraelit ishte përmbushur, për shkak të durimit të tyre, dhe Ne e shkatërruam atë që Faraoni dhe njerëzit e tij po e bënë dhe atë që po e ndërtonin.

^a Dorën e majtë dhe shputën e djathtë apo të kundërtat.

¹³⁸ Ne i kaluam Fëmijët e Izraelit matanë detit, por kur e hasën një popull që adhuronte idhuj, ata thanë: ‘Musa, bëje një zot për ne si të tyrin.’ Ai tha: ‘Ju vërtet jeni njerëz budallenj: ¹³⁹ [kulti për] çka këta njerëz praktikojnë është dënuar për shkatërrim, dhe ajo që po e bënin është e padobishme. ¹⁴⁰ Pse do të duhej të kërkoja ndonjë zot tjetër pos **Allahut** për juve, kur Ai ju ka favorizuar mbi të gjithë popujt e tjerë?’ ¹⁴¹ Kujtojeni se si Ne ju shpëtuam nga njerëzit e Faraonit, që ju nënshtronin në vuajtjet më të këqija, duke jua vrarë fëmijët meshkuj, e duke jua kursyer vetëm femrat — kjo ishte sprovë jashtëzakonisht e rëndë nga Zoti juaj.

¹⁴² Ne i caktuam tridhjetë net për Musain, e pastaj i shtuam edhe dhjetë të tjera: afati i caktuar nga Zoti i tij u krye për dyzet net. Musai i tha të vëllait Harunit: ‘Më zëvendëso te populli im: vepro drejt dhe mos e ndiq rrugën e atyre që përhapin korrupsion.’ ¹⁴³ Kur Musai erdhi për takimin, dhe Zoti i vet i foli, ai tha: ‘Zoti im, ma trego Veten: më lejo të të shoh Ty!’ Ai tha: ‘Mua nuk do të më shohësh kurrë, por shikoje atë mal: nëse ai mbetet i patundur, ti do të më shohësh Mua’, dhe kur Zoti i vet ia zbuloi Veten malit, e bëri atë copë e grimë: Musai ra pa ndjenja. Kur u këndell, ai tha: ‘Lavdet qofshin për Ty! Ty të kthehem me pendesë! Unë jam i pari që besoj!’ ¹⁴⁴ Ai tha: ‘Musa, Unë të kam ngritur mbi njerëzit e tjerë me mesazhet e Mija [duke të t’i dhënë ato] dhe duke të të folur: mbahju asaj që Unë ta kam dhënë; ji nga ata që falënderojnë.’

¹⁴⁵ Ne skalitëm gjithçka për të në Pllakat që mësonin dhe shpjegonin gjithçka, duke thënë: ‘Mbahju atyre vendosmërisht dhe nxite popullin tënd t’u përmbahen fuqishëm mësimëve të tyre të shkëlqyeshme. Unë do të ta tregoj fundin e atyre që rebelohen. ¹⁴⁶ Unë do t’i mbaj të pavëmendshëm ndaj shenjave të Mija ata që sillen me arrogancë në Tokë pa kurrfarë të drejte, dhe që, madje edhe nëse e shohin secilën shenjë, nuk do të besojnë në to; ata nuk do ta marrin rrugën e udhëzimit të duhur nëse e shohin atë, por do ta marrin rrugën e gabimit nëse e shohin atë. Kjo sepse ata i mohuan shenjat Tona dhe nuk u kushtuan aspak vëmendje: ¹⁴⁷ veprat e atyre që i mohuan shenjat Tona dhe Takimin e Të Përtejmes do të kthehen në asgjë — pse do të duhej të shpaguhen për çkado tjetër pos për atë që e kanë bërë?’

¹⁴⁸ Në mungesë të tij, populli i Musait nisën ta adhurojnë një formë të thjeshtë që lëshonte tinguj si lopë — një viç i bërë nga stolitë e tyre. A s’mund ta shihnin se ajo nuk u fliste as s’i udhëzonte në asnjë mënyrë a? E megjithatë nisën ta adhuronin: ata ishin keqbërës. ¹⁴⁹ Kur – me shumë shtrydhje të duarve – e kuptuan se po bënin gabim, ata thanë: ‘Nëse Zoti ynë nuk ka mëshirë dhe të na falë, ne do të jemi humbësit.’ ¹⁵⁰ Pas kthimit të tij te populli i vet, i zemëruar e i hidhëruar, Musai tha: ‘Sa e ndyrë dhe e ligë është ajo që e keni bërë në mungesën time! A ishit kaq të etur që ta përshpejtonit gjykimin e Zotit tuaj a?’ I hodhi pllakat dhe e kapi vëllanë e vet për flokësh, duke e

tërhequr kah vetja. Haruni tha: ‘O bir i nënës sime, këta njerëz më mposhtën! Ata desh më vranë! Mos u jep armiqve të mi arsye të gëzohen! Mos më përfshij me këta keqbërës!’¹⁵¹ Musai tha: ‘Zoti im, më fal mua dhe vëllanë tim; na prano në mëshirën Tënde: Ti je Më Mëshirëploti nga të gjithë ata që tregojnë mëshirë.

¹⁵² Ata që nisën ta adhurojnë viçin
do të vuajnë nga zemërimi i Zotit të vet,
dhe përcmimi në këtë jetë.’
Kështu Ne i shpaguajmë
ata që shpikin rrena të tilla,
¹⁵³ por për ata që bëjnë gabim
dhe më pas pendohen dhe besojnë vërtet,
Zoti juaj është më falësi
dhe më mëshirëploti.

¹⁵⁴ Kur Musait i kaloi zemërimi, i mori Pllakat, në të cilat ishin të skalitura udhëzimi dhe mëshira për ata që kishin frikë-respekt për Zotin e vet.

¹⁵⁵ Musai i zgjodhi nga populli i vet
shtatëdhjetë njerëz për takimin Tonë,
dhe kur ata u mbërthyen nga lëkundja e dhunshme,
ai u lut: “Zoti im, po të doje Ti,
tashmë do të kishe mundur
t’i shkatërroje ata shumë kohë më parë,
po edhe mua,
pra a do të na shkatërrosh tani
për atë që e kanë bërë
budallenjtë në mesin tonë a?
Kjo është veç sprovë nga Ti –
përmes saj Ti e çorienton këdo që do ta çorientosh
dhe e udhëzon këdo që do ta udhëzosh –
dhe Ti je Mbrojtësi ynë,
pra na fal dhe ki mëshirë ndaj nesh.

Ti je më i miri nga ata që falin.

156 “Na i dhuro gjërat e mira
në këtë botë dhe në jetën e përtejme.
Ne kthehemi kah Ti.”

Allahu tha:

“Unë e godas me dënimin Tim
këdo që e godas,
por mëshira Ime shtrihet në të gjitha gjërat.

“Unë do ta urdhëroj mëshirën Time
për ata që janë të vetëdijshëm për **Allahun**
dhe i paguajnë bamirësitë e caktuara;
që besojnë në Shpalljet Tona;

157 “atyre që e ndjekin Të Dërguarin –
profetin e pa-arsimuar^a,
të cilin e gjejnë të përshkruar
në Teuratin që është me ta
dhe në Ungjill –
që i urdhëron ata të veprojnë drejt
dhe i ndalon të bëjnë keq,
që i bën të ligjshme gjërat e mira për ta
dhe gjërat e këqija të paligjshme,
dhe i liron nga barrët e veta,
dhe zgjedhat^b që ishin në ta.
Pra ata që kanë besim në të,
dhe që e nderojnë e i ndihmojnë,
dhe që e ndjekin dritën
e zbritur me të –
ata do të kenë sukses.”

158 Thuaj [Muhamed]: ‘Njerëz, unë jam I Dërguari i **Allahut** për të gjithë ju, nga Ai që ka kontroll mbi qiejt dhe tokën. Nuk ka **Allah** tjetër pos Tij; Ai jep jetë dhe vdekje,

^a *Ummi* mund ta ketë kuptimin " i pa-arsimuar, i pamësuar " ose "dikush që nuk është hebre".

^b Krahaso me 6: 146. Nga interpretuesit thuhet se kjo i referohet obligimeve të vështira që u janë ngarkuar Fëmijëve të Izraelit.

pra besoni në **Allahun** dhe Të Dërguarin e Tij, profetin e pa-arsimuar që beson në **Allahun** dhe në fjalët e Tij, dhe ndiqeni atë që të mund të gjeni udhëzim.’

¹⁵⁹ Është një grup në popullin e Musait që udhëzojnë me të vërtetën, dhe që veprojnë drejt sipas saj. ¹⁶⁰ Ne i ndamë ata në dymbëdhjetë fise si bashkësi [të dallueshme], dhe, kur populli i tij i kërkoi ujë, e frymëzuam Musain ta godasë shkëmbin me shkopin e vet [ashtu që] gufuan dymbëdhjetë burime. Secili fis e dinte vendin e vet për pirje; Ne ua dhamë hijen e reve dhe u zbritëm mana dhe thëllëza [duke thënë]: ‘Hani gjërat e mira me të cilat Ne ju kemi furnizuar.’ Ata nuk na dëmtuan Neve; e dëmtuan veten. ¹⁶¹ Kur atyre u ishte thënë: ‘Hyni në këtë qytet dhe hani lirshëm aty si të doni, por thoni: “Na lehtëso!”’ dhe hyni në portën e tij me përulje: atëherë Ne do t’jua falim mëkatet tuaja, dhe do ta rrisim shpërblimin e atyre që bëjnë mirë’, ¹⁶² keqbërësit ndër ta e zëvendësuan një thënie tjetër në vend të asaj që u ishte dhënë, andaj Ne ua dërguam një dënim nga qielli për keqbërjen e vet.

8:

49-54

⁴⁹ Hipokritët dhe ata që kanë sëmundje në zemrat e veta thanë: ‘Këta njerëz [besimtarët] duhet të jenë në deluzion nga feja e vet’, por nëse ndokush e vë besimin e vet në **Allahun**, **Allahu** është i fuqishëm dhe i urtë. ⁵⁰ Ah sikur ti [Profet] të mund të shihje, kur engjëjt i marrin shpirtrat e mosbesimtarëve, se si e godasin fytyrën dhe shpinën e vet: do të thuhet: ‘Shijojeni dënimin e Zjarrit. ⁵¹ Kjo është shkaktuar nga ajo që duart tuaja kanë grumbulluar për ju: **Allahu** nuk është kurrë i padrejtë me krijesat e Veta.’ ⁵² Ata janë si njerëzit e Faraonit dhe ata para tyre që i injoruan shenjat e **Allahut**, kështu që **Allahu** i dënoi për mëkatet e veta: **Allahu** është i fortë dhe i ashpër në dënimin e Vet. ⁵³ [Ai e bëri] këtë sepse **Allahu** nuk do të ndryshonte kurrë një favor që ia kishte dhënë një populli pos nëse ata do ta ndryshonin atë që ishte brenda vetes. **Allahu** është gjithë-dëgjues, i gjithë-dijshëm. ⁵⁴ Ata janë vërtet si populli i Faraonit dhe ata para tyre, që i mohuan shenjat e Zotit të vet: Ne i shkatërruam për mëkatet e veta, dhe Ne e përmytëm popullin e Faraonit — ata ishin të gjithë keqbërës.

10:

74-93

⁷⁴ Pastaj, pas tij, Ne dërguam lajmëtarë te popujt e vet duke u sjellë shenja të qarta. Por ata nuk do të besonin në asgjë që tashmë e kishin refuzuar: në këtë mënyrë Ne i bllokojmë zemrat e atyre që janë plot armiqësi. ⁷⁵ Pas tyre Ne e dërguam Musain dhe Harunin me shenjat Tona te Faraoni dhe përkrahësit e vet udhëheqës, por ata vepruan me arrogancë — ishin njerëz të ligë. ⁷⁶ Kur e vërteta u erdhi nga Ne, thanë: ‘Kjo është magji pacipërisht e dukshme.’ ⁷⁷ Musai tha: ‘A kjo është ajo që e thoni për të Vërtetën kur ju vjen a? A është kjo magji? Magjistarët nuk përparojnë kurrë.’ ⁷⁸ Ata thanë: ‘A keni ardhur të na largoni nga besimi të cilin e kemi gjetur duke u ndjekur nga etërit tanë, ashtu që ti dhe vëllai yt të fitoni madhështi në këtë tokë a? Nuk do të besojmë kurrë në ju.’ ⁷⁹ Dhe Faraoni tha: ‘Ma sillni çdo magjistar të ditur.’ ⁸⁰ Kur erdhën magjistarët, Musai u tha: ‘Gjuani në tokë çkado që të keni.’^a ⁸¹ Kur ata bënë kështu, Musai tha: ‘Gjithçka që keni sjellë është magji dhe **Allahu** do ta tregojë se është e rreme. **Allahu** nuk e bën të mirë punën e ngatërrestarëve; ⁸² Ai do ta mbështesë të Vërtetën me fjalët e Veta, edhe nëse keqbërësit e urrejnë atë.’ ⁸³ Por askush nuk besoi në Musain pos disa nga njerëzit e vet, nga frika se Faraoni dhe udhëheqësit e tyre do t’i keqtrajtonin: Faraoni po tiranizonte në vend dhe ishte i prirë për ta tepruar.

⁸⁴ Musai tha: ‘Populli im, nëse keni besim në **Allahun** dhe i jeni kushtuar Atij, mbështeteni besimin tuaj në Të.’ ⁸⁵ Ata thanë: ‘E kemi mbështetur besimin tonë në **Allahun**. Zot! Mos na bëj objekt të keqtrajtimit për shtypësit. ⁸⁶ Shpëtona, në mëshirën Tënde, nga ata që [e] refuzojnë [mesazhin Tënd].’ ⁸⁷ Ne i shpallëm Musait dhe vëllait të vet: ‘Strehojeni popullin tuaj në Egjipt dhe bëni këto shtëpi vende të adhurimit; faluni rregullisht; jepjuni lajm të mirë besimtarëve!’ ⁸⁸ Dhe Musai tha: ‘Zoti ynë, Ti i ke dhënë Faraonit dhe parisë së tij shkëlqim dhe pasuri në këtë jetë të tanishme dhe ja ku janë, Zot, duke i udhëhequr të tjerët në shmangie nga rruga Jote. Zoti ynë, shkatërroje pasurinë e tyre plotësisht dhe ngurtësoji zemrat e tyre ashtu që të mos besojnë deri kur ta shohin torturën munduese.’ ⁸⁹ **Allahu** tha: ‘Lutjet tuaja kanë marrë përgjigje, kështu që rrini në drejtimin e duhur, dhe mos e ndiqni rrugën e atyre që nuk dinë.’

⁹⁰ Ne i çuam Fëmijët e Izraelit matanë detit. Faraoni dhe trupat e tij i ndoqën me arrogancë dhe agresion. Por gjersa po fundosej, ai thirri: ‘Besoj se nuk ka **Allah** pos atij në të cilin besojnë Fëmijët e Izraelit. I gjunjëzohem Atij.’ ⁹¹ ‘Tash? Kur gjithmonë ke qenë rebel, dhe ngatërrestar!’ ⁹² Sot Ne do ta shpëtojmë vetëm kufomën tënde si shenjë për tërë brezat e ardhshëm. Një numër i madh i njerëzve dështojnë t’i marrin parasysh shenjat Tona.’ ⁹³ Ne i sistemuam Fëmijët e Izraelit në një vend të

^a Shkopinjte apo shtizat tuaja — shih 20: 66-9

mirë dhe furnizua gjëra të mira si mjete jetese për ta. Vetëm pasi te ta kishte ardhur njohuria ndodhi që ata nisën të dallojnë ndërmjet vete. Zoti juaj do të gjykojë ndërmjet tyre në Ditën e Ringjalljes në lidhje me dallimet e tyre.

11:

15-17

¹⁵ Nëse cilëtdo e kanë merak [vetëm] jetën e kësaj bote me tërë stolitë e saj, Ne do t'i shpaguajmë plotësisht në këtë jetë për veprat e veta — nuk do t'iu jepet më pak — ¹⁶ por njerëzit e tillë nuk do të kenë asgjë në Të Përtejmen pos Zjarrit: puna e tyre këtu do të jetë e pafrytshme dhe veprat e tyre të kota. ¹⁷ A mund të krahasohen këta me ata që kanë provë të qartë nga Zoti i vet,^a të recituar prej një dëshmitari nga Ai,^b dhe para saj Librin e Musait, si udhëzim dhe mëshirë? Këta njerëz besojnë në të, ndërsa atyre grupeve që e mohojnë të vërtetën e saj u premtohet Zjarri. Pra mos ki dyshim për të [Profet]: është E Vërteta nga Zoti yt, edhe pse shumica e njerëzve nuk besojnë kështu.

96-97

⁹⁶ Ne e dërguam edhe Musain, me shenjat Tona dhe me autoritet të qartë, ⁹⁷ te Faraoni dhe përkrahësit e vet, por ata i ndoqën urdhrat e Faraonit, dhe urdhrat e Faraonit qenë në rrugë të gabuar.

109-110

¹⁰⁹ [Profet], mos ki dyshim për atë se çka adhurojnë këta njerëz: është thjesht çka adhuruan etërit e vet para tyre dhe Ne sigurisht do t'ua hapim hisen e vet plotësisht, pa ndonjë zvogëlim. ¹¹⁰ Ne ia dhamë Musait Librin e Shenjtë para teje, por dolën dallime për të dhe po të mos kish qenë një fjalë e mëparshme nga Zoti yt, tashmë do të qe marrë një vendim ndërmjet tyre, edhe pse ata janë në dyshim shumë serioz për të.

---

^a Kurani.

^b Engjëlli Xhebrail

14:

5-8

⁵ Ne e dërguam Musain me shenjat Tona: ‘Nxirre popullin tënd nga thellësitë e errësirës në dritë. Kujtojua atyre Ditët e **Allahut**^a: vërtet në këtë ka shenja për çdo person të patundur e falënderues.’⁶ Dhe kështu Musai i tha popullit të vet: ‘Kujtojeni bekimin e **Allahut** mbi ju kur Ai ju shpëtoi nga njerëzit e Faraonit, që po ju shkaktonin vuajtje të tmerrshme, duke ua therur djemtë tuaj dhe duke i kursyer vetëm gratë tuaja — ajo ishte sprovë e rëndë nga Zoti juaj!’⁷ Kujtojeni se Ai premtoi: "Nëse jeni falënderues, Unë absolutisht ju siguroj se do t’ju jap më shumë, por nëse jeni jofalënderues...^b Ndëshkimi Im është vërtet i tmerrshëm." ‘⁸ Dhe Musai tha: ‘Edhe nëse ju, bashkë me të gjithë të tjerët në tokë, jeni jofalënderues, **Allahu** është i vetëmjaftueshëm, i denjë për tërë admirimin.’

17:

1-3

¹ Lavdet për Atë që e bëri shërbyesin e Vet të udhëtojë natën nga vendi i shenjtë i adhurimit në vendin më të largët të adhurimit, ambientet e të cilit Ne i kemi bekuar, për t’ia treguar atij disa nga shenjat Tona: vetëm Ai është Gjithë-Dëgjuesi, Gjithë-Pamësi.² Ne po ashtu ia dhamë Musait Shkrimin e Shenjtë, dhe e bëmë atë udhëzues për Fëmijët e Izraelit. ‘Mos ia besoni veten askujt pos Meje,³ ju pasardhës të atyre që Ne i bartëm me Nuhun: ai ishte vërtet shërbyes falënderues.’

101-104

¹⁰¹ Në të shkuarën, Ne ia dhamë Musait nëntë shenja të qarta — pyeti Fëmijët e Izraelit. Kur Musai u erdhi [egjiptianëve], Faraoni i tha: ‘Musa, mendoj se je magjepsur.’¹⁰² Ai tha: ‘Ti e di shumë mirë se veç Zoti i qiejve dhe i tokës do të mund t’i dërgonte këto shenja si provë të qartë. Mendoj se ti, Faraon, je i destinuar të mbarosh keq.’¹⁰³ Kështu ai deshi t’i fshinte prej [fytyrës së] tokës, por Ne e fundosëm atë dhe ata që ishin me të.¹⁰⁴ Pas vdekjes së tij, Ne u thamë Fëmijëve të Izraelit: ‘Jetoni në vend, dhe kur të plotësohet premtimi i Të Përtejmes, Ne do t’ju sjellim në grumbullin e të gjithë njerëzve.’

^a Kohët kur Zoti i veçoi për favor të veçantë apo për vuajtje (krahaso me 2: 30-61).

^b Këtu Nouman Ali Khan te ligjërata “Gratitude: A Way of Life” tregon se në arabisht janë tri pika dhe se fjalia vijuese është e ndarë nga kjo. Kjo fjali është “nëse...” pa “atëherë...”. Po ashtu, Nouman thekson se është ndër herat e rralla ku Zoti i referohet vetes me Unë në vend se me Ne (shënime të përkthyesit).

18:

60-82

⁶⁰ Musai i tha shërbyesit të vet: ‘Nuk do të pushoj deri kur ta arrij vendin ku takohen dy detet, edhe sikur të më duhen vite!’ ⁶¹ por kur e arritën vendin ku takohen dy detet, i kishin harruar krejtësisht peshqit e vet, të cilët e gjetën rrugën për në det dhe u larguan duke notuar. ⁶² Ata e vazhduan udhëtimin, dhe pastaj Musai i tha shërbyesit të vet: ‘Na e jep drekën tënde! Ky udhëtimi ynë është shumë i lodhshëm’, ⁶³ dhe [shërbyesi] tha: ‘A të kujtohet kur po pushonim pranë shkëmbit? I harrova peshqit — Satani më bëri të harroj t’u kushtoj vëmendje — dhe [me siguri] e kanë gjetur rrugën për në det.’ ‘Sa çudi!’ ⁶⁴ tha Musai, ‘Atëherë ai ishte vendi që po e kërkonim.’ Kështu të dytë u kthyen prapa, i ripërshtuan gjurmët e veta të këmbëve, ⁶⁵ dhe e gjetën një nga shërbyesit Tanë — një burrë të cilit Ne ia patëm dhënë mëshirën Tonë dhe të cilit i patëm dhënë dije nga e Jona. ⁶⁶ Musai i tha: ‘A mund të të ndjek ashtu që të mund të më mësosh ca nga udhëzimi i duhur që të është mësuar ty?’ ⁶⁷ Burri i tha: ‘Nuk do të jesh në gjendje të përmbahesh me mua me durim. ⁶⁸ Si do të mund të ishe i durueshëm në çështjet përtej dijes tënde?’ ⁶⁹ Musai tha: ‘Dashtë **Allahu**, do ta shohësh se jam i duruar. Nuk të të shfaq mosbindje në asnjë mënyrë.’ ⁷⁰ Burri tha: ‘Nëse më ndjek pra, mos pyet për asgjë që bëj para se të ta përmendi vetë.’

⁷¹ Ata udhëtuan tutje. Më vonë, kur hipën në një barkë, dhe burri e bëri një vrimë në të, Musai tha: ‘Si munde të bësh vrimë në të? A po do t’i fundosësh udhëtarët e saj a? Çfarë vepre e çuditshme!’ ⁷² Ai u përgjigj: ‘A nuk të thashë se nuk do të ishe kurrë në gjendje të përmbahesh me mua me durim a?’ ⁷³ Musai tha: ‘Më fal që harrova. Mos ma bëj tepër të vështirë të të ndjek.’ ⁷⁴ Dhe kështu udhëtuan tutje. Pastaj, kur e takuan një djalë të ri dhe burri e vrau, Musai tha: ‘Si munde ta vrasësh një person të pafajshëm? Ai nuk e ka vrarë askë! Çfarë vepre e tmerrshme!’ ⁷⁵ Ai u përgjigj: ‘A nuk të thashë se nuk do të ishe kurrë në gjendje të përmbahesh me mua me durim a?’ ⁷⁶ Musai tha: ‘Prej tash e tutje, nëse pyes për çkado që bën, më dëbo nga shoqërimi me ty — boll më ke duruar.’ ⁷⁷ Dhe kështu udhëtuan tutje. Pastaj, kur erdhën te një qytet dhe u kërkuan ushqim banorëve por iu refuzua mikpritja, e panë një mur që veç çka s’ishte rrëzuar dhe burri e riparoi. Musai tha: ‘Por po të doje do të mund të paguheshe për ta bërë këtë.’ ⁷⁸ Ai tha: ‘Këtu ti dhe unë i ndajmë rrugët. Do të ta tregoj kuptimin e gjërave për të cilat nuk munde të përmbahesh me durim: ⁷⁹ barka u përkiste disa njerëzve në nevojë që e nxirrnin jetesën nga deti dhe e dëmtova sepse e dija se pas tyre po vinte një mbret që po e merrte me forcë çdo barkë [të dobishme]. ⁸⁰ Djali i ri kishte prindër që ishin njerëz të besimit, dhe kështu, duke u frikësuar se ai do t’i shqetësonte

me ligësi e mosbesim,⁸¹ ne deshëm që Zoti i tyre t'ua jepte një fëmijë tjetër — më të pastër dhe më dashamirës — në vend të tijin.⁸² Muri u përkiste dy jetimëve të rinj në qytet dhe nën të kishte thesar të fshehur që u përkiste atyre. Babai i tyre kishte qenë njeri i drejtë, kështu që Zoti yt synoi që ata ta arrinin pjekurinë dhe pastaj ta nxirrnin thesarin e vet si mëshirë nga Zoti yt. Nuk i kam bërë [këto gjëra] me dëshirën time: këto janë shpjegimet për ato gjëra për të cilat nuk mund të përmbaheshe me durim.'

19:

51-53

⁵¹ Përmende, në Kuran, edhe rrëfimin e Musait. Ai ishte zgjedhur posaçërisht, i dërguar dhe profet: ⁵² Ne i thirrëm atij nga ana e djathtë e malit dhe e sollëm afër Nesh në komunikim intim të fshehtë; ⁵³ nga mirësia Jonë Ne ia dhamë vëllanë e vet Harunin si profet.

20:

9-98

⁹ A të ka ardhur [Profet] rrëfimi i Musait?^a ¹⁰ Ai e pa një zjarr dhe i tha njerëzve të vet: 'Rrini këtu — mund ta shoh një zjarr. Ndoshta mund t'jua sjell një copë dru të ndezur nga ai apo të gjej ndonjë udhëzim atje.' ¹¹ Kur erdhi te zjarri, ai u thirr: 'Musa! ¹² Unë jam Zoti yt. Zbathi këpucët: je në luginën e shenjtë të Tuvasë. ¹³ Unë të kam zgjedhur ty, kështu që dëgjoje atë që po shpallet. ¹⁴ Unë jam **Allahu**; nuk ka zot pos Meje. Pra adhuromë Mua dhe lutu e falu vazhdimisht ashtu që të më kujtosh Mua. ¹⁵ Ora po vjen — megjithëse zgjedha^b ta mbaj të fshehur — për çdo shpirt që të shpërblehet për punën e vet. ¹⁶ Mos e lejo askë që nuk beson në të dhe i ndjek meraket e veta të të shpërqendrojë nga ajo, dhe kështu të të sjellë në shkatërrim.'

¹⁷ 'Musa, ç'është ajo në dorën tënde të djathtë?' ¹⁸ 'Është shkopi im', tha ai, 'Mbështetem në të; i ruaj delet e mia me të;^c e përdori edhe për gjëra të tjera.' ¹⁹ **Allahu** tha: 'Hidhe në tokë, Musa.' ²⁰ Ai e hodhi në tokë dhe – shih sa çudi! — ai u bë gjarpër i shpejtë. ²¹ Ai tha: 'Kape atë pa frikë: Ne do ta kthejmë në gjendjen e vet të mëparshme. ²² Tash fute dorën nën sqetull dhe do të dalë e bardhë, megjithëse e padëmtuar: kjo është një shenjë tjetër. ²³ Ne e bëjmë këtë për të t'i treguar ty disa nga

^a Ky konstrukt është idiomë në arabisht që nënkupton 'mendo mirë për të' apo 'merr mësim nga kjo'.

^b Ebu Muslimi e interpreton *akadu* si *uridu*: 'dëshiroj' apo 'zgjedh' (Razi).

^c Ose 'i shkundi gjethet për delet e mija me të'

shenjat Tona më të mëdha. ²⁴ Shko te Faraoni, se ai vërtet është bërë tiran.’ ²⁵ Musai tha: ‘Zot, më jep zemër ²⁶ dhe ma lehtëso detyrën time. ²⁷ Zgjidh ma një gjuhë, ²⁸ që të mund t’i kuptojnë fjalët e mija, ²⁹ dhe ma jep një ndihmë nga familja ime, ³⁰ vëllanë tim Harunin — ³¹ ma shto forcën përmes tij. ³² Le ta kemi bashkë detyrën me të ³³ që të mund të lartësojmë Ty shumë ³⁴ dhe të të kujtojmë Ty shpesh: ³⁵ Ti po na mbikëqyr gjithmonë.’

³⁶ **Allahu** tha: ‘Musa, kërkesa jote pranohet. ³⁷ Vërtet Ne të treguam favor më parë. ³⁸ Ne e frymëzuam nënën tënde, duke thënë: ³⁹ “Fute fëmijën tënd në arkë, pastaj vendose atë në lumë. Le ta çojë uji atë te bregu i vet, dhe ai do të merret nga një armik i Imi dhe i tij.” Unë ta dhurova dashurinë Time të begatshme dhe planifikova që ti do të edukohesh nën syrin Tim vigjilent. ⁴⁰ Motra jote doli duke thënë: “Do t’jua tregoj dikë që do të kujdeset për të”, pastaj Ne të kthyem te nëna jote që të mund të gëzohej e të mos pikëllohej. Më vonë e vrave një njeri, por Ne të shpëtuam nga ankthi dhe të sprovuam me prova të tjera. Ti ndenje ndër njerëzit e Medjenit me vite, pastaj erdhe këtu siç urdhërova Unë. ⁴¹ Unë të kam zgjedhur për Vete. ⁴² Shkoni, ti dhe vëllai yt, me shenjat e Mija, dhe sigurohuni të më kujtoni Mua. ⁴³ Shkoni, të dytë, te Faraoni, se ai i ka tejkalluar të gjithë kufijtë. ⁴⁴ Flisni butë me të ashtu që të mund të jetë i vëmendshëm, apo të tregojë respekt.’

⁴⁵ Ata thanë: ‘Zot, kemi frikë se ai do të na lëndojë shumë apo t’i tejkalojë të gjithë kufijtë.’ ⁴⁶ Ai tha: ‘Mos kini frikë, Unë jam me ju të dy, duke dëgjuar dhe duke parë gjithçka. ⁴⁷ Shkoni dhe i thoni: “Ne jemi të dërguarit e Zotit tënd, pra lëshoji Fëmijët e Izraelit me ne dhe mos i shtyp ata. Ne ta kemi sjellë një shenjë nga Zoti yt. Paqja qoftë mbi këdo që e ndjek udhëzimin e duhur; ⁴⁸ na është shpallur se dënimi bie mbi këdo që e refuzon të vërtetën dhe ia kthen shpinën asaj.” ’

⁴⁹ [Faraoni] tha: ‘Musa, kush është ky farë Zoti yt?’ ⁵⁰ Musai tha: ‘Zoti ynë është Ai që i dha gjithçkaje formën e vet, pastaj i dha udhëzim asaj.’ ⁵¹ Ai tha: ‘E brezat e mëparshëm?’ ⁵² Musai tha: ‘Vetëm Zoti im ka njohuri për ta, të gjitha në një regjistër; Zoti im nuk gabon as s’harron.’ ⁵³ Është Ai që e shtriu tokën për ju dhe i shenjoi rrugët në të. Ai e zbriti ujin nga qielli. Me atë ujë Ne e nxjerrim çdo lloj bime, ⁵⁴ pra hani, dhe kullotni bagëtitë tuaja. Ka vërtet shenja në tërë këtë për njerëz që kuptojnë. ⁵⁵ Nga toka Ne ju krijuam juve, në të Ne do t’ju kthejmë, dhe nga ajo Ne do t’ju ringjallim për herë të dytë.

⁵⁶ Ne ia treguam Faraonit të gjitha shenjat Tona, por ai i mohoi ato dhe refuzoi [të ndryshojë]. ⁵⁷ Ai tha: ‘Musa, a ke ardhur të na dëbosh nga vendi ynë me magji a?’ ⁵⁸ Ne do të të kundërvihemi me magji për t’iu përgjigjur tëndes: bëje një takim ndërmjet nesh të cilin asnjëri nga ne nuk do të dështojë ta mbajë, në një vend të pajtueshëm për

të dy palët.’⁵⁹ Ai tha: ‘Takimi juaj do të jetë në ditën e festës, pra le të mblidhen njerëzit kur dielli të jetë ngritur lart.’

⁶⁰ Faraoni u tërhoq dhe i mblodhi resurset e veta,^a pastaj u kthye. ⁶¹ Musai u tha: ‘Ruhuni, mos shpikni rrena kundër **Allahut** përndryshe Ai do t’ju shkatërrojë me dënimin e Vet. Kushdo që shpik rrena do të dështojë.’⁶² Kështu ata e diskutuan planin e vet ndërmjet vete, duke folur fshehtas,⁶³ duke thënë: ‘Këta dy njerëz janë magjistarë. Qëllimi i tyre është t’ju dëbojnë nga vendi juaj me magjinë e vet dhe t’i japin fund mënyrës suaj të kahmotshme të jetës.’⁶⁴ Pra mblidhni resurset tuaja dhe rreshtohuni për garën. Kushdo që fiton sot është i sigurt se do të përparojë.’⁶⁵ Ata thanë: ‘Musa, a do të hedhësh ti i pari apo të hedhim ne?’⁶⁶ ‘Hidhni ju’, tha Musai dhe — shih sa çudi! — përmes magjisë së tyre, litarët dhe shkopinjtë e tyre i dukeshin se po lëviznin.⁶⁷ Musai u shqetësua përbrenda,⁶⁸ por Ne thamë: ‘Mos ki frikë, ti e ke epërsinë.’⁶⁹ Hidhe në tokë atë që e ke në dorën e djathtë: ajo do t’i gllabërojë ato që ata i kanë prodhuar. Ata vetëm kanë prodhuar truqe të një magjistari, dhe një magjistar nuk do të përparojë, kudo që të shkojë.’

⁷⁰ [Kështu ndodhi, dhe] magjistarët u hodhën poshtë në nënshtrim. ‘Ne besojmë’, thanë, ‘në Zotin e Harunit dhe të Musait.’⁷¹ Faraoni tha: ‘Si guxonit të besoni në të para se t’jua kem dhënë lejen unë? Ky duhet të jetë mjeshtri juaj, njeriu që jua mësoi magjinë. Sigurisht që do t’jua pres duart dhe shputat alternative,^b pastaj do t’ju kryqëzoj në trungjet e pemëve të palmave. Do ta dini me siguri se cili nga ne ka dënim më të ashpër dhe më të përhershëm.’⁷² Ata thanë: ‘Ne nuk do të të parapëlqejmë ty kurrë para shenjës së qartë që na ka ardhur, as para Atij që na krijoi. Pra vendos çkado që të vendosësh: ti mund të vendosësh vetëm për çështje të kësaj jete të tashme —⁷³ ne besojmë në Zotin tonë, [duke shpresuar se] Ai mund të na i falë mëkatet tona dhe magjinë që na detyrove ta praktikojmë — **Allahu** është më i mirë dhe më i përhershëm.’

⁷⁴ Ferri do të jetë shpërblimi i atyre që kthehen te Zoti i vet si keqbërës: aty do të rrinë, as duke jetuar as duke vdekur.⁷⁵ Por ata që kthehen te Zoti i vet si besimtarë me vepra të drejta do të shpërblehen me gradat më të larta,⁷⁶ Kopshte me lumturi të përhershme të hijeshuara me mirësinë e lumenjve rrjedhës, dhe aty do të rrinë. I tillë është shpërblimi i atyre që e pastrojnë veten.

⁷⁷ Ne i shpallëm Musait: ‘Dil gjatë natës me shërbyesit e Mi dhe godite një shteg të terur për ta përgjatë detit.’^c Mos ki frikë se do t’ju zënë dhe mos u tmerroni.’⁷⁸

^a Fjalë për fjalë: ‘ligësinë e vet’, *kaydahu*. Kjo do të mund t’u referohej magjistarëve të vet apo kompleteve që i kishte bërë.

^b Shih shënimin për 5: 33

^c *Bahr*, ‘det’, domethënë çfarëdo hapësire e ujit, i ëmbl apo i kripur. Krahaso me 35: 12.

Faraoni i ndoqi me ushtritë e veta dhe u përmyt nga deti.⁷⁹ Faraoni vërtet i çoi në devijim popullin e vet; ai nuk i udhëzoi ata.

⁸⁰ Fëmijë të Izraelit, Ne ju shpëtuam nga armiqtë tuaj. Ne e bëmë një zotim me ju në anën e djathtë të malit. Ne zbritëm mana dhe thëllëza për ju: ⁸¹ ‘Hani nga gjërat e mira që Ne i kemi furnizuar për ju, por mos i tejkaloni kufijtë, se zemërimi Im do të zbresë mbi ju. Kushdo mbi të cilin zbret zemërimi Im ka rënë vërtet. ⁸² E megjithatë Unë jam më falësi ndaj atyre që pendohen, besojnë, bëjnë vepra të drejta dhe rrinë në rrugën e drejtë.

⁸³ [Allahu tha:] ‘Musa, çka të shtyri të vish para popullit tënd me kaq nxitim?’^a ⁸⁴ dhe ai tha: ‘Ata po i ndjekin gjurmët e mija. Nxitova te Ti, Zot, të të kënaqi Ty’, ⁸⁵ por Allahu tha: ‘Ne e kemi sprovuar popullin tënd në mungesën tënde: Samiriu^b i ka çuar në devijim.’ ⁸⁶ Musai u kthye te populli i vet, i zemëruar dhe i pikëlluar. Ai tha: ‘Populli im, a s’jua dha Zoti juaj një premtim të mirësishëm a? A ishte mungesa ime tepër e gjatë për ju? A deshët që zemërimi t’ju binte nga Zoti juaj dhe kështu e shkelët fjalën që ma dhatë a?’ ⁸⁷ Ata thanë: ‘Ne nuk e kemi shkelur fjalën tonë me qëllim. Ishim të ngarkuar me peshën e stolive të njerëzve, kështu që i hodhëm ato [në zjarr], dhe kështu bëri edhe Samiriu’, ⁸⁸ por ai [i përdori stolitë e shkrira dhe] e prodhoi një imazh të një viçi që lëshonte tingull pëllitës, dhe ata thanë: ‘Ky është zoti yt dhe zoti i Musait, por ai ka harruar.’ ⁸⁹ A s’e shihnin se [viçi] nuk u jepte asnjë përgjigje, se nuk kishte fuqi t’i dëmtojë apo t’u sillte dobi a? ⁹⁰ Haruni u tha: ‘Populli im, ky viç është sprovë për ju. Zoti juaj i vërtetë është Zoti i Mëshirës, pra më ndiqni dhe bindjuni urdhrave të mi’, ⁹¹ por ata u përgjigjën: ‘Nuk do të heqim dorë nga përkushtimi ynë ndaj tij deri kur të kthehet Musai te ne.’

⁹² Musai tha: ‘Kur e kuptove se kishin devijuar, çka të pengoi, Harun, ⁹³ të vish tek unë? Si munde të mos i bindeshe urdhrave të mi?’ ⁹⁴ Ai tha: ‘O bir i nënës sime — lëshomi mjekrën dhe flokët! — kisha frikë se do të thoshe: “Ti ke shkaktuar përçarje ndërmjet fëmijëve të Izraelit dhe nuk më ke dëgjuar çka kam thënë.”’ ⁹⁵ Musai tha: ‘Dhe si ishte puna me ty, Samiri?’ ⁹⁶ Ai u përgjigj: ‘Unë pashë diçka që ata nuk e panë; i mora disa nga mësimet e Të Dërguarit por i hodha mënjanë:^c shpirti im më nxiti ta bëj atë që e bëra.’ ⁹⁷ Musai tha: ‘Largohu nga këtu! Shorti yt në këtë jetë është të thuash: “Mos më prekni”,^d por e ke një takim nga i cili nuk ka shpëtim. Shikoje zotin tënd që ke vazhduar ta adhurosh — ne do ta bluajmë dhe do ta shpërndajmë në det.’ ⁹⁸

^a Musai e kishte lënë popullin e vet në përgjegjësi të Harunit që ai të mendohej thellë në malin Sinai. Shih 7:142 e tutje.

^b Razi sugjeron identitete të ndryshme të paverifikuara për Samiriun.

^c Fjalë për fjalë: ‘Mora pak nga gjurma e të dërguarit dhe e hodha poshtë me forcë...’

^d Një interpretim tjetër është se Samiriu do të bëhet i dëbuar nga shoqëria.

[Njerëz,] zoti juaj i vërtetë është **Allahu** Një — nuk ka zot tjetër pos Tij — dija e Të Cilit përfshin gjithçka.’

21:

48-49

⁴⁸ Ne ia dhamë Musait dhe Harunit atë [Shkrimin e Shenjtë] që e dallon të drejtën nga e gabuara, dritë dhe përkujtues për ata që janë të vetëdijshëm për **Allahun**, ⁴⁹ që kanë frikë-respekt për Zotin e vet, megjithëse Ai është i padukshëm, dhe që i frikësohen Orës.

22:

42-44

⁴² Nëse ata të refuzojnë [Profet], po kështu bënë edhe populli i Nuhut para tyre, dhe ata të Adit, Themudit, ⁴³ Ibrahimit, Lutit, ⁴⁴ Medjenit. Edhe Musai u quajt gënjeshtar. Unë u dhashë kohë mosbesimtarëve, por në fund i dënova ata. Sa ashpër i gjykova Unë ata!

23:

45-49

⁴⁵ Pastaj Ne e dërguam Musain dhe vëllanë e vet Harunin, me shenjat Tona dhe me autoritet të qartë, ⁴⁶ te Faraoni dhe udhëheqësit e vet të shquar, por ata u përgjigjën me arrogancë: ishin njerëz përbuzës. ⁴⁷ Ata thanë: ‘A duhet të besojmë në dy vdekatarë si ne a? Dhe populli i tyre janë shërbyesit tanë?’ ⁴⁸ dhe kështu i quajtën të dytë gënjeshtarë: ata u bënë edhe një popull tjetër i shkatërruar. ⁴⁹ Ne ia dhamë Musait Shkrimin e Shenjtë, që ata^a të mund të ishin të udhëzuar drejt.

---

^a ‘Populli i vet’ — Musait iu dha Shkrimi i Shenjtë më vonë, kështu që ‘ata’ u referohet vetëm fëmijëve të Izraelit.

25:

35-36

³⁵ Ne ia dhamë Musait Librin dhe e caktuam vëllanë e vet Harunin t'i ndihmojë.
³⁶ Ne thamë: 'Shkoni, të dytë, te njerëzit që i kanë refuzuar shenjat Tona.' Më vonë Ne i shkatërruam ata njerëz plotësisht.

26:

10-68

¹⁰ Zoti juaj i thirri Musait: 'Shko te ata keqberës, ¹¹ njerëzit e Faraonit. A nuk do të marrin vesh a?' ¹² Musai tha: 'Zoti im, kam frikë se do të më quajnë gënjeshtar, ¹³ dhe do të ndihem i tensionuar dhe do të më lidhet gjuha, prandaj dërgoje edhe Harunin; ¹⁴ pos kësaj, ata kanë padi^a kundër meje, dhe kam frikë se mund të më vrasin.' ¹⁵ Allahu tha: 'Jo [nuk do ta bëjnë]. Shkoni, të dytë, me shenjat Tona — Ne do të jemi me ju, duke dëgjuar. ¹⁶ Shkoni, të dytë, te Faraoni dhe thuani: "Ne e sjellim një mesazh nga Zoti i Botëve: ¹⁷ lejoni Fëmijët e Izraelit të largohen me ne."'

¹⁸ Faraoni tha: 'A nuk të edukuam si fëmijë në mesin tonë a? A nuk ke qëndruar me ne për shumë vite?' ¹⁹ Pastaj e bëre atë krim tëndin: ishe kaq mosmirënjohës.' ²⁰ Musai u përgjigj: 'Isha i keqduhëzuar kur e bëra ²¹ dhe ika nga ju me frikë; më vonë Zoti im më dha urti dhe më bëri një nga të dërguarit e Vet. ²² Dhe a është kjo — që i ke skllavëruar Fëmijët e Izraelit — favorimi me të cilin më qorton a?'

²³ Faraoni pyeti: 'Çka është ky farë "Zoti i Botëve"?' ²⁴ Musai u përgjigj: 'Ai është Zoti i qiejve dhe i tokës dhe i gjithçkaje ndërmjet tyre. Ah veç po të kishit besim!' ²⁵ Faraoni u tha të pranishmëve: 'A po dëgjoni çka po thotë?' ²⁶ Musai tha: 'Ai është Zoti juaj dhe Zoti i paraardhësve tuaj.' ²⁷ Faraoni tha: 'Ky i dërguar që jua kanë çuar është vërtet shpirt-pushtuar.' ²⁸ Musai vazhdoi: '...Zoti i Lindjes dhe i Perëndimit dhe i gjithçkaje ndërmjet tyre. Ah veç po ta përdornit arsyen!' ²⁹ Por Faraoni [i] tha: 'Nëse merr çfarëdo zoti tjetër pos meje, do të të fus në burg', ³⁰ dhe Musai pyeti: 'Edhe nëse të tregoj diçka bindëse a?' ³¹ 'Tregoj pra', tha Faraoni, 'nëse po e thua të vërtetën.' ³² Kështu Musai e hodhi shkopin e vet dhe — shih sa çudi! — ai u bë gjarpër që ta shohin të gjithë. ³³ Pastaj e nxori dorën dhe — shih sa çudi! — ishte e bardhë që ta shohin spektatorët. ³⁴ Faraoni u tha këshilltarëve rreth tij: 'Ky njeri është magjistar i ditur! ³⁵ Ai synon ta përdorë magjinë e vet për t'ju dëbuar nga vendi juaj! Çka po sugjeroni?' ³⁶ Ata u përgjigjën: 'Mbaje atë dhe vëllanë e vet për ca kohë dhe ço të dërguar në të gjitha qytetet ³⁷ për të ta sjellë çdo magjistar me aftësi të kompletuara.'

---

^a Krahaso me 28: 15-20.

³⁸ Magjistarët [do të] mblidheshin në kohën e dakorduar në ditën caktuar ³⁹ dhe njerëzve u thuhej: ⁴⁰ ‘A po vini të gjithë? Mund t’i ndjekim magjistarët nëse fitojnë!’

⁴¹ Kur erdhën magjistarët, i thanë Faraonit: ‘A do të shpërblehemi nëse fitojmë’ ⁴² dhe ai tha: ‘Po, dhe do t’i bashkoheni oborrit tim të brendshëm.’ ⁴³ Musai u tha atyre: ‘Hidhni çka të doni.’ ⁴⁴ Ata i hodhën litarët dhe shkopinjët e vet, duke thënë: ‘Pasha fuqinë e Faraonit, ne do të jemi fitues.’ ⁴⁵ Por Musai e hodhi shkopin e vet dhe — shih sa çudi! — i gllabëroi truqet e tyre ⁴⁶ dhe magjistarët ranë në gjunjë, ⁴⁷ duke thirrur: ‘Ne besojmë në Zotin e Botëve, ⁴⁸ Zotin e Musait dhe të Harunit.’ ⁴⁹ Faraoni tha: ‘Si guxoni të besoni në të para se t’jua kem dhënë lejen unë? Ai duhet të jetë mjeshtri që jua mësoi magjinë! Tash do ta shihni: do t’jua pres duart dhe shputat alternative^a dhe pastaj do ta kryqëzoj grupin tuaj!’ ⁵⁰ ‘Kjo nuk do të na bëjë dëm’, thanë ata, ‘se me siguri do të kthehemi te Zoti ynë.’ ⁵¹ Shpresojmë se Zoti ynë do të na i falë mëkatet tona, meqë ishim të parët që besuam.’

⁵² Pastaj Ne ia shpallëm vullnetin Tonë Musait: ‘Largohu me shërbyesit e Mi gjatë natës, se do t’ju ndjekin!’ ⁵³ Faraoni çoi të dërguar nëpër qytete, duke shpallur: ⁵⁴ ‘Këta njerëz janë bandë e dobët — ⁵⁵ ata na kanë tërbuar — ⁵⁶ dhe ne jemi ushtri e madhe, në gjendje gatishmërie.’ ⁵⁷ Kështu u bë që Ne i bëmë ata t’i lënë kopshtet e veta dhe burimet e veta, ⁵⁸ thesaret e veta dhe vend-banimet e veta fisnike — ⁵⁹ Ne u dhamë gjëra [të tilla më vonë]^b Fëmijëve të Izraelit. ⁶⁰ Faraoni dhe populli i vet i ndoqën ata në lindje të diellit, ⁶¹ dhe posa dy palët erdhën brenda pamjes së njëra-tjetrës, ndjekësit e Musait thanë: ‘Gjithsesi do të na zënë.’ ⁶² Musai tha: ‘Jo, Zoti im është me mua: Ai do të më udhëzojë’, ⁶³ dhe Ne i shpallëm Musait: ‘Godite detin me shkopin tënd.’ Ai u nda — secila anë si mal i fuqishëm — ⁶⁴ dhe Ne i sollëm të tjerët në atë vend: ⁶⁵ Ne e shpëtuam Musain dhe të gjithë shoqëruesit e tij, ⁶⁶ dhe i përmbytëm të tjerët. ⁶⁷ Vërtet ka shenjë në këtë, megjithëse shumica nga ta nuk besojnë: ⁶⁸ vetëm Zoti yt është i Gjithëfuqishmi, Mëshirëploti.

27:

7-14

⁷ Musai i tha familjes së vet: ‘E kam parë një zjarr. Do t’ju sjelli lajme të mira nga atje, apo një copë dru të ndezur për ju që të ngrohni.’ ⁸ Kur arriti te zjarri, një zë

^a Shih shënimin për 5: 33

^b Krahaso me 7: 137

thirri: ‘I bekuar është personi afër këtij zjarri^a dhe ata përreth tij; qoftë i lartësuar **Allahu**, Zoti i Botëve.’⁹ Musa, Unë jam **Allahu**, I Fuqishmi, I Urti.¹⁰ Hidhe shkopin tënd’, por kur ai e pa duke lëvizur si gjarpër, u kthye dhe iku. ‘Musa, mos ki frikë! Të dërguarit nuk kanë nevojë të kenë frikë në prezencën Time,¹¹ Unë jam vërtet më falësi dhe mëshirëploti ndaj atyre që bëjnë keq,^b dhe pastaj e zëvendësojnë të keqen e vet me të mirë.¹² Fute dorën tënde brenda mantelit tënd dhe ajo do të dalë e bardhë, por e padëmtuar. Këto janë ndër nëntë shenjat që do t’ia tregosh Faraonit dhe popullit të tij; ata kanë shkuar vërtet tepër larg.’

¹³ Por kur shenjat tona përndritëse u erdhën, ata thanë: ‘Kjo është qartë [vetëm] magji!’¹⁴ Ata i mohuan ato, në ligësinë e vet dhe krenarinë e vet, edhe pse shpirtat e vet i pranuan ato si të vërteta. Shih si ndërrojnë jetë ata që përhapin korrupsion!

28:

2-50

² Këto janë vargjet e Shkrimit të Shenjtë që i qartësojnë gjërat: ³ Ne ta rrëfejme [Profet] një pjesë të rrëfimit të Musait dhe Faraonit, duke e paraqitur të vërtetën për njerëzit që besojnë. ⁴ Faraoni e bëri veten të lartë dhe të fuqishëm në vend dhe e ndau popullin në grupe të ndryshme: një grup e shtypi, duke ua therur djemtë e tyre dhe duke ua kursyer gratë — ai ishte një nga ata që përhapën korrupsion — ⁵ por Ne deshëm t’i favorizojmë ata që ishin të shtypur në vend, t’i bëjmë udhëheqës, asi që mbijetojnë, ⁶ t’i sistemojmë në vend, dhe përmes tyre t’ia tregojmë Faraonit, Hamanit dhe ushtrive të tyre pikërisht gjënë së cilës ia kishin frikën.

⁷ Ne e frymëzuam nënën e Musait, duke thënë: ‘Jepi gji atij, dhe pastaj, kur të kesh frikë për sigurinë e tij, vendose në lumë: mos ki frikë, dhe mos u pikëll, se Ne do të ta kthejmë dhe do ta bëjmë të dërguar.’ ⁸ Familja e Faraonit e morën atë — më vonë për t’u bërë armik dhe burim i hidhërimit për ta: Faraoni, Hamani dhe ushtritë e tyre ishin keqbërës — ⁹ dhe gruaja e Faraonit tha: ‘Ja një gëzim për ta parë, për ty dhe për mua! Mos e vrit: ai mund të jetë i dobishëm për ne, apo mund ta birësojmë.’ Ata nuk e kuptuan se çka po bënin. ¹⁰ Ditën tjetër, nëna e Musait ndjeu boshllëk në zemër — po të mos e forconim Ne për ta bërë një nga ato që besojnë, ajo do të kishte zbuluar gjithçka për të — ¹¹ dhe i tha motrës së tij: ‘Përcille atë [kah po shkon].’ Kështu ajo e

^a Musai ose Zoti. Fjalë për fjalë ‘në këtë zjarr’ (*fi al-nari*). Zamakhshari e interpreton *fi* si ‘afër’, ndërsa Qatada dhe Zajjaj e kuptojnë *nar* ‘zjarr’ se domethënë *nur* ‘dritë’ (Razi).

^b Krahaso me 28: 15. Ky është aludim për një njeri të cilin Musai e vrau në Egjipt.

vëzhgonte atë nga larg, pa e ditur ata.¹² Ne patëm paracaktuar që ai do të refuzonte të ushqejej nga gratë gjidhënëse. Motra e tij iu afrua atyre dhe tha: ‘A doni t’ju tregoj për një familje që do të mund ta rriste atë për ju dhe të kujdesej mirë për të?’¹³ Kështu Ne e rikthyem atë te nëna e vet, ashtu që ajo të mund të ngushëllohej, të mos pikëllohej, dhe ta dinte se premtimi i **Allahut** është i vërtetë, megjithëse shumica nga ta nuk e dinë.

¹⁴ Kur Musai e arriti pjekurinë dhe burrërinë e plotë, Ne i dhamë urti e dije: kështu i shpërblejmë Ne ata që bëjnë mirë.¹⁵ Ai hyri në qytet, i pavërejtur nga banorët e tij, dhe i gjeti dy burra duke u rrahur: njëri nga populli vet, tjetri armik. Ai nga populli i vet i thirri për ndihmë kundër armikut. Musai e goditi me grusht dhe e vrau. Ai tha: ‘Kjo duhet të jetë vepër e Satanit: qartë ai është armik çorientues.’¹⁶ Ai tha: ‘Zot, e kam dëmtuar veten. Më fal’, kështu që Ai e fali; Ai është vërtetë Më Falësi, Më Mëshirëploti.¹⁷ Ai tha: ‘Zoti im, për shkak të bekimeve që Ti m’i ke dhuruar, nuk do t’i përkrah kurrë ata që bëjnë keq.’

¹⁸ Mëngjesin tjetër, ai po ecte nëpër qytet, i trembur dhe vigjilent, kur befas njeriu që ai i kishte ndihmuar ditën e djeshme i thirri për ndihmë. Musai tha: ‘Ti qartë je ngatërrestar.’¹⁹ Gjersa ishte gati ta sulmonte burrin që ishte armik i të dyve, burri tha: ‘Musa, a do të më vrasësh edhe mua siç e vrave atë personin dje a? Ti qartë po dëshiron të jesh tiran në vend; nuk po synon t’i rregullosh gjërat.’²⁰ Pastaj një njeri erdhi duke vrapuar nga pjesa më e largët e qytetit dhe tha: ‘Musa, autoritetet po flasin për të të vrarë, kështu që largohu — kjo është këshilla ime e sinqertë.’²¹ Kështu Musai u largua nga qyteti, i trembur dhe duke u ruajtur, dhe u lut: ‘Zoti im, më shpëto nga njerëzit që bëjnë keq.’

²² Gjersa po e bënte rrugën drejt Medjenit, po thoshte: ‘Zoti im më udhëzoftë në rrugën e drejtë.’²³ Kur arriti te ujërat e Medjenit, e gjeti një grup të burrave duke [u] dhënë ujë [kopeve të veta], dhe pranë tyre dy gra që i mbanin kopetë e veta prapa, kështu që tha: ‘Si është puna me ju dyja?’ Ato thanë: ‘Nuk mund të [u] japim ujë [kopeve tona] deri kur barinjtë t’i largojnë delet e veta: babai ynë është shumë i moshuar.’²⁴ Ai u dha ujë kopeve të tyre për to, u tërhoq në hije, dhe u lut: ‘Zoti im, jam në zor të madh për çfarëdo gjëje të mirë që Ti mund të ma dërgosh’,²⁵ dhe pastaj njëra nga dy gratë iu afrua, duke ecur me ndrojtje, dhe tha: ‘Po të kërkon babai im: dëshiron të të shpërblejë që u dhe ujë kopeve tona për ne.’

Kur Musai erdhi tek ai dhe ia tregoi rrëfimin e vet, plaku tha: ‘Mos ki frikë, tash je i sigurt nga njerëzit që bëjnë keq.’²⁶ Njëra nga gratë tha: ‘Baba, punësoje: një burrë i fuqishëm, i besueshëm është më i miri për ta punësuar.’²⁷ Babai tha: ‘Do të doja të ta jap për grua njëren nga këto bijat e mija, me kusht që të më shërbesh tetë vjet: nëse i përfundon dhjetë, do të jetë me vullnetin tënd të lirë. Nuk synoj të ta bëj të vështirë:

dashtë **Allahu**, do ta shohësh se jam njeri i drejtë.’²⁸ Musai tha: ‘Le të jetë kjo marrëveshja mes nesh – cilindo nga dy afatet që e plotësoj, le të mos ketë padrejtësi ndaj meje – **Allahu** është dëshmitar i kësaj që e themi.’

²⁹ Pasi Musai e pati kryer afatin dhe po udhëtonte me familjen e vet, ia zuri syri një zjarr në anë të malit dhe i tha familjes së vet: ‘Pritni! E kam parë një zjarr. Do t’ju sjell lajme nga atje, apo një copë dru të ndezur për ju që të ngrohëni.’³⁰ Por kur arriti, një zë i thirri nga ana e djathtë e luginës, nga një pemë në tokën e bekuar: ‘Musa, Unë jam **Allahu**, Zoti i Botëve.’³¹ Hidhe shkopin tënd.’ Kur ai e pa shkopin e vet duke lëvizur si gjarpër, iku nga frika dhe nuk do të kthehej. Përsëri [u thirr]: ‘Musa! Afrohu! Mos ki frikë, se ti je nga ata që janë të sigurt.’³² Fute dorën brenda këmishës sate dhe do të dalë e bardhë por e padëmtuar — mbaje krahun tënd afër dhe anash, i lirë nga çdo frikë. Këto do të jenë dy shenjat nga Zoti yt për Faraonin dhe parinë e tij; ata janë vërtet njerëz të ligë.’³³ Musai tha: ‘Zoti im, e kam vrrarë njërin nga njerëzit e tyre, dhe kam frikë se mund të më vrasin.’³⁴ Vëllai im Haruni është më gojëtar se unë: dërgoje atë me mua të më ndihmojë dhe t’i vërtetojë fjalët e mija — kam frikë se mund të më quajnë gënjeshtar.’³⁵ **Allahu** tha: ‘Ne do të të forcojmë përmes vëllait tënd; Ne do t’ju japim fuqi të dyve ashtu që të mos mund t’ju prekin. Me shenjat Tona ju, dhe ata që ju ndjekin, do të triumfojnë.’

³⁶ Por kur Musai u erdhi me shenjat Tona të qarta, ata thanë: ‘Këto janë truqe të thjeshta mashtruese; nuk e kemi dëgjuar kurrë këtë nga paraardhësit tanë.’³⁷ Musai tha: ‘Zoti im e di më së miri se kush vjen me udhëzim nga Ai dhe kush do ta ketë Shtëpinë e fundit: keqbërësit nuk do të kenë sukses kurrë.’³⁸ Faraoni tha: ‘Këshilltarë, ju nuk keni zot tjetër që unë njoh pos meje. Haman, ma ndiz një zjarr për të pjekur tulla të baltës, pastaj ndërtoja një ndërtesë të lartë që të mund të ngjitem lart te **Allahu** i Musait: jam i bindur se ai po gënjen.’

³⁹ Faraoni dhe ushtritë e tij u sollën me arrogancë në vend pa asnjë të drejtë — menduan se nuk do t’i kthenin te Ne —⁴⁰ kështu që Ne e mbërthyem atë dhe ushtritë e tij dhe i hodhëm në det. Shih çka u bë me keqbërësit!⁴¹ Ne i bëmë ata udhëheqës që [i] thirrin [të tjerët] vetëm te Zjarri: në Ditën e Ringjalljes nuk do të ndihmohen.⁴² Ne bëmë që refuzimi Ynë t’i ndjekë në këtë botë, dhe në Ditën e Ringjalljes do të jenë ndër të përbuzurit.⁴³ Pasi i patëm shkatërruar brezat e mëparshëm, Ne ia dhamë Musait Shkrimin e Shenjtë për të ofruar ndriçim të brendshëm, udhëzim dhe mëshirë për njerëzit, që të mund të jenë të vëmendshëm.

⁴⁴ Ti [Muhamed] nuk ishe i pranishëm në anën perëndimore të malit kur Ne ia dhamë urdhrin Tonë Musait: ti nuk ishe aty —⁴⁵ Ne kemi sjellë në qenie shumë breza që jetuan jetë të gjata — ti nuk ke jetuar në mesin e njerëzve të Medjenit apo t’ua recitoje atyre Shpalljen Tonë — Ne gjithmonë u kemi çuar të dërguar njerëzve —⁴⁶ as nuk ishe i pranishëm në anën e Malit Sinai kur Ne i thirrëm Musait. Por edhe ti je

dërguar si akt mirësie nga Zoti yt, për t'i dhënë paralajmërim një populli të cilit asnjë paralajmërues nuk u ka ardhur më parë, që të mund të jenë të vëmendshëm,⁴⁷ dhe nuk mund të thonë, nëse do t'i godiste një fatkeqësi si rezultat i asaj që e kanë bërë me duart e veta: 'Zot, veç po të na e kishe çuar një të dërguar, do të kishim mundur ta ndiqnim mesazhin Tënd dhe të bëheshim besimtarë.'⁴⁸ Madje edhe tash që e vërteta Jonë u ka ardhur, ata thonë: 'Pse nuk i janë dhënë atij shenja si ato që i janë dhënë Musait më parë?' A nuk e mohuan edhe të vërtetën që i ishte dhënë Musait më parë a? Ata thonë: 'Dy lloje të magjive duke e ndihmuar njëra-tjetrën', dhe 'Refuzojmë ta pranojmë asnjërin nga to.'⁴⁹ Thuaj [Muhamed]: 'Atëherë prodhoheni një libër nga **Allahu** që jep udhëzim më të mirë se këta dy dhe unë do t'ju ndjek, nëse po e tregoni të vërtetën.'⁵⁰ Nëse nuk të përgjigjen, do ta dish se i ndjekin veç merakët e veta. Kush është më i devijuar se ai që i ndjek merakët e veta pa udhëzim nga **Allahu**? Vërtet **Allahu** nuk i udhëzon ata që bëjnë keq.

76-82

⁷⁶ Karuni ishte një nga njerëzit e Musait, por ai i shtypi ata. Ne i patëm dhënë atij thesare të tilla që madje edhe çelësat e tyre do ta bllokonin me peshë një grup të tërë të burrave të fortë. Njerëzit e tij i thanë: 'Mos u kreno me suksesin tënd e të lumturohesh me dështimin e të tjerëve, se **Allahu** nuk i do njerëzit e tillë.'⁷⁷ Kërkoje jetën që do të vijë me mjetet që t'i ka dhuruar **Allahu**, por mos e shpërfill hisen tënde të drejtë në këtë botë. Bëju mirë të tjerëve siç të ka bërë mirë **Allahu** ty. Mos kërko të përhapësh korrupsion në vend, se **Allahu** nuk i do ata që e bëjnë këtë',⁷⁸ por ai u përgjigj: 'Kjo pasuri më është dhënë për shkak të njohurive që i kam.' A s'e dinte se **Allahu** kishte shkatërruar shumë breza para tij, që kishin fuqi më të madhe se ai dhe ndërtnuan pasuri më të madhe a? Fajtorët nuk do të merren në pyetje për mëkatet e veta.^a⁷⁹ Ai doli midis popullit të vet me tërë salltanetin e vet, dhe ata që e kishin për qëllim jetën e kësaj bote thanë: 'Veç po të na jepej diçka si ajo që i është dhënë Karunit: ai vërtet është njeri shumë fatlum',⁸⁰ por ata që u ishte dhënë dije thanë: 'Të mjerët ju! Shpërblimi i **Allahut** është më i mirë për ata që besojnë dhe bëjnë vepra të mira: vetëm ata që janë të qëndrueshëm do ta arrijnë këtë.'⁸¹ Ne bëmë që toka ta gëlltiste atë dhe shtëpinë e vet: nuk e kishte askë t'i ndihmojë kundër **Allahut**, as s'mundi të mbrohej.⁸² Të nesërmen, ata që, një ditë më parë, kishin dëshiruar të ishin në vendin e tij thirrën: 'Mjerisht [për ty, Karun]! Veç **Allahu** ia jep atë që do t'ia japë, me bollëk apo me masë, kujtdo që Ai do t'i japë nga krijesat e Veta: po të mos ishte **Allahu** dashmirës ndaj nesh, Ai do të kishte bërë që toka të na gëlltiste edhe neve.' Mjerisht vërtet! Ata që e mohojnë të vërtetën nuk do të përparojnë kurrë.

^a Ka shumë interpretime të këtij vargu, me gjasën më të madhe, sipas Razit, meqenëse fajtorëve nuk do t'u jepet privilegji që të merren në pyetje për mëkatet e veta, as nuk do t'u jepet mundësia të ofrojnë arsyetime.

29:

39-40

³⁹ [Kujtoje] Karunin dhe Faraonin dhe Hamanin: Musai u solli shenja të qarta, por ata u sollën me arrogancë në tokë. Ata nuk mundën të shpëtonin nga Ne ⁴⁰ dhe e dënuam secilin nga ta për mëkatet e veta: disa i goditëm me furtunë; disa u dërrmuan nga një shpërthim i papritur; për disa Ne e bëmë tokën t'i gëlltiste; dhe disa i fundosëm. Nuk ishte **Allahu** që i dëmtoi; ata e dëmtuan veten.

32:

23

²³ Ne ia dhamë Musait Shkrimin e Shenjtë — kështu që [Muhamed] mos dysho që po e pranon atë — dhe Ne e bëmë atë udhëzues për Fëmijët e Izraelit.

33:

7-8

⁷ Ne morëm premtim solemn nga profetët — nga ti [Muhamed], nga Nuhu, nga Ibrahim, nga Musai, nga Isai, i biri i Merjemes — Ne morëm premtim solemn nga të gjithë ata: ⁸ **Allahu** do t'i marrë në pyetje [madje] edhe të çiltërit për sinqeritetin e vet, dhe për ata që e refuzojnë të vërtetën Ai ka përgatitur torturë të dhembshme.

69

⁶⁹ Besimtarë, mos jini si ata që e fyen Musain — **Allahu** e pastroi atë nga trillimet e tyre dhe ai ishte shumë i nderuar në sytë e **Allahut**.

37:

114-122

¹¹⁴ Ne ia dhuruam favorin Tonë edhe Musait dhe Harunit: ¹¹⁵ Ne i shpëtuam ata dhe popullin e vet nga një ankth i madh; ¹¹⁶ Ne u ndihmuam atyre, kështu që ishin ata që ia dolën; ¹¹⁷ Ne ua dhamë Shkrimin e Shenjtë që i qartëson gjërat: ¹¹⁸ Ne i udhëzuam në rrugën e drejtë; ¹¹⁹ Ne i lejuam të lavdërohen nga brezat pasardhës: ¹²⁰ 'Paqja qoftë mbi Musain dhe Harunin!' ¹²¹ Kështu i shpërblejmë Ne ata që bëjnë mirë: ¹²² vërtet ata ishin ndër shërbyesit tanë besnikë.

38:

12

¹² Populli i Nuhut, Adit, dhe Faraonit të mbështetur fort^a i refuzuan profetët e vet para tyre.

40:

23-56

²³ Ne e dërguam Musain me shenjat Tona dhe autoritet të qartë ²⁴ te Faraoni, Hamani, dhe Korah-u (Karun-i) dhe ata thanë: ‘Magjistar! Gënjeshtar!’ ²⁵ Kur ai ua solli të vërtetën nga Ne, thanë: ‘Vrisni djemtë e atyre që besojnë me të; kursejuani vetëm gratë’ — planifikimi i fshehtë i atyre që e refuzojnë të vërtetën mund të shkojë veç keq — ²⁶ dhe Faraoni tha: ‘Më lini ta vras Musain — le t’i thërrasë Zotit të vet! — se kam frikë se mund t’ju bëjë ta ndërroni fenë, apo të përhapë çrregullime në vend.’ ²⁷ Musai tha: ‘Kërkoj strehë te Zoti im dhe i juaj nga çdo tiran që refuzon të besojë në Ditën e Llogarisë.’

²⁸ Një besimtar i fshehtë nga familja e Faraonit tha: ‘Si mund ta vrisni një njeri veç pse thotë: “Zoti im është **Allahu**”? Ai ju ka sjellë shenja të qarta nga Zoti juaj — nëse është gënjeshtar, e pastë veten në qafë — dhe nëse është i sinqertë, atëherë të paktën diçka nga ato me të cilat ka kërcënuar do t’ju ndodhë. **Allahu** nuk e udhëzon asnjë gënjeshtar rebel e të egër. ²⁹ Populli im, si padronë të vendit ju e keni fuqinë sot, por kush do t’ju ndihmojë kundër fuqisë së **Allahut** po të na vijë?’ Por Faraoni tha: ‘Unë ju kam treguar se çka mendoj; po ju udhëzoj nëpër rrugën e duhur.’

³⁰ Besimtari tha: ‘Populli im, kam frikë se fati juaj do të jetë fati i atyre të tjerëve që [i] kundërshtuan [profetët e vet]: ³¹ fati i popujve të Nuhut, Adit, Themudit, dhe të atyre që erdhën pas tyre — **Allahu** kurrë nuk do padrejtësi ndaj krijesave të Veta. ³² Populli im, kam frikë për ju në Ditën që do t’i thirrni njëri-tjetrit, ³³ Ditën që do t’ia mbathni pa askë që do t’ju mbronte nga **Allahu**! Kushdo që **Allahu** e lë të devijojë nuk do ta ketë askë për ta udhëzuar. ³⁴ Jusufi erdhi te ju më parë me shenja të qarta, por ju kurrë nuk reshtët së dyshuari në mesazhin që jua solli. Kur vdiq, ju thatë: “**Allahu** nuk do të çojë të dërguar tjetër.”’

---

^a *Dhu'l-awtad* fjalë për fjalë do të thotë ‘me kunjat e tij’, por këtu kuptohet metaforikisht, për të treguar diçka të fiksuar mirë; krahasoje përdorimin e saj duke iu referuar maleve në 78: 7.

Kështu **Allahu** i lë të devijojnë rebelët dyshues —³⁵ ata që i kontestojnë mesazhet e **Allahut**, pa asnjë autoritet të dhënë atyre, janë duke bërë diçka që është neveritëse për **Allahun** dhe për ata që besojnë. Kështu **Allahu** e mbyll hermetikisht zemrën e secilit tiran arrogant.³⁶ Faraoni tha: ‘Haman, ndërtoma një kullë të lartë që të mund t’i arrij litarët^a që çojnë³⁷ te qiejt që ta kërkoj këtë **Allahun** e Musait. Jam i bindur se ai po rren.’ Kështu ligësia e veprës së Faraonit u bë tërheqëse për të dhe ai u bllokua nga rruga e duhur — planifikimi i tij i fshehtë çoi veç në shkatërrim.

³⁸ Besimtari tha: ‘Populli im, më ndiqni! Do t’ju udhëzoj në rrugën e duhur.
³⁹ Populli im, jeta e kësaj bote është veç kënaqësi e shkurtër; është e Përtejmeja ajo që është shtëpia e përhershme.⁴⁰ Kushdo që bën keq do të shpaguhet me të ngjashmen e saj; kushdo që bën mirë dhe beson, qoftë burrë a grua, do të hyjë në Parajsë dhe do të furnizohet pa masë.⁴¹ Populli im, pse ju thërras në shpëtim kur ju më thirrni në Zjarr?
⁴² Ju më thirrni të mos besoj në **Allahun** dhe të asocioj me Të gjëra për të cilat nuk kam njohuri; unë ju thërras tek I Fuqishmi, Falësi.⁴³ Nuk ka dyshim se ajo që po më thirrni t’i shërbej nuk i ka hije të thirret as në këtë botë as në Të Përtejmen: kthimi ynë është veç te **Allahu**, dhe do të jenë rebelët që do ta banojnë Zjarrin.⁴⁴ [Një ditë] do t’ju kujtohet se çka po ju them tani, kështu që po ia besoj **Allahut** rastin tim: **Allahu** është fare mirë i informuar për shërbyesit e Vet.’⁴⁵ Kështu **Allahu** e shpëtoi atë nga dëmi që e kishin planifikuar ata.

Njerëzit e Faraonit i përfshiu një dënim i tmerrshëm;⁴⁶ ata do t’i sjellin para Zjarrit mëngjes-e-mbrëmje.^b Në Ditën kur vjen Ora, do të thuhet: ‘Hidhni njerëzit e Faraonit në torturën më të keqe.’⁴⁷ Në Zjarr ata do të grinden me njëri-tjetrin: të dobët do t’u thonë tej-arrogantëve: ‘Ne ishim ndjekësit tuaj, pra a mund të na çlironi tash nga një hise e Zjarrit?’⁴⁸ por ata do të thonë: ‘Ne jemi të gjithë bashkë në këtë. **Allahu** ka gjykuar ndërmjet krijesave të Veta.’⁴⁹ Ata që janë në Zjarr do t’u thonë rojeve të Ferrit: ‘Kërkoni nga Zoti juaj t’i pakësojë vuajtjet tona për një ditë’,⁵⁰ por ata do të thonë: ‘A s’ju kanë ardhur të dërguarit tuaj me dëshmi të qartë të të vërtetës a?’ Ata do të thonë: ‘Po, kanë ardhur’, dhe roja do të thotë: ‘Atëherë mund të lypni, pra, por lypjet e mosbesimtarëve do të shkojnë gjithmonë kot.’

⁵¹ Ne i përkrahim të dërguarit dhe besimtarët Tanë, në jetën e tanishme dhe në Ditën kur paraqiten dëshmitarët.⁵² Në Ditën kur arsyetimet nuk do t’u hyjnë në punë keqbërësve, fati i tyre do të jetë refuzimi dhe do t’i kenë shtëpitë më të këqija.⁵³ Ne i dhamë udhëzim Musait dhe e ia bartëm Shkrimin e Shenjtë Fëmijëve të Izraelit,⁵⁴ si udhëzim dhe përkujtues për njerëzit që kuptojnë.⁵⁵ Pra ki durim, Profet, se ajo që e ka premtuar **Allahu** sigurisht që do të vijë. Kërko falje për mëkatet e tua; lavdoje Zotin

^a Krahaso me 22: 15, ku *sabab* e ka kuptimin ‘litar’

^b ‘Mëngjes-e-mbrëmje’ mund ta përçojë kuptimin e ‘tërë kohën’

tënd mëngjes-e-mbrëmje.^{a 56} Sa për ata që, pa asnjë autoritet për këtë, i kundërshtojnë mesazhet e **Allahut**, nuk ka asgjë në zemrat e tyre pos një etjeje për madhështi të cilën nuk do ta arrijnë kurrë. Kërko strehim në **Allahun**, se Ai është Gjithë-Dëgjuesi, Gjithë-Pamësi.

41:

45

⁴⁵ Ne ia dhamë Musait Shkrimin e Shenjtë por rreth tij filluan mosmarrëveshje — po të mos ishte një dekret që tashmë ishte lëshuar nga Zoti juaj, ata tashmë do të ishin gjykuar — dhe prapë ata janë plot dyshim dhe mosbesues për të.

42:

13

¹³ Në çështjet e besimit, Ai e ka deklaruar për ju [njerëz] urdhëresën e njëjtë që ia dha Nuhut, të cilën Ne ta kemi shpallur ty [Muhamed] dhe të cilën Ne ia kemi urdhëruar Ibrahimit dhe Musait dhe Isait: ‘Mbajeni besimin dhe mos u ndani në fraksione brenda tij’ — ajo që ti [Profet] u bën thirrje idhujtarëve të bëjnë është e vështirë për ta; **Allahu** e zgjedh kë të dojë për Vetën dhe i udhëzon kah Vetja ata që kthehen kah Ai.

43:

46-56

⁴⁶ Ne e dërguam Musain te Faraoni dhe oborrtarët e tij dhe ai tha: ‘Unë jam vërtet i dërguar nga Zoti i Botëve’, ⁴⁷ por kur ua paraqiti shenjat Tona, ata qeshën, ⁴⁸ edhe pse secila shenjë që Ne ua treguam ishte më e madhe se e mëparshmeja. Ne shkaktuam torturë mbi ta që të mund të ktheheshin në rrugën e drejtë. ⁴⁹ Ata thanë: ‘Magjistari, thirre Zotin tënd për ne, sipas premtimit që Ai ta ka dhënë: ne sigurisht që do ta pranojmë udhëzimin’, ⁵⁰ por sapo Ne e lehtësuam torturën ndaj tyre ata e shkelën fjalën. ⁵¹ Faraoni i shpalli popullit të vet: ‘Populli im, a s’është Mbretëria e Egjiptit e imja a? Dhe këta lumenj që rrjedhin te këmbët e mija, a s’janë të mitë a? A nuk po e shihni? ⁵² A s’jam më i mirë se ky mjeran i përbuzshëm që mezi po shprehet a? ⁵³ Pse s’i është dhënë atij asnjë byzylyk ari? Pse s’ka ardhur asnjë engjëll që ta shoqërojë?’ ⁵⁴ Kështu ai e shtyu popullin e vet të pranojnë dhe ata iu bindën — ata ishin njerëz të

---

^a Shih shënimin paraparak.

mbrapshtë. ⁵⁵ Kur na provokuan, Ne i dënuam dhe i përmbytëm ata të gjithë: ⁵⁶ Ne i bëmë ata mësim dhe shembull për njerëzit e mëvonshëm.

44:

17-33

¹⁷ Para tyre Ne e sprovuam popullin e Faraonit: një i dërguar fisnik u çua te ta, ¹⁸ duke thënë: ‘M’i dorëzoni shërbyesit e **Allahut!** Unë jam i dërguar besnik që është çuar te ju. ¹⁹ Mos e konsideroni veten se jeni mbi **Allahun!** Po vij te ju me autoritet të qartë. ²⁰ Kërkoj strehë te Zoti im dhe i juaji ndaj fyerjeve tuaja!^a ²¹ Nëse nuk më besoni, veç më lini rehat.’

²² [Musai] i thirri Zotit të vet: ‘Këta njerëz janë keqbërës!’ ²³ [**Allahu** u përgjigj:] ‘Arratisu natën me shërbyesit e Mi, se sigurisht që do të të përndjekin. ²⁴ Lëreni detin prapa jush të ndarë mëdysh dhe ushtria e tyre do të përmbytet.’ ²⁵ Sa e sa kopshte e burime lanë prapa ata, ²⁶ sa fusha misri e ndërtesa fisnike, ²⁷ sa shumë gjëra me të cilat ishin të kënaqur: ²⁸ Ne ua dhamë këto një populli tjetër që t’i trashëgojë. ²⁹ As qiejt as toka s’e lëshuan asnjë lot për ta, as nuk iu dha fare kohë. ³⁰ Ne i shpëtuam Fëmijët e Izraelit nga vuajtjet e tyre nënçmuese ³¹ në duart e Faraonit: ai ishte tiran që i tejkaloi të gjithë kufijtë. ³² Ne i zgjodhëm ata me qëllim mbi të tjerët: ³³ Ne u dhamë shpallje në të cilat kishte provë të qartë.

46:

11-14

¹¹ Ata që nuk besojnë thonë për besimtarët: ‘Po të kishte ndonjë të mirë në këtë Kuran, ata nuk do të kishin besuar në të para se të besonim ne’,^b dhe, meqë refuzojnë të udhëzohen nga ai, thonë: ‘Ky është trillim i lashtë.’ ¹² Megjithatë, shkrimi i shenjtë i Musait ishte shpallur para tij si udhëzim dhe mëshirë, dhe ky është shkrim i shenjtë që e vërteton atë në gjuhën arabe për t’i paralajmëruar ata që bëjnë keq dhe për të sjellë lajm të mirë për ata që bëjnë mirë. ¹³ Për ata që thonë: ‘Zoti ynë është **Allahu**’, dhe pastaj e ndjekin rrugën e drejtë nuk ka frikë, as s’do të pikëllohen: ¹⁴ ata janë njerëzit e Parajsës, për të mbetur aty si shpërblim për atë që po e bënë.

^a Një nga kuptimet e *rajama* është ‘abuzimi’ apo ‘sulmimi i karakterit të dikujt me fjalë të këqija’; një tjetër është ‘të gurëzosh’; një tjetër është ‘të dëbosh’.

^b Mosbesimtarët patën veçanërisht vështirësi në pranimin e faktit se disa nga ata që besonin në Islam ishin njerëz që ata i konsideronin si klasë e ulët shoqërore e përlulur.

29-32

²⁹ Ne e dërguam një grup të xhindeve te ti [Profet] për ta dëgjuar Kuranin. Kur e dëgjuan, ata i thanë njëri-tjetrit: ‘Qetësi!’ Pastaj kur mbaroi u kthyen te komuniteti i vet dhe i paralajmëruan. ³⁰ Ata thanë: ‘Populli ynë, ne po e dëgjonim një Shkrim të Shenjtë që erdhi pas Musait, që i vërteton shkrimet e shenjta të mëparshme, që jep udhëzim kah e vërteta dhe rruga e drejtë. ³¹ Populli ynë, përgjigjuni atij që ju thërret te **Allahu**. Besoni në Të: Ai do t’jua falë mëkatet tuaja dhe do t’ju mbrojë nga një torturë e dhembshme.’ ³² Ata që dështojnë t’i përgjigjen thirrjes së **Allahut** nuk mund t’i ikin fuqisë së **Allahut** askund në tokë, as nuk do të kenë ndonjë mbrojtës kundër Tij: njerëzit e tillë dukshëm kanë devijuar shumë.

35

³⁵ Ji i qëndrueshëm [Muhamed], sikur ata të dërguarit me vendosmëri të patundur.^a (...)

50:

12-14

¹² Populli i Nuhut nuk besoi shumë kohë para këtyre mosbesimtarëve, siç bënë edhe populli i Resit, i Themudit, ¹³ i Adit, i Faraonit, i Lutit, ¹⁴ i Banorëve të Pyllit, e i Tubba-s: të gjithë këta popuj nuk u besuan të dërguarve të vet, dhe kështu paralajmërimi Im u realizua.

51:

38-40

³⁸ Është një shenjë tjetër te Musai: Ne e dërguam te Faraoni me autoritet të qartë. ³⁹ Faraoni u kthye të flasë me përkrahësit e vet, duke thënë: ‘Ky është magjistar, apo mbase i çmendur’, ⁴⁰ kështu që Ne e mbërthyem atë dhe forcat e tij dhe i hodhëm në det: ai ishte fajtori.

---

^a Nuhu, Ibrahim, Musai, Isai-Jezusi dhe Muhamedi tradicionalisht quhen ‘të dërguarit me vendosmëri të patundur’ për qëndrueshmërinë e tyre në predikimin e mesazhit të Zotit.

53:

33-55

³³ [Profet,] konsideroje atë njeri që u largua: ³⁴ ai dha vetëm pak dhe pastaj u ndal. ³⁵ A ka ai njohuri për të Paparën? A mund të shohë [Të Përtejmen]? ³⁶ A s'i është thënë se çka ishte e shkruar në Shkrimet e Shenjta të Musait ³⁷ dhe të Ibrahimit, i cili e përmbushi detyrën e vet: ³⁸ se asnjë shpirt nuk do ta mbajë barrën e tjetrit; ³⁹ se njeriu do ta ketë vetëm atë për të cilën ka punuar; ⁴⁰ se munda i tij do të shihet ⁴¹ dhe se në fund do të shpaguhet plotësisht për të; ⁴² se qëllimi përfundimtar është Zoti yt; ⁴³ se është Ai që i bën njerëzit të qeshin e të qajnë; ⁴⁴ se është Ai që jep vdekje dhe jetë; ⁴⁵ se Ai Vetë i krijoi dy gjinitë, mashkull e femër, ⁴⁶ nga një pikë e gufuar e spermës; ⁴⁷ se Ai do ta marrë përsipër Krijimin e dytë; ⁴⁸ se është Ai që jep pasuri e pronë; ⁴⁹ se Ai është Zoti i Siriusit; ⁵⁰ se ishte Ai që i shkatërroi, plotësisht, Adin e lashtë ⁵¹ dhe Themudin, ⁵² dhe para tyre popullin e Nuhut që ishin edhe më të padrejtë e të paturp; ⁵³ se ishte Ai që i rrëzoi qytetet e rrënuara ⁵⁴ dhe i mbështolli në dënimin që e urdhëroi për ta? ⁵⁵ Pra cilin nga bekimet e Zotit tënd po e mohon ti^a?

54:

41-42

⁴¹ Edhe njerëzit e Faraonit morën paralajmërime. ⁴² Ata i refuzuan të gjitha shenjat Tona kështu që Ne i mbërthyem me tërë fuqinë dhe forcën Tonë.

61:

5

⁵ Musai i tha popullit të vet: 'Populli im, pse më lëndoni kur e dini se jam dërguar te ju nga **Allahu**?' Kur ata devijuan, **Allahu** i la zemrat e tyre të humben: **Allahu** nuk i udhëzon njerëzit rebelë.

---

^a Njeriu që u largua (vargu 33).

66:

11-12

¹¹ **Allahu** ka dhënë edhe shembuj të besimtarëve: gruaja e Faraonit, që tha: ‘Zot, ndërtoma një shtëpi afër Teje në Kopsht. Më shpëto nga Faraoni dhe veprimet e tij; më shpëto nga keqbërësit’, ¹² dhe Merjemja, e bija e Imranit. Ajo e ruajti dëlirësinë e vet, prandaj Ne frymë brenda saj nga shpirti Ynë. Ajo e pranoi të vërtetën e fjalëve të Zotit të vet dhe Shkrimet e Shenjta: ajo ishte vërtet e përkushtuar.

69:

4-12

⁴ Populli i Themudit dhe Adit e mohuan se do të vinte goditja shpartalluese^a: ⁵ Themudi u shkatërrua nga një shpërthim shurdhues; ⁶ Adi u shkatërrua nga një erë e fuqishme ⁷ që **Allahu** e lëshoi kundër tyre për shtatë net rresht, tetë ditë rresht, që të mund t’i shihnit popujt e tyre të shtrirë të vdekur si trungje të zbrazëta të palmës. ⁸ A mund të shihni ndonjë gjurmë të tyre tani? ⁹ Faraoni, po ashtu, dhe ata para tij, dhe qytetet e shkatërruara: këta popuj bënë mëkate të mëdha dhe nuk iu bindën të dërguarit të Zotit të tyre, kështu që Ai i mbërtheu me rrokje gjithnjë e më shtrënguese. ¹⁰ Por kur Përmbytja u ngrit lart, ¹¹ Ne ju shpëtua në anijen lundruese, ¹² duke e bërë atë ngjarje përkujtues për ju: veshët e vëmendshëm mund të dëgjojnë.

73:

15-16

¹⁵ Ne e kemi çuar një të dërguar te ju [njerëz] që të jetë dëshmitari juaj, siç e kemi çuar një të dërguar te Faraoni, ¹⁶ por Faraoni nuk iu bind të dërguarit, dhe kështu Ne shkaktuam dënim të rëndë mbi të.

79:

15-26

¹⁵ A e ke dëgjuar [Profet] rrëfimin e Musait? ¹⁶ Zoti i vet i thirri atij në luginën e shenjtë të Tuwa-s: ¹⁷ ‘Shko te Faraoni, se i ka tejkaluar të gjithë kufijtë, ¹⁸ dhe pyete: “A dëshiron të pastrohesh [nga mëkati]? ¹⁹ A dëshiron të të udhëzoj te Zoti yt, që të mund të kesh frikë-respekt për Të?” ’ ²⁰ Musai ia tregoi atij shenjë e madhe, ²¹ por ai e mohoi atë dhe [e] refuzoi [besimin]. ²² Ai u largua dhe me ngut ²³ i mblodhi njerëzit e vet, duke shpallur: ²⁴ ‘Unë jam Zoti juaj suprem’, ²⁵ kështu që **Allahu** e

^a Krahaso me suran me këtë emër (Sura 101)

ndëshkoi me dënim në jetën tjetër si dhe në këtë jetë: ²⁶ vërtet ka mësim në këtë për këdo që ka frikë-respekt për **Allahun**.

85:

17-20

¹⁷ A nuk i keni dëgjuar rrëfimet e forcave ¹⁸ të Faraonit dhe të Themudit a? ¹⁹ E megjithatë mosbesimtarët vazhdojnë me mohim. ²⁰ **Allahu** i rrethon të gjithë ata.

87:

1-19

Në emrin e **Allahut**, Dashmirësit, Mëshirëplotit

¹ [Profet,] lavdoje emrin e Zotit Tënd – Më Të Lartit, ² që [i] krijoi [të gjitha gjërat] në përpjesëtimin e duhur; ³ që i përcaktoi fatet e tyre dhe i udhëzoi ato; ⁴ që e nxori kullotën e gjelbër ⁵ pastaj e bëri copëza të errëta ⁶ [Profet], Ne do të të mësojmë [Kuranin] dhe ti nuk do të harrosh — ⁷ pos nëse **Allahu** do; Ai e di edhe çka është e dukshme edhe çka është e fshehur — ⁸ Ne do të ta tregojmë mënyrën e lehtë.^a ⁹ Pra përkujtoji, nëse përkujtimi do të ndihmojë.^b ¹⁰ Ata që kanë frikë-respekt për **Allahun** do të jenë të vëmendshëm ndaj përkujtuesit, ¹¹ por ai do të injorohet nga më të ligët, ¹² që do të hyjnë në Zjarrin e Madh, ¹³ ku as s'do të vdesin as s'do të jetojnë.^c ¹⁴ Të përparuar janë ata që pastrohen, ¹⁵ e kujtojnë emrin e Zotit të vet, dhe falen. ¹⁶ E megjithatë ju [njerëz] e preferoni jetën e kësaj bote, ¹⁷ edhe pse E Përtejmeja është më e mirë dhe më e gjatë. ¹⁸ Tërë kjo është në shkrimet e shenjtë të mëhershme, ¹⁹ shkrimet e shenjtë të Ibrahimit dhe të Musait.

89:

6-13

⁶ A e ke konsideruar ti [Profet] se si u mor Zoti yt me [popujt e] Adit,^d ⁷ të Iremit, [qytetit] të shtyllave të larta, ⁸ çifti (i ngjashmi) i të cilit nuk është bërë kurrë në asnjë tokë, ⁹ dhe të Themudit,^e që gërmuan në shkëmbinjtë në luginë, ¹⁰ dhe të Faraonit të

^a Ose 'Ne do t'i bëjmë gjërat të lehta për ty'. Fjalë për fjalë: 'Ne do të ta lehtësojmë kah lehtësia.'

^b Razi citon shumë raste në Kuran ku kjo strukturë e përcjell kuptimin 'paralajmëro [të gjithë], pavarësisht a do të ndihmojë paralajmërimi [apo jo]'.
^c As nuk do t'u jepet afati i vdekjes, as nuk do të jenë në gjendje ta shijojnë gjendjen e tyre të vazhduar të jetës (Razi).

^d Shih 26: 123 e tutje

^e Shih 26: 141 e tutje

fortë e të fuqishëm^{a?} ¹¹ Të gjithë ata bënë teprime në vendet e veta, ¹² dhe përhapën korrupsion atje: ¹³ Zoti yt e lëshoi një kamxhik të dënimit mbi ta. ¹⁴ Zoti yt është gjithmonë vigjilent.

---

^a *Dhu'l-awtad*, 'i kunjave', shpjegohet si shprehje beduine që nënkupton forcë dhe fuqi. Një interpretim tjetër është se Faraoni i përdori kunjat si zbatime të torturës.

Bibliografia

1. *The Qur'an, A new translation* by M. A. S. Abdel Haleem, Oxford world's classics (Oxford University Press), originally published: 2004.
2. *The essential Koran: the heart of Islam: an introductory selection of readings from the Qur'an.* Cleary, Thomas F., HarperCollins, 1993
3. *Kurani i madhërishëm*, përktheu kuptimet e tij nga gjuha arabe: Prof. Hasan I. Nahi, përgatiti për botim: Instituti Shqiptar i Mendimit dhe i Qytetërimit Islam, Tiranë, 2006
4. *quran.com* (për krahasime të disa vargjeve)
5. Punimet e mëhershme të shqipëruesit:
  - *Profetët dhe lajmëtarët në Kuran*, referencë për përdorim personal
  - *Kaptina 2. Lopa*
  - *Kaptina 3. Familja E 'Imranit*
  - *Kaptina 4. Gratë*
  - *Kaptina 5. Tavolina e gostisë*
  - *Kaptina 6. Bagëtitë*
  - *Kaptina 57. Hekuri*

Licensimi

Ky botim lëshohet nën licensën

Attribution-NonCommercial-ShareAlike
CC BY-NC-SA

This license lets others remix, tweak, and build upon your work non-commercially, as long as they credit you and license their new creations under the identical terms.

që nënkupton se i lejon të tjerët ta shkarkojnë dhe ta shpërndajnë te të tjerët, ta ndryshojnë punën në mënyrë jokomerciale, përderisa e përmendin burimin dhe i licencojnë krijimet e reja nën terma identike. Për më tepër, shih:

<http://creativecommons.org/licenses/>

Online

<https://botimetr.wordpress.com/>

Isai-Jezusi-Jesus

2

87

(...) Dhe Ne i dhamë dëshmi të qarta Isait-Jezusit, të birit të Merjemes-Marisë, dhe Ne e fuqizuem me Shpirtin e Shenjtë. (...)

136

¹³⁶ Pra [ju besimtarë] thoni:

‘Ne besojmë në **Allahun**,

dhe në atë që na është zbritur neve,

dhe në atë që i është zbritur Ibrahimit dhe Ismailit

dhe Is’hakut dhe Jakubit dhe Fiseve

dhe në atë që i është dhënë Musait dhe Isait-Jezusit,

dhe në atë që i është dhënë profetëve

nga Zoti i vet.

Dhe nuk bëjmë ndonjë dallim

në mes të individëve ndër ta,

se i përkushtohemi Atij.’

253

²⁵³ Ne i favorizuem disa nga këta të dërguar mbi të tjerët. **Allahu** u foli disave nga ta; të tjerë Ai i ngriti në rang; Ne ia dhamë Isait-Jezusit, të birit të Merjemes-Marisë, shenjat Tona të qarta dhe e forcuem me shpirtin e shenjtë. (...)

3

33-60

³³ **Allahu** e zgjodhi Ademin, Nuhun, familjen e Ibrahimit^a, dhe familjen e ‘Imranit, mbi të gjithë njerëzit e tjerë, ³⁴ në një vijë të pasardhësve – **Allahu** i dëgjon dhe i di të gjitha. ³⁵ Gruaja e ‘Imranit tha: ‘Zot, atë që po rritet në barkun tim ta kam kushtuar plotësisht Ty; pra pranoje këtë nga unë. Ti je Ai që i dëgjon dhe i di të gjitha,’ ³⁶ por kur ajo lindi, tha: ‘Zoti im! Unë kam lindur vajzë’ – **Allahu** e dinte më së miri se çka ka lindur ajo: mashkulli nuk është si femra – ‘Po ia lë emrin Merjeme-Mari asaj dhe e lë atë dhe pasardhësit e saj në besim në mbrojtjen Tënde nga Satani i refuzuar.’ ³⁷ Zoti i saj e pranoi dashamirësisht atë dhe e bëri të rritet në mirësi, dhe ia besoi atë përgjegjësisë së Zekirjasë.

Kurdo që Zekirjai hynte për ta parë atë në faltoren e vet, e gjente të furnizuar me furnizime. Ai tha: ‘Merjeme-Mari, si po ndodh që po i ke këto furnizime?’ dhe ajo tha: ‘Ato janë nga **Allahu**: **Allahu** furnizon pakufishëm për këdo që Ai do të furnizojë.’ ³⁸ Aty dhe në atë çast Zekirjai iu lut Zotit të vet, duke thënë: ‘Zot, nga dashamirësia Jote më dhuro pasardhës të virtytshëm: Ti e ndien çdo lutje.’ ³⁹ Engjëjt i thirrën atij, gjersa po lutej në këmbë në faltore: ‘**Allahu** ta jep lajmin e Jahjait (Gjonit), që e vërteton një Fjalë nga **Allahu**.’^b Ai do të jetë fisnik e i dëlirë, profet, nga të drejtët.’ ⁴⁰ Ai tha: ‘Zoti im, si mund të kem djalë kur jam kaq i vjetër dhe gruaja ime është shterpë?’ [Një engjëll] tha: ‘Do të jetë kështu: **Allahu** bën çkado që do të bëjë.’ ⁴¹ Ai tha: ‘Zoti im, ma jep një shenjë.’ ‘Shenja jote’, tha [engjëlli], ‘është se nuk do të komunikosh me askë për tri ditë, pos me gjeste. Kujtoje Zotin tënd shpesh; festoje lavdinë e Tij në mbrëmje dhe në agim.’

⁴² Dhe engjëjt i thanë Merjemes-Marisë:

“Oj Merjeme-Mari! **Allahu** të ka zgjedhur ty
dhe të bëri të pastër,
Ai të zgjodhi në mesin e grave
të të gjitha kombeve.

⁴³ “Oj Merjeme-Mari, bindju Zotit tënd,
përule veten,
dhe përkulu në lutje
bashkë me ata që luten rregullisht!”

^a Kjo domethënë familjen në kuptimin më të gjerë të termit.

^b Vargu 45 më poshtë: Isait iu dha epiteti ‘një Fjalë nga **Allahu**’. Një shpjegim është se kjo ishte kështu sepse ishte urdhri i **Allahut** që e solli atë në qenie, në vend se ndërhyrja e një babai njeri (Razi).

⁴⁴ Ky është tregim i gjërave përtej njohurisë tënde [Muhamed]: ti nuk ishe i pranishëm ndër ta^a kur hodhën short për ta parë se cili prej tyre duhet ta marrë përgjegjësinë e Merjemes-Marisë, nuk ishe i pranishëm me ta kur u grindën [për të].

⁴⁵ Dhe engjëjt thanë:

“Oj Merjeme-Mari, **Allahu** të shpall lajm të mirë
për një Fjalë nga Ai
të quajtur Mesih (Mesia), Isa-Jezus i biri i Merjemes-Marisë,
i nderuar në këtë botë
dhe në të përtejmen,
dhe në mesin e Të Afërmve Intimë të **Allahut**.”

⁴⁶ Ai do t’u flasë njerëzve në fëmijëri^b dhe në moshën e rritur. Ai do të jetë një nga të drejtët.[’] ⁴⁷ Ajo tha: ‘Zoti im, si mund të kem djalë kur asnjë burrë nuk më ka prekur?’ [Engjëlli] tha: ‘Kështu **Allahu** krijon çka do të krijojë: kur ai ka paracaktuar diçka, Ai veç thotë: “Ji” dhe ajo është.

⁴⁸ ‘Dhe **Allahu** do t’ia mësojë atij

Librin dhe urtinë,
Teuratin dhe Ungjillin’

⁴⁹ Ai do t’ua çojë atë si të dërguar Fëmijëve të Izraelit: “Kam ardhur te ju me një shenjë nga Zoti juaj: do ta bëj për ju formën e një zogu nga balta, pastaj të fryj në të dhe, me lejen e **Allahut**, do të bëhet zog i vërtetë; do ta shëroj të verbrin dhe lebrozin, dhe do t’i kthej në jetë të vdekurit me lejen e **Allahut**; do t’ju tregoj se çka mund të hani dhe çka mund të ruani në shtëpitë tuaja.^c Vërtet është një shenjë për ju në këtë, nëse jeni besimtarë.⁵⁰ Kam ardhur ta konfirmoj të vërtetën e Teuratit që më parapriu, dhe për t’i bërë të ligjshme për ju disa gjëra që më parë ishin të ndaluara. Kam ardhur te ju me një shenjë nga Zoti juaj. Jini të vetëdijsëm për **Allahun**, bindmuni mua: ⁵¹ **Allahu** është Zoti im dhe Zoti juaj, pra shërbeni Atij – ajo është rruga e drejtë.” ’

⁵² Kur Isai-Jezusi e kuptoi se ata [ende] nuk besuan, tha: ‘Kush do të më ndihmojë në çështjen e **Allahut**?’ Dishepujt thanë: ‘Ne do të jemi ndihmës të

^a Priftërinjtë

^b Krahaso me 19:29-30. Fjala *mahd* domethënë një vend i zbutur për një fëmijë të vogël për të fjetur aty. Nuk është pjesë e mobiljeve si djep.

^c Një përkthim tjetër i mundshëm është ‘të ju tregoj se çka hani dhe çka ruani . . .’

Allahut; ne besojmë në **Allahun** – dëshmoje përkushtimin tonë ndaj Tij. ⁵³ Zot, ne besojmë në atë që Ti e ke shpallur dhe e ndjekim të dërguarin: na regjistro me ata që dëshmojnë [për Të Vërtetën]'. ⁵⁴ [Mosbesimtarët] planifikuan fshehtas por edhe **Allahu** planifikoi fshehtas; **Allahu** është Më i Miri nga Planifikuesit e Fshehtë.

⁵⁵ **Allahu** tha:

“Isa-Jezus!

Unë do të të kthej prapa te Vetja,

dhe do të të ngris tek Unë

dhe do të të pastroj

nga mosmirënjohësit që nuk besojnë.

Dhe deri në Ditën e Ringjalljes

do t’i bëj ata që të ndjekin ty

superiorë mbi ata që nuk besuan.

Pastaj të gjithë do të ktheheni tek Unë,

dhe Unë do të gjykoj midis jush

në lidhje me dallimet tuaja.

⁵⁶ Unë do t’i bëj jobesimtarët të vuajnë ashpër në këtë botë dhe në tjetrën; askush nuk do t’i ndihmojë ata.” ⁵⁷ **Allahu** do t’i paguajë ata që besojnë dhe bëjnë vepra të mira me shpërbllim të vet të plotë; **Allahu** nuk i do keqbërësit.

⁵⁸ Ne ta tregojmë ty [Muhamed] këtë shpallje, një deklaratë vendimtare. ⁵⁹ Në sytë e **Allahut** Isai-Jezusi është mu sikur Ademi: Ai e krijoi atë nga pluhuri, i tha atij: ‘Ji’, dhe ai ishte.

⁶⁰ Kjo është e vërteta nga Zoti yt,
pra mos ji dyshues.

84

⁸⁴ Thuaj [Muhamed]:

“Ne [myslimanët] besojmë në **Allahun**

dhe në atë që na e zbriti Ai,

dhe në atë që ia zbuloi Ibrahimit dhe Ismailit

dhe Isakut dhe Jakubit dhe Fiseve,

dhe në atë që u ishte dhënë

Musait dhe Isait-Jezusit dhe Profetëve

nga Zoti i vet.
 Ne nuk bëjmë dallime ndërmjet
 individëve ndër ta;
 ne i dorëzohemi **Allahut**.”

4

155-164

¹⁵⁵ Dhe kështu, për shkak se e shkelën premtimin, se i vranë profetët e vet padrejtësisht, se thanë ‘Mendjet tona janë të mbyllura’ – Jo! **Allahu** i ka mbyllur hermetikisht në mosbesimin e vet, kështu që besojnë vetëm pak – ¹⁵⁶ dhe për shkak se nuk besuan dhe e lëshuan një shpifje të tmerrshme kundër Merjemes-Marisë, ¹⁵⁷ dhe thanë: ‘Ne e kemi vranë Mesihun, Isain-Jezusin, të birin e Merjemes-Marisë, Të Dërguarin e **Allahut**.’ (Ata nuk e vranë atë, as nuk e kryqëzuan, megjithëse ishte bërë që atyre t’u dukej ashtu; ata që patën mospajtime për të janë plot dyshim, pa dije për të ndjekur, vetëm supozim: ata natyrisht që nuk e vranë – ¹⁵⁸ **Allahu** e ngriti atë te Vetja. **Allahu** është i gjithëfuqishëm dhe i urtë. ¹⁵⁹ Nuk ka as edhe një nga Njerëzit e Librit që nuk do të besojë në [Isain-Jezusin] para vdekjes së vet, dhe në Ditën e Ringjalljes ai do të jetë dëshmitar kundër tyre.) ¹⁶⁰ Për keqbërjet nga hebrejtë, Ne ua ndaluan atyre gjërat e mira të caktuara që iu patën lejuar atyre më parë: për shkak se i kanë penguar shpesh të tjerët nga rruga e **Allahut**; ¹⁶¹ se kanë marrë fajde kur e kishin të ndaluar ta bënë këto; dhe se e kishin zhvatur pronën e njerëzve të tjerë. Për ata nga ta që e refuzojnë të vërtetën kemi përgatitur torturë të dhembshme. ¹⁶² Por ata nga ta – që kanë rrënjë të mira në dije dhe kanë fe – besojnë në atë që të është shpallur ty [Muhamed], dhe në atë që ishte shpallur para teje – ata që i kryejnë lutjet, i paguajnë bamirësitë e përcaktuara, dhe besojnë në **Allahun** dhe Ditën e Fundit – atyre Ne do t’u japim shpërblim të madh.

¹⁶³ Ne ta kemi dërguar shpalljen [Profet],
 siç ia kemi dërguar Nuhut
 dhe profetëve pas tij,
 Ibrahimit dhe Ismailit dhe Is’hakut
 dhe Jakubit dhe Fiseve
 dhe Isait-Jezusit dhe Ejupit
 dhe Junusit dhe Harunit
 dhe Sulejmanit;
 dhe Ne ia dhamë Dautit
 librin [e Psalmeve, Zeburin] –

164 dhe të dërguarve të tjerë
 të cilët Ne t'i kemi përmendur
 dhe disa të dërguarve të cilët
 nuk t'i kemi përmendur.
 Dhe Musait **Allahu** i foli drejtpërdrejt.

171-172

171 Njerëz të Librit,
 mos e teproni
 në fenë tuaj,
 dhe mos thoni për Zotin
 asgjë pos të vërtetës.
 Mesihu,
 Isai-Jezusi, i biri i Merjemes-Marisë,
 nuk ishte asgjë më shumë
 se I Dërguar i Zotit
 dhe Fjalë nga Ai
 e drejtuar në Merjemen-Marinë,
 dhe shpirt nga Ai.
 Pra besoni në **Allahun**
 dhe të dërguarit e Tij,
 dhe mos flisni për 'Trini',
 se është më mirë për ju të ndaleni.
Allahu është i vetmi **Zot**,
 i vetmi i denjë për adhurim:
 lavdia **Allahut**,
 Ai është larg mbi të pasurit djalë,
 të gjitha në qiej dhe në tokë;
 i përkasin Atij
 dhe Ai është i mjaftueshëm
 për t'i menaxhuar të gjitha.
 172 Mesihu
 nuk do ta përbuzte kurrë

të jetë shërbyes i **Allahut**,
dhe këtë s'do ta bënin as engjëjt intimë. (...)

5

17

¹⁷ Ata që thonë: '**Allahu** është Mesihu, i biri i Merjemes-Marisë' po e kundërshtojnë haptas të vërtetën. Thuaj: 'Po të kishte qenë vullneti i **Allahut**, a do të mundte kushdo ta ndalte Atë ta shkatërrojë Mesihun, të birin e Merjemes-Marisë, bashkë me nënën e vet dhe gjithkë tjetër në tokë? Kontrolli i qiejve dhe i tokës dhe i tërë asaj që është ndërmjet tyre i përket **Allahut**: Ai krijon çkado që Ai do të krijojë.^a **Allahu** ka fuqi ndaj çdo gjëje.'

46-47

⁴⁶ Ne bëmë që Isai-Jezusi, i biri i Merjemes-Marisë,
t'u vijojë gjurmëve të tyre
për ta konfirmuar të vërtetën
e Teuratit para tij;
dhe ia dhamë Ungjillin,
në të udhëzim e dritë,
duke e konfirmuar edhe të vërtetën
e Teuratit para tij,
si udhëzim e këshillë
për të vetëdijshmit për **Allahun**.

⁴⁷ Dhe njerëzit e Ungjillit
le të gjykojnë sipas asaj që **Allahu** shpalli aty;
dhe ata që nuk gjykojnë
sipas asaj që e ka shpallur **Allahu**,
janë shkelësit e ligjit.

---

^a Duke e përfshirë edhe krijimin e tij të Isait-Jezusit pa baba (3: 47 dhe 59).

72-79

⁷² Ata që thonë: ‘Zoti është Mesihu, i biri i Merjemes-Marisë’, e kanë sfiduar Zotin. Vetë Mesihu tha: ‘Fëmijë të Izraelit, adhurojeni Zotin, Zotin tim dhe Zotin tuaj.’ Nëse kushdo asocion të tjerë me Zotin, Zoti do t’ia ndalojë Kopshtin, dhe Ferri do të jetë shtëpia e vet. Askush nuk do t’u ndihmojë keqbërësve të tillë.

⁷³ Ata njerëz që thonë se Zoti është i treti nga tre po [e] sfidojnë [të vërtetën]: është vetëm Një Zot. Nëse këmbëngulin në atë që po e thonë, një dënim i dhembshëm do t’i godasë ata nga ta që këmbëngulin. ⁷⁴ Pse nuk i kthehen Zotit dhe ta kërkojnë faljen e Tij, kur Zoti është më falësi, më mëshirëploti? ⁷⁵ Mesihu, i biri i Merjemes-Marisë, ishte vetëm i dërguar; të dërguar të tjerë patën ardhur dhe patën shkuar para tij; nëna e tij ishte grua e virtytshme; të dy ata hëngrën ushqim [si vdekatarët e tjerë]. Shih se sa të qarta i bëjmë Ne këto shenja për ta; shih se sa të mashtruar që janë. ⁷⁶ Thuaj: ‘Si mund të adhuroni diçka tjetër nga Zoti, që nuk ka fuqi as t’ju bëjë dëm as mirë? Vetëm Zoti është Gjithë-Dëgjuesi dhe I Gjithë-Dituri.’ ⁷⁷ Thuaj: ‘Njerëz të Librit, mos i tejkalon kufijtë e të vërtetës në fenë tuaj dhe mos i ndiqni tekat e atyre që devijuan para jush — ata devijuan shumë të tjerë dhe vetë vazhdojnë të devijojnë nga rruga e rrafshhtë.’

⁷⁸ Ata Fëmijë të Izraelit që [e] kundërshtuan haptas [**Allahun**] u refuzuan përmes fjalëve të Dautit, dhe të Isait-Jezusit, të birit të Merjemes-Marisë, sepse ishin të pabindur, i tejkaluuan me këmbëngulje kufijtë, ⁷⁹ dhe nuk e ndaluan njëri-tjetrin të bëjnë gabime. Sa të ndyra ishin veprat e tyre!

109-120

¹⁰⁹ Në ditën kur **Allahu** i mbledh të gjithë të dërguarit dhe pyet: ‘Çfarë përgjigje keni marrë?’ ata do të thonë: ‘Ne nuk e kemi atë njohuri: vetëm Ti i di gjërat që nuk mund të shihen.’ ¹¹⁰ Pastaj **Allahu** do të thotë: ‘Isa-Jezus, i biri i Merjemes-Marisë! Kujtoje favorin Tim për ty dhe për nënën tënde: si ju forcova me shpirtin e shenjtë, ashtu që u fole njerëzve në mituri dhe si i rritur; si ta mësova Shkrimin e Shenjtë dhe urtinë, dhe Teuratin e Ungjillin; si, me lejen Time, e formësove nga balta trajtën e një zog, fryve në të, dhe u bë, me lejen Time, zog; si, me lejen Time, e shërove personin e verbër dhe lebrosin; si, me lejen Time, e ktheve të vdekurin në jetë; si i frenova Unë Fëmijët e Izraelit nga ti [që të të dëmtojnë] kur u solle shenja të qarta, dhe ata nga ta që nuk besuan thanë: “Kjo qartë nuk është asgjë tjetër pos magji”; ¹¹¹ dhe si i frymëzova dishepujt të besonin në Mua dhe në të dërguarit e Mi — ata thanë: “Ne besojmë dhe dëshmojmë se [i] përkushtohemi [**Allahut**]”^a’

^a Krahaso me 2: 131-3.

¹¹² Kur dishepujt thanë: ‘Isa-Jezus, i biri i Merjemes-Marisë, a mundet Zoti yt të na e zbresë një gosti nga qielli?’ ai tha: ‘Ruajuni nga **Allahu** nëse jeni besimtarë të vërtetë.’ ¹¹³ Ata thanë: ‘Duam të hamë nga ajo; t’i kemi zemrat e qetësuara; ta dimë se na e ke thënë të vërtetën; dhe të jemi dëshmitarë të saj.’ ¹¹⁴ Isai-Jezusi, i biri i Merjemes-Marisë, tha: ‘Zot, na e zbrit një gosti nga qielli që të mund të kemi festë — i pari dhe i fundit nga ne — dhe një shenjë nga Ti. Furnizo për ne: Ti je furnizuesi më i mirë.’ ¹¹⁵ **Allahu** tha: ‘Do t’jua zbres, por kushdo që nuk beson pas kësaj do të dënohet me një dënim të cilin nuk do t’ia shkaktoj askujt tjetër në botë.’

¹¹⁶ Kur **Allahu** thotë: ‘Isa-Jezus, i biri i Merjemes-Marisë, a u ke thënë njerëzve: “Më merrni mua dhe nënën time si dy zota përkrah **Allahut**?”’ ai do të thotë: ‘Qofsh i lartësuar! Kurrë nuk do ta thosha atë që nuk kam të drejtë ta them — po ta kisha thënë një gjë të tillë Ti do ta kishe ditur: Ti e di tërë atë që është përbrenda meje, megjithëse unë nuk e di se çka ka përbrenda Teje, vetëm Ti ke njohuri të plota për gjërat e padukshme — ¹¹⁷ atyre ua thashë vetëm ato që m’i urdhërova Ti: “Adhurojeni **Allahun**, Zotin tim dhe Zotin tuaj.” Unë isha dëshmitar mbi ta gjatë kohës sime në mesin e tyre. Që kur Ti e more shpirtin tim, vetëm Ti ke qenë vëzhgues mbi ta: Ti je dëshmitar për të gjitha gjërat ¹¹⁸ dhe nëse Ti i dënon, ata janë shërbyesit e Tu; nëse Ti i fal, Ti je I Gjithëfuqishmi, I Urti.’ ¹¹⁹ **Allahu** do të thotë: ‘Kjo është Ditë kur të vërtetët do të përfitojnë nga vërtetësia e vet. Ata do të kenë Kopshte të hijeshuara me lumenj rrjedhës, për të mbetur aty përgjithmonë. **Allahu** është i kënaqur me ta dhe ata me Të: ky është triumfi suprem.’ ¹²⁰ Kontrolli i qiejve dhe i tokës dhe i çdo gjëje në to i përket **Allahut**: Ai ka fuqi ndaj të gjitha gjërave.

6

84-87

⁸⁴ Ne ia dhamë atij [Ibrahim] Isakun dhe Jakubin, ku secilin e udhëzuam, siç e patëm udhëzuar Nuhun më parë, dhe ndër pasardhësit e tij ishin Daudi, Sulejmani, Ejubi, Jusufi, Musai dhe Haruni — kështu i shpërblejmë ata që bëjnë mirë — ⁸⁵ Zekerijai, Jahjai, Isai-Jezusi dhe Iljazi — secili nga ta ishte i drejtë — ⁸⁶ Ismaili, Eljesai, Junusi dhe Luti. Ne i favorizuar secilin nga ta mbi njerëzit e tjerë, ⁸⁷ dhe po ashtu edhe disa nga paraardhësit e tyre, pasardhësit e tyre dhe vëllezërit e tyre: Ne i zgjodhëm ata dhe i udhëzuam në rrugë të drejtë.

9

30-31

³⁰ Hebrenjtë thanë: ‘Ezra është i biri i Zotit’^a, dhe të krishterët thanë: ‘Mesihu është i biri i Zotit’: ata e thanë këtë me gojën e vet, duke e përsëritur atë që e kishin thënë mosbesimtarët e mëhershëm. Zoti i hutoftë! Sa shumë që janë devijuar! ³¹ Ata i marrin rabinët dhe priftërinjtë e vet si Zot, si dhe Krishtin, të birin e Merjemes-Marisë. Por ata ishin urdhëruar t’i shërbejnë vetëm një Zoti: nuk ka zot pos Tij; Ai është larg mbi çkado që t’i mveshin si partnerë të Tij!

19

2-36

² Ky është rrëfim përshkrues i mirësisë së Zotit tënd ndaj shërbyesit të Tij, Zekirjasë, ³ kur ai i thirri Zotit të vet, duke thënë: ⁴ ‘Zot, eshtrat më janë dobësuar dhe flokët më janë thinjur, por kurrë, Zot, nuk të jam lutur Ty kot: ⁵ Kam frikë [se çka do të bëjnë] të afërmit e mi kur të kem shkuar, se gruaja ime është shterpë, prandaj ma dhuro një pasardhës — dhuratë nga Ti — ⁶ të jetë trashëgimtari im dhe trashëgimtari i familjes së Jakubit. Zot, bëje atë të kënaqshëm [për Ty].’ ⁷ ‘Zekirja, Ne ta sjellim lajmin e mirë për një djalë që do të quhet Jahja (Gjon) — Ne nuk e kemi zgjedhur këtë emër për askë tjetër para tij.’ ⁸ Ai tha: ‘Zot, si mund të kem djalë kur gruaja ime është shterë, dhe unë jam plak e i dobët?’ ⁹ Ai tha: ‘Kjo është çka ka thënë Zoti yt: “Është lehtë për Mua: Unë të krijova ty, megjithëse ti ishe asgjë më parë.”’

¹⁰ Ai tha: ‘Ma jep një shenjë, Zot.’ Ai tha: ‘Shenja jote është se nuk do të [jesh në gjendje të] flasësh me askë për tri [ditë e] net të plota.’ ¹¹ Ai doli nga faltorja, shkoi te populli i vet dhe i sinjalizoi ta lavdojnë Zotin mëngjes-e-mbrëmje.

¹² [Ne thamë:] ‘Jahja, mbahju fort Shkrimin të Shenjtë.’ Gjersa ishte ende çun, Ne i dhuruam urti, ¹³ butësi nga Ne, dhe pastërti. Ai ishte i përkushtuar, ¹⁴ i sjellshëm me prindërit e vet, jo dominues apo rebel. ¹⁵ Paqja ishte në të në ditën kur u lind, në ditën kur vdiq, dhe do të jetë në të në ditën që kthehet në jetë përsëri.

¹⁶ Përmende në Kuran rrëfimin e Merjemes-Marisë. Ajo u tërhoq nga familja e saj në një vend kah ana lindore ¹⁷ dhe u vetmua larg; Ne e dërguam Shpirtin Tonë të shfaqet para saj në formë të një njeriu të përsosur. ¹⁸ Ajo tha: ‘Unë e kërkoj mbrojtjen e Zotit të Mëshirës ndaj teje: nëse ke sadopak frikë nga Ai [mos u afro]!’ ¹⁹ por ai tha: ‘Unë jam veç I Dërguar nga Zoti yt, [i ardhur] të ta shpalli dhuratën e një djali të pastër.’ ²⁰ Ajo tha: ‘Si mund të kem djalë kur asnjë burrë s’më ka prekur?’

^a Qartas kjo i referohet një grupi të caktuar që, me gjasë në kohën e Profetit apo më herët, e bënë këtë deklaram.

Unë nuk kam qenë e padëlitë’,²¹ dhe ai tha: ‘Kjo është ajo që e tha Zoti yt: “Është e lehtë për Mua — Ne do ta bëjmë atë një shenjë për të gjithë njerëzit, një bekim nga Ne.”’²² Dhe kështu u paracaktua: ajo e ngjizi atë. U tërhoq në një vend të largët²³ dhe, kur dhembjet e lindjes e shtynë [të kapet] te trangu i një peme të palmës, ajo bërtiti: ‘Do të doja të kisha qenë e vdekur dhe e harruar shumë kohë para gjithë kësaj!’²⁴ por një zë i thirri nga poshtë: ‘Mos u shqetëso: Zoti yt e ka furnizuar një rrjedhë të shputat e tua²⁵ dhe, nëse e shkund trangun e palmës kah ti, ai do të të furnizojë me hurma të freskëta,²⁶ pra ha, pi, ji e lumtur, dhe thuaji kujtdo që mund ta shohësh: “I jam betuar Zotit të Mëshirës të përmbahem nga biseda, dhe sot nuk do të flas me askë.”’

²⁷ Ajo u kthye te populli i vet duke e mbajtur fëmijën, dhe ata thanë: ‘Merjeme-Mari! Ke bërë diçka të tmerrshme!’²⁸ Motër e Harunit! Babai yt nuk ishte njeri i keq; nëna jote nuk ishte e padëlitë!’²⁹ Ajo tregoi me gisht kah ai. Ata thanë: ‘Si mund të bisedojmë me një fëmijë?’^a ³⁰ [Por] ai tha: ‘Unë jam shërbyes i Allahut. Ai ma ka dhuruar Shkrimin e Shenjtë; më bëri profet; ³¹ më bëri të bekuar kudo që mund të jem. Ai më urdhëroi të lutem-falem, të jap për bamirësi sa të jem gjallë,³² të kujdesem me butësi për nënën time. Ai nuk më bëri tiranik apo të pamirësishëm. ³³ Paqja ishte në mua në ditën kur u lindi, dhe do të jetë në mua në ditën që vdes dhe në ditën që kthehem në jetë përsëri.’³⁴ I tillë ishte Isai-Jezusi, i biri i Merjemes-Marisë. ³⁵ Nuk do t’i kishte hije Allahut të ketë fëmijë. Ai është larg mbi atë: kur ai dekreton diçka, Ai veç thotë: ‘Ji’, dhe është. ³⁶ ‘Allahu është Zoti im dhe Zoti juaj, pra shërbeni Atij: kjo është rruga e drejtë.’^b

21

89-91

⁸⁹ Kujtoje Zekirjanë, kur i thirri Zotit të vet: ‘Zoti im, mos më lër pa fëmijë, megjithëse Ti je më i miri nga trashëgimtarët.’⁹⁰ Ne iu përgjigjëm — Ne ia dhamë Jahjain, dhe e shëruam gruan e tij nga shterpësia — ata ishin gjithmonë të etur të bëjnë vepra të mira. Ata na thirrën Ne nga përmallimi dhe frikë-respekti, dhe e përulën veten para Nesh. ⁹¹ Kujtoje atë që e ruajti dëlirësinë e vet.^c Ne frymë brenda saj nga Shpirti Ynë dhe e bëmë atë dhe të birin e saj shenjë për të gjithë njerëzit.

^a Shih shënimin për 3:46: “Krahaso me 19:29-30. Fjala *mahd* domethënë një vend i zbutur për një fëmijë të vogël për të fjetur aty. Nuk është pjesë e mobileve si djep.”

Këtu përsëri termi *mahd* i referohet vendit të çdo niveli e jo ‘djepit’ konkret.

^b Disa sugjerojnë se Muhamedi është urdhëruar ta bëjë këtë deklaratë; të tjerët se është duke folur Isai-Jezusi.

^c Merjemen-Marinë. Krahaso me 66:12.

23

50

⁵⁰ Ne e bëmë shenjë djalin e Merjemes-Marisë dhe nënën e vet; Ne u dhamë strehë në një kodër paqësore me ujë të rrjedhshëm.^a

33

7-8

⁷ Ne morëm premtim solemn nga profetët — nga ti [Muhamed], nga Nuhu, nga Ibrahim, nga Musai, nga Isai-Jezusi, i biri i Merjemes-Marisë — Ne morëm premtim solemn nga të gjithë ata: ⁸ **Allahu** do t'i marrë në pyetje [madje] edhe të çiltërit për sinqeritetin e vet, dhe për ata që e refuzojnë të vërtetën Ai ka përgatitur torturë të dhembshme.

34

15-16

¹⁵ Ishte një shenjë për popullin e Sheba-s, po ashtu, në vend-banimet e tyre: dy kopshte, një djathtas, një majtas: 'Hani nga ato që i ka furnizuar Zoti juaj për ju dhe jepni falënderime Atij, se toka juaj është e mirë, dhe Zoti juaj më falësi.'¹⁶ Por ata nuk ishin të vëmendshëm fare, kështu që Ne e lamë të lirë mbi ta një përmytje nga diga dhe i zëvendësuam dy kopshtet e tyre me të tjera që jepnin fruta të hidhura, shkurre tamarisku dhe ca pemë sidri.^b

42

---

^a Ku Maria-Merjemja e kryejti lindjen; shih 19: 22-6.

^b Pemë sidri (lote tree): pemë me gjemba, e njohur edhe si Krisht-gjembore, me fruta të ngrëshëm.

13

¹³ Në çështjet e besimit, Ai e ka deklaruar për ju [njerëz] urdhëresën e njëjtë që ia dha Nuhut, të cilën Ne ta kemi shpallur ty [Muhamed] dhe të cilën Ne ia kemi urdhëruar Ibrahimit dhe Musait dhe Isait-Jezusit: ‘Mbajeni besimin dhe mos u ndani në fraksione brenda tij’ — ajo që ti [Profet] u bën thirrje idhujtarëve të bëjnë është e vështirë për ta; **Allahu** e zgjedh kë të dojë për Vetën dhe i udhëzon kah Vetja ata që kthehen kah Ai.

43

57-66

⁵⁷ Kur i biri i Merjemes-Marisë përmendet si shembull, populli yt [Profet] qeshin dhe tallen, ⁵⁸ duke thënë: ‘A janë zotat^a tanë më të mirë apo ai?’ — ata e përmendin atë vetëm për të të nxitur: ata janë popull grindavec — ⁵⁹ por ai është vetëm shërbyes që Ne e favorizuar dhe e bëmë shembull për Fëmijët e Izraelit: ⁶⁰ po të kishte qenë vullneti Ynë, Ne do të mund t’ju bënim juve engjëj^b, që e pasoni njëritjetrin në tokë.

⁶¹ Ky [Kuran] jep njohuri për Orën:^c mos dyshoni në të. Më ndiqni Mua se kjo është rruga e duhur; ⁶² mos e lejoni Satanin t’ju pengojë, se ai është armiku juaj i betuar. ⁶³ Kur Isai-Jezusi erdhi me shenja të qarta ai tha: ‘Unë ju kam sjellë urti; kam ardhur t’jua qartësoj disa nga dallimet tuaja. Jini të vetëdijsëm për **Allahun** dhe bindmuni: ⁶⁴ **Allahu** është Zoti im dhe Zoti juaj. Shërbeni Atij: kjo është rruga e drejtë.’ ⁶⁵ E prapë fraksionet e ndryshme ndër ta nuk u pajtuan — mjerë keqbërësit: ata do ta vuajnë torturën e një dite të rëndë! — ⁶⁶ çka po presin ata pos Orës, e cila do t’u vijë befaz dhe do t’i marrë të pavetëdijsëm?

46

---

^a Engjëjt femra, të cilat ata i adhuruan si bija të Zotit dhe si më të larta se Isai-Jezusi, të cilin e konsideronin si zot të adhuruar nga të krishterët si I Biri i Zotit.

^b Ashtu siç mundi Zoti ta krijonte Isain-Jezusin pa baba.

^c Alternativisht, përemri *hu* mund të shihet edhe se i referohet Isait-Jezusit: ‘[Isai-Jezusi] jep njohuri për Orën’.

35

³⁵ Ji i qëndrueshëm [Muhamed], sikur ata të dërguarit me vendosmëri të patundur.^a
(...)

57

26-27

²⁶ Ne e dërguam Nuhun dhe Ibrahimin, dhe u dhamë pasardhësve të tyre profetësi dhe shkrime të shenjta: ndër ta qenë disa që ishin të udhëzuar si duhet, por shumë nga ta ishin shkelës të ligjit. ²⁷ Ne dërguam lajmëtarë të tjerë t'i ndiqnin gjurmët e tyre. Pas tyre Ne e dërguam Isain-Jezusin, të birin e Merjemes-Marisë: Ne ia dhamë Ungjillin (Lajmin e Mirë) dhe vumë dhembshuri e mëshirë në zemrat e ndjekësve të tij. Por murgëria ishte diçka që e shpikën ata – Ne nuk e kemi urdhëruar për ta – vetëm të kërkohet^b kënaqësia e **Allahut**, dhe megjithatë, nuk e kanë zbatuar siç duhet. Kështu Ne iu dhamë shpërblim atyre – nga ta – që besuan, por shumë nga ta qenë shkelës të ligjit.

61

6

⁶ Isai-Jezusi, i biri i Merjemes-Marisë, tha: 'Fëmijë të Izraelit, unë jam dërguar te ju nga **Allahu**, duke e vërtetuar Teuratin që erdhi para meje dhe duke sjellë lajm të mirë për një të dërguar që do të vijë pas meje emri i të cilit do të jetë Ahmed.'^c E megjithatë kur ai u erdhi me shenja të qarta, ata thanë: 'Kjo është qartas magji.'

14

¹⁴ Ju që besoni, jini ndihmues të **Allahut**. Siç u tha Isai-Jezusi, i biri i Merjemes-Marisë, dishepujve: 'Kush do të vijë me mua që t'i ndihmojë **Allahut**?' Dishepujt thanë: 'Ne do të jemi ndihmues të **Allahut**.' Disa nga Fëmijët e Izraelit besuan dhe disa nuk besuan: Ne i përkrahëm besimtarët kundër armikut të vet dhe ata ishin ata që dolën fitues.

^a Nuhu, Ibrahim, Musai, Isai-Jezusi dhe Muhamedi tradicionalisht quhen 'të dërguarit me vendosmëri të patundur' për qëndrueshmërinë e tyre në predikimin e mesazhit të Zotit.

^b Alternativisht, 'vetëm që do të duhej ta kërkonin'

^c Ahmed, ashtu si Muhamed, do të thotë 'i lavdëruar' (për karakterin e tij të mirë).

66

11-12

¹¹ Zoti ka dhënë edhe shembuj të besimtarëve: gruaja e Faraonit, që tha: ‘Zot, ndërtoja një shtëpi afër Teje në Kopsht. Më shpëto nga Faraoni dhe veprimet e tij; më shpëto nga keqbërësit’, ¹² dhe Merjemja-Maria, e bija e Imranit. Ajo e ruajti dëlirësinë e vet, prandaj Ne frymë brenda saj nga shpirti Ynë. Ajo e pranoi të vërtetën e fjalëve të Zotit të vet dhe Shkrimet e Shenjta: ajo ishte vërtet e përkushtuar.

Bibliografia

1. *The Qur'an, A new translation* by M. A. S. Abdel Haleem, Oxford world's classics (Oxford University Press), originally published: 2004.
2. *The essential Koran: the heart of Islam: an introductory selection of readings from the Qur'an.* Cleary, Thomas F., HarperCollins, 1993
3. *Kurani i madhërishëm*, përktheu kuptimet e tij nga gjuha arabe: Prof. Hasan I. Nahi, përgatiti për botim: Instituti Shqiptar i Mendimit dhe i Qytetërimit Islam, Tiranë, 2006
4. *quran.com* (për krahasime të disa vargjeve)
5. Punimet e mëhershme të shqipëruesit:
  - *Profetët dhe lajmëtarët në Kuran*, referencë për përdorim personal
  - *Kaptina 2. Lopa*
  - *Kaptina 3. Familja E 'Imranit*
  - *Kaptina 4. Gratë*
  - *Kaptina 5. Tavolina e gostisë*
  - *Kaptina 6. Bagëtitë*
  - *Kaptina 57. Hekuri*

Licensimi

Ky botim lëshohet nën licensën

Attribution-NonCommercial-ShareAlike
CC BY-NC-SA

This license lets others remix, tweak, and build upon your work non-commercially, as long as they credit you and license their new creations under the identical terms.

që nënkupton se i lejon të tjerët ta shkarkojnë dhe ta shpërndajnë te të tjerët, ta ndryshojnë punën në mënyrë jokomerciale, përderisa e përmendin burimin dhe i licencojnë krijimet e reja nën terma identike. Për më tepër, shih:

<http://creativecommons.org/licenses/>

Online

<https://botimetr.wordpress.com/>

Përmbajtja

Nuhu-Noah	3
3:	3
33-37	3
4:	3
163-169	3
6:	5
84-90	5
7:	5
59-72	5
9:	6
70	6
10:	6
71-73	6
11:	7
25-49	7
84-90	8
14:	9
9-12	9
17:	10
1-3	10
15-21	10
19:	10
58	10
21:	11
76-77	11
22:	11

42-44	11
23:	11
23-30	11
25:	12
37-39	12
26:	12
105-122	12
29:	12
14-15	13
33:	13
7-8	13
37:	13
75-82	13
38:	13
8-17	13
40:	14
2-6	14
30-34	14
42:	14
13	14
46:	15
35	15
50:	15
12-14	15
51:	15
46-49	15
53:	16
33-55	16
54:	16

9-17	16
57:	17
26-29	17
66:	17
9-12	17
71:	18
1-28	18
Ibrahimi-Abraham	22
2:	22
122-141	22
258-260	24
3:	24
33-37	24
65-68	25
84-99	25
4:	27
47-57	27
116-126	28
163-169	30
6:	31
74-83	31
159-165	32
9:	33
70	33
114	33
11:	34
69-76	34
12:	34
3-6	34

37-42	35
14:	35
35-41	35
15:	36
51-60	36
16:	36
120-124	36
19:	36
41-49	37
58	37
21:	37
51-73	37
22:	38
26-30	38
42-44	39
78	39
26:	39
69-89	39
29:	39
16-18	40
24-35	40
33:	40
7-8	41
37:	41
83-113	41
38:	41
45-49	42
42:	42
13	42

43:	42
20-28	42
46:	43
35	43
51:	43
24-37	43
53:	43
33-55	44
57:	44
26-29	44
60:	44
3-6	45
85:	45
1-4	45
87:	45
1-19	45
Musai-Moisiu-Moses	49
2:	49
47-74	49
87-92	51
104-110	52
135-138	52
246-248	53
3:	53
10-11	53
84-92	54
4:	54
153-154	54
163-164	54

5:	55
20-26	55
6:	55
84-87	55
91	56
154	56
7:	56
103-162	56
8:	61
49-54	61
10:	62
74-93	62
11:	63
15-17	63
96-97	63
109-110	63
14:	64
5-8	64
17:	64
1-3	64
101-104	64
18:	65
60-82	65
19:	66
51-53	66
20:	66
9-98	66
21:	70
48-49	70

22:	70
42-44	70
23:	70
45-49	70
25:	71
35-36	71
26:	71
10-68	71
27:	72
7-14	72
28:	73
2-50	73
76-82	76
29:	77
39-40	77
32:	77
23	77
33:	77
7-8	77
69	77
37:	77
114-122	77
38:	78
12	78
40:	78
23-56	78
41:	80
45	80
42:	80

13	80
43:	80
46-56	80
44:	81
17-33	81
46:	81
11-14	81
29-32	82
35	82
50:	82
12-14	82
51:	82
38-40	82
53:	83
33-55	83
54:	83
41-42	83
61:	83
5	83
66:	84
11-12	84
69:	84
4-12	84
73:	84
15-16	84
79:	84
15-26	84
85:	85
17-20	85

87:	85
1-19	85
89:	85
6-13	85
Isai-Jezusi-Jesus	88
2	88
87	88
136	88
253	88
3	88
33-60	89
84	91
4	92
155-164	92
171-172	93
5	94
17	94
46-47	94
72-79	95
109-120	95
6	96
84-87	96
9	96
30-31	97
19	97
2-36	97
21	98
89-91	98
23	99

50	99
33	99
7-8	99
34	99
15-16	99
42	99
13	100
43	100
57-66	100
46	100
35	101
57	101
26-27	101
61	101
6	101
14	101
66	102
11-12	102